

LIBER XX.

EVCHARISTIA.

SACRAMENTVM.

EVCHARISTIA & Sacramentum est, & Sacrificium. Hæc Tractatio Eucharistiam, quatenus Sacramentum est, exparet. Circa cuius doctrinam multipliciter aberrarunt Hæretici, multiplexque Theologia obuersatur, Scholastica, Positiva; Moralis, Controversa. Cum vero mei sit instituti, Moralem suscipere explicandam, reliquas decisiones, vel suppono, vel omitto, vel prestringo.

SECTIO PRIMA.

De Eucharistiâ Sacramento, receptiores sine lite Sententiae.

CAPUT I.

De Eucharistiâ secundum se.

EVCHARISTIA Græcè significatidem quod Latine *Gratiarum altis*, vel, *Bona gratia*: tamen Ecclesiæ vsu accomodatum iam est hoc vocabulum, ad significandum vnum illud Sacramentum ex sepiem, quod ad spiritualem vitam nutriendam est institutum. Cum autem hoc Sacramentum multa contineat, variis aliis nominibus insignitur. Dicunt à significacione *Mysterium*, *Viaticum*, *Consummatio Sacramentorum*. A re contentâ, *Corpus*, & *Sanguis Domini*, *Sacramentum Corporis ac Sanguinis Christi*, *Caro Domini IESV*. A materia, *Panis vite*, *Panis vini*, *Panis Dei*, *Panis de Celo descendens*, *Cibus verus*, *Spiritualis Elos*, *Communio Dominicana*, *Canis Domini*. Ab effectu, *Moris antidotum*, *Pharmacum immortalitatis*, *Fons bonorum omnium*. Ab usu *Pax Christi*, *Synaxis*, quia Christi fideles per Eucharistiam vniuersit. D. Thom. 3. pars quaf. 77. art. 4. Toler. lib. 1. cap. 30. Filliuc. trattat. 4. cap. 1. Reginald. lib. 29. num. 1. Henriquez lib. 8. cap. 1.

De fide est, Eucharistiam esse verum, ac prout noua legis Sacramentum, cui conuenit *ad nosfram sanctificationem institutum*; *gratia enim Ioh. 6. promittitur*: *exhibitio autem promissionis Matth. 6.* Fuit vero conueniens Euan gelica legi perfectissima, vt tam Augusto Sacramento donaretur: nam Christus Dominus est verus animarum cibus, ac propterea maximè deuicit, vt quemadmodum cibus reficit corpus

mediâ quadam reali vniione cum ipso vivente: ita Christus modo quadam ineffabili prefens adeserit, vt per modum cibi, ac potus nobis realiter coniunctus, nos spiritualiter reficeret, & in se quodammodo transformaret. Concil. Florent. in str. Armen. Trident. sess. 7. c. 1.

In ultimâ Cœnâ illius noctis in qua traditus fuit in mortem Christus hoc Sacramentum instituit *Math. 26. in finem, qui à Tridentino* *sess. 13. Cœnâ instituta.*

Institutum est hoc Sacramentum die 14. Luna Martij ad illius diei vesperam, & principium diei 15. Quia institutum fuit primo die *Die 14. Luna Martij.* Azimorum, quo Christus Dominus agnum Paschalem cum suis Discipulis comedit, ut manifeste ex *Math. 26.* colligitur. Primo die Azimorum accesserunt discipuli ad IESVM dicentes: *Vbi vis parentus tibi comedere Pascha?* Suar. d. 1. sess. 1. Vasq. d. 172. Coninch question. 4. art. 4. dub. 1.

Christus Dominus Eucharistiam instituit post Cœnam legalem, post pedum lotionem, vt signaret, ad hoc Sacramentum excipiendum summam *4. Christo instituta.*

opus esse premiti puritatem. D. Thom. Euthym. Lyra. Bernard. Damasc. apud Suar. 1020. 3. in 3. p. 9. 73. d. 41. sed. 4.

Profecto Eucharistia est Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi sub speciebus panis & vini ad spiritualem animarum refectionem definitus definitio.

institutum. Ex qua definitione conflat, Sacramentum hoc nissi à Christo Domino institutum, vt definit ab Innoc. III. cap. Firmier defum. Trinit. & fide cathol. & ab Eugen. IV. in decreto fidei.

Deinde conflat, ad illius intrinsecam constitutionem tum species panis & vini, tum Corpus & Sanguinem Christi continere. Species quate- *5. Conflat ex speciebus panis & vini.*

& Sanguinem Christi continere. Species quate- *6. Corpore, ac*

nus Corpus & Sanguinem Christi continent; *7. Sanguine*

Corpus Christi.

C 4

ESCOBAR
Theat. Mor.
Tom. III. IV.

ET IV.

32 Theologiæ Moralis Lib. XX.

Corpus & Sanguinem Christi ut sub speciebus panis & vini continetur. Quia sub hac ratione fumentem reficiunt: neque enim totæ species, neque Corpus Christi nisi sub speciebus contentum anima cibus sunt. Nec species a Christo separatae adorari possunt latræ Adoratione. Neque Christus seclusus speciebus est nobis sensibile signum. Denique transubstantiatione (quæ est conuersio unius substantia in aliam substantiam sub eidem accidentibus) hoc Sacramentum, teste Trident. *sef. 1.3. cap. 3.* conficitur. At si destruâ panis & vini, loco illius substantia Corporis ac Sanguinis Christi non succederet, transubstantiatio non esset. Ergo hoc Sacramentum essentialiter speciebus panis & vini Corpus ac Sanguinem Christi continentibus confitat. Coninch *queſt. 7.3. art. 1. dub. vnic. n. 20.* Vafq. *d. 167. c. 3. & 5. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 1. concl. 2.* Suar. *d. 42. ſel. 2.*

8 Verba consecrationis non sunt forma intrinſecā huiusmodi Sacramenti: fed forma extrinſeca, & cauſa illius efficiens: ipsaſe consecratio actio est, quæ ipsum Sacramentum conficitur. Quia verba & consecratio tranſeunt, Sacramentum vero perſeverat. Sumptio vero ſpecierum Sacramentum non eſt, fed Sacramenti applicationem. Quia ſumptio non sanctificat, fed cibum sanctificantem applicat. Bonac. *d. 4. queſt. 1. p. 1. num. 6.* Vafq. *d. 167. c. 3. num. 26.* Laym. *lib. 5. tr. 4. c. 1. concl. 3.*

9 Eucharistia eſt omnium Sacramentorum perfectissimum. Quia continent realiter Christum Dominum, qui in aliis Sacramentis non continetur. Et quia alia Sacramenta ſolum habent vim fideles sanctificandi, cum actu ſumuntur at in Eucharistia ipse sanctitatis Auctor ante vnum ad eum, id est eum modis huic Sacramento latræ debetur adoratio. Trid. *sef. 7. can. 3. & 10. cap. 3.*

10 Corpus & Sanguis Christi sub speciebus panis & vini unum integrum ac perfectum Sacramentum, non plura, conſtituunt. Quia ſi Corpus & Sanguis Christi contentum sub speciebus panis per se & adquætè eſter distinctum Sacramentum à Sacramento Sanguinis sub vini speciebus contenti, non ſep̄tem, fed octo eſſent Sacramenta. Vnde vero haec ſumuntur vnitatis, cum figura ſint physice omnino distincta, apte D. Thom. *queſt. 7.3. art. 2.* exprefſit, illam defumens non tam ex re ſignificata, quæ ex ſignificatione. Quia cum Sacramentum in genere ſigni formaliter conſtituatur, neceſſario Eucharistia ve vnum Sacramentum ſit, & non plura, vnicum ſignum compleatum, & perfectum eſte debet: & non plura.

CAPVT II.

De Eucharistie Materia.

11 **E**MOTA Eucharistia Materia eſt Panis & Vinum. Colligitur ex *Marb. 26. Mar. 14. Luc. 2.2. Corin. 1.1.* Definitoria mat. ſia in Trid. *sef. 1.3. cap. 1.* Florent. in *decreto fidei ſemeta.* poſt vlt. *ſef. 5. Tertium eſt, & Lateran. cap. Firmi- ter, de ſum. Trinit. & fide Cathol.* Congruentia huic institutionis ex dignitate tanti Sacramenti, & eius effectibus defumis debent. Nam & con-

ſuum nobis paratum ad vitam innuit, & fidem uionem à ſacerdoto epulo repreſentat.

Panis debet eſſe triticeus. Quia hic ſolus eſt, qui abſolute & ſimpliciter panis appellatur: alij *Panis debet cum addito.* Vnde Panis ex mylo, caſtancis, effructicew, maiz, leguminibusque confeſtus, haud eſt Eucharistiæ materia; quia non eſt panis uinalis. Sic omnes.

Aqua naturali debet Panis hic conſifici. Quia hic eſt Panis uinalis. Vnde confeſtus ex melle, laſte, oſco, aqua roſacea vel ſimilis haud eſt aptus *13* *confiſtutus.* Quia non eſt Panis uinalis; fed placentia. Coninch *ad queſt. 7.3. D. Thom. art. 3. num. 48.* Vafq. *d. 170. cap. 4. n. 25.* Bonac. *d. 4. q. 2.* punct. 1. num. 3.

14 Mala antiquam igne torreatur non eſt Sacramentum huius materia. Quia licet non diſſerat ſpecie à pane cocto, tamen à panis uinalis ratione diſſert, qui quidem fuit à Christo Domino pro materia inſtitutus. D. Thom. *queſt. 7.3. art. 3.* Bonac. *d. 4. queſt. 2. punct. 1. num. 3.* Laym. *lib. 5. tr. 4. c. 2. concl. 3.*

15 Quid ligranis triticeis alia diuersa miſeantur, vel aqua naturali extraneus liquor? Si extranea materia natuam ſuperer, mixtum eſt confeſtatio in eſpero, ſi propria materia extraneam vina diuersa miſeantur, aptum erit huiusmodi mixtum confeſtationi valida. Quia abſolute panis eſt uinalis: graue tamen piaculum confeſſans parabit aduerſus debitum huic Sacramento puritatem. Laym. *lib. 5. tr. 4. c. 2. Bonac. d. 4. q. 2. punct. 1. num. 4.* Vafq. *d. 170. c. 4. n. 26.*

16 Peccatum graue erit, conſecrare in Pane, qui iam incipit tranſmutari, & corrumpi: & in Vino, Peccatum quod incipi acescere. Quia & eſt contra debi- graue eſt, in tam huic Sacramento puritatem, & contrari illius *Pane, aut Vi-* inſtitutionem. Henriq. *libr. 8. cap. 9.* Bonac. *no, qui incipi corrumpi,* d. 4. queſt. 2. punct. 1. num. 5. ex D. Thom. *queſt. 7.4. confeſtare.* art. 7. ad 3.

17 Eſte azimum, vel fermentatum panem non eſt de neceſſitate Sacramenti. Definitoria exprefſe *17* *validè in fer-* Florent. in *decreto de Armen. 5.3.* Quia vero menato con- que panis eſt uinalis. Conuenientior autem azi- ferari potiſi- mus, quia in certa ferē ſententia Christus Dominus confeſſauit in azimo; ſiquid poſt vnum agni Paſchalis, in quo non liebat pane vti fermentato, Eucharistiæ inſtituit. D. Thom. *q. 7.4.*

18 De neceſſitate præcepti Ecclesiæ Latinæ Sa- 18 cerdos in Ecclesiæ Latinæ tenetur in azimo con- De neceſſitate precepti de- ferare: Græcus vero in Ecclesiæ Græciæ in fer- ferare. Florent. *prefatio decreto 5.2.* vt D. Thom. in azimo con- ferare. queſt. 7.4. art. 4. annotavit.

19 Sacerdos Latinus iter agens per Ecclesiæ Græcam, & Græcus per Latinam ſuas Ecclesiæ Latinus in conſuetudinem poterit retinere: conſultius tam illius, qua tranſit ritus obſervabili Ecclesiæ, cā poterit in Bonac. *d. 4. queſt. 2. punct. 1. n. 9.* Coninch *qu. 7.4.* fermentaria art. 4. dub. 2.

20 Materia Sacramenti Sanguinis eſt Vinum de vite, & nullum aliud. *Luc. 2.1.* Definitor in Flo- Materia Ca- rent. *decreto fidei. 5.4.* Vnde liquores ex pomis licet eſt Vi- malo granatis haud poſſunt confeſtationi de- num de vi- ferire. Quia abſolute vinum non ſunt.

21 Vinum debet ex vini eſſe expreſſum. Quia dum pruſtum intra botrum eſt, per ſe potari non expreſſum & poterit, neque eſt aptum, vt aqua miſceatur. Co- botrum. ninch *q. 7.4. n. 12.3.* Laym. *lib. 5. tr. 4. c. 2. concl. 4.* Suar. *d. 4.5. ſel. 1.* Bonac. *d. 4. q. 2. punct. 2. n. 9.*

Liquor

Sectio I. Eucharist. Recept. Sententiæ. 33

22 Liquor expressus ex vini maturis, qui *Mu-*
stum vocatur, materia est consecrationis. Quia
abolutè est vinum. At absque vrgenti causâ
graue peccatum esse cā indecenti vni materia.

23 *Vafq. d.173.6.1. num.7. Bonac. d.4.9.2. punc.2.*
m.3. Laym. lib.5. tr.4. c.2. affer.5.
Accum non est consecrationis materia, esto
ex vino fiat. Quia in aliam naturam à vino est
transmutatum. Pius V. *Rubr. de defct. in Mis-*
sâ occur. præcipit Sacerdoti reperiens tempore
consumptum, conscrasse in acetô, vt vinum
apponat, & de novo consecret. Et Gregor. XIII.
*imperavit deleri *Glossam* in c.2. de consecr. dist.2.*
allementem accum esse consecrationis materiam,
De quo fero recurrer.

24 *Sapa, Hispanie. Arropè* haud est consecra-
tionis materia. Quia in aliam materiam à vino
creditur defecisse. Idem aferro de vino cocto,
Hispanie *Aqua ardente*. Lota Hispanie *Aqua*
pielloquor, qui ex vini iam expressis, mixta aquæ
conficitur, à materiâ consecrationis excluditur.
Quia non est vinum, sed aqua temperata. Erit
tamen materia, si in minima quantitate mixtio
contingat: sed graue piaculum, in ea consecrare.
Valq. d.173.6.1. n.8. Suar. d.4.5. set.1. Bonac.
d.4.9.2. punc.2. n.7.

25 *Debet Vinum Aquâ misceri antè consecratio-*
nem, ex perpetua traditione Ecclesie. Quia Christ-
um Dominum sic fecisse creditur. Et quia ex
cus latere Aqua simul cum sanguine effluxerit.
Et quia vno populi fidelis cum suo Capite Christo
figuratur. Bellarm. *libr.4. de Eucharist. capo* 10. & 11. Suar. d.4.5. set.2. Lege Trident.
set.2. cap.7.

16 *Portò hæc Aqua mixtio sit non ex necessitate*
Sacramenti, sed præcepti. Florent. in liter. unio-
n. Quia Concilium affirmsans materiam huius Sa-
ramenti, sed Panem triticeum & Vinum de vi-
te, nullam admittenda. Aqua gerit mentionem.
At si vinum necessario deberet esse, sicut debet
esse oleum mixtum balsamo pro materiâ Con-
firmationis. Concilium affirmsans huic se Sacra-
menti materiam, exprimeret esse vinum aquâ im-
mixtum, sicut expressum in Oleo pro materiâ Con-
firmationis.

17 *Aqua vino miscenda debet esse in minori*
quantitate. Quia alias mixtum & quæ aqua esset,
*& vinum, cap. *Periclitum de celebr. Missar.* Con-*
cil. Florent. in deo. fidei, §.3, dicit, modicissimam
aquam esse miscendam: id eoque Romana Ec-
clesie consuetudo seruanda, que oœtis, vel de-
vices plus vini apponit: tametsi non sit in hac
parte scrupulose agendum.

18 *Mixtio hæc necessario gerenda tempore sacri-*
ficij ab ipso Sacerdote, aucto Diacono vel Sub-
diacono in Missis solemnioribus. Quia sacrifici-
canti præcipitor hæc mixtio, vt ceremonia que-
dam sacra ad sacrificium pertinens, tum ob vni-
tatem Christi, tum ob significaciones, quas habet.

Valq. d.177. cap.2. n.18. Bonac. d.4.9.2. punc.4.

29 *Tenetur Sacerdos non solum tempore sacri-*
*ficij, sed autem oblationem hanc mixtione faci-
re: alias grauer contra consuetudinem Ecclesie*
delinquer. At si ex obliuione aut negligentiâ
mixtione omiscerit, & id aduerterat ante con-
secrationem, debet eam facere necessariò. Quia
ad hanc præcepum miscendi aquam vino-
Portò hæc iam consecratione, Sacerdos ad-

vertat, haud est iam aqua miscenda. Quia San-

guini Christi nihil extraneum debet admisceri.

Suar. d.4.5. set.3. Coninch q.74. art.8. num.142.

Bonac. d.4.9.2. punc.4. n.5.

23 *Minister ad consecrationem debet saltem vir-*

tualem Intentionem habere. Quia Intentio mi-

nistri Sacramento est necessaria. Quæ quidem In-

tentio debet esse circa materiam determinatam,

*qua pronomine *Hoc*, vel *Hic* signari possit. Quia*

materia & forma Sacramenti secundum Ministri

intentionem operantur. Si igitur intentione deter-

minata non est, non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

te consecra-

tionis

nem.

23 *intentionem*

operantur.

23 *Si igitur intentione deter-*

minata non est,

non possunt effectum determi-

natum fortiri.

23 *Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-*

teria consecranda sit Sacerdoti prælens, vt cam

*pronomine *Hoc*, vel *Hic* possit demonstrare, ac *præsens conse-**

rationis ma-

teria.

23 *Debet t. effe*

Minister de-

bet saltem vir-

tualem habe-

præfens materia, vel num fuerit intentio circa illam? Si nulla alia materia pro sacrificio est constituta, debet Sacerdos tuncum consecrationis verba proferre super illam materiam sub conditione, ne sacrificium imperfæcum relinquit. At si alia materia pro sacrificio est constituta, nec dubium circa illam obseretur, sed circa materiam communicatur appositam: debet Sacerdos alia faciens, vel alius de ea re monitus verba consecrationis super illam materiam sub conditione proferre. Quid si dubium obstat ex incapacitate materiae, quia præsumitur vinum esse acetum, vel panis corruptus? Si nulla alia materia certa sit in eo sacrificio consecrata, Sacerdos errorem agnoscent, debet certam consecrata materiam, & simul cum ea dubiam absimere. At si alia materia certa apposita fuit, alio Sacerdos vel ipse altero die eam dubiam materiam simul cum ea, quam in sacrificio consecrat, debet absimere. Quia talis decet materiam sub dubio consecratam reverentia. Castro Pal. tom. 4. tr. 21. punct. 6. n. 8.

CAPVT III.

De Formâ hoc ineffabile Sacramentum confidente.

35
Formâ conser-
cratōnis Pa-
nu.

LA verba, *Hoc est enim Corpus meum*, sunt consecrationis Panis forma. Quia illis perfectè Corporis Christi præsentia significatur. Reliqua tam antecedentia, quam sub sequentia non sunt de necessitate Sacramenti, sed præcipi. Imò particula enim cum non ad significandam Christi præsentiam, sed ad coniungendum sermonem, per Ecclesiam apposita fuerit, haud est necessaria consecrationi. Atramen illius omissionis ex negligencia erit veniale, ex proposito lethale piaculum. Bonac. d. 4. quest. 3. punct. 1. n. 10. Suar. d. 59. sect. 1. Coninch quest. 78. artic. 2. dub. 2. num. 57.

36
Quænam tran-
sadditio Sacramentum annulat? Qualibet
ipso, rur-
e, tatu, diminu-
tio, vel addi-
tio annulat
Sacramen-
tum.

Quænam transpositio, mutatio, diminutio, vel additio Sacramentum annulat? Qualibet ipso, rur, est graue peccatum regulariter, sed Sacramentum non annulat, si non impedit illius significacionem. At si significacionem impedit, ultra peccatum iritum reddit Sacramentum. Ex. gr. *Illiud Corpus meum*, cassam reddit consecrationem, quia pronomen *Illiud* modum à Christo significandi usurpatum immutat. Et *Hic est Corpus meum*, sumpto *Hic* aduerbiat; quia non significat conuersionem, quia ex substantiâ panis in Corpus Christi per huiusmodi formam consecrationis fit. Et *Hoc est Corpus Christi*, quia non in persona Christi & Christum repræsentans Sacramentum conficeret, sed relatione te haberes, quod institutioni obstat. Et *Confero Corpus Christi*, quia forma huius Sacramenti non in fieri, sed in factore esse præsentiam Christi significat. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 3. Henr. lib. 8. cap. 16. Suar. d. 59. sect. 2. Bonac. d. 4. q. 3. punct. 1.

37
Consecrationis Vini forma sunt tantum illa
Forma conser-
cratōnis Vini, verò Noui, & aterni flameni mysterium fidei,

qui pro vobis & pro multis effundetur in remissio-
nem peccatorum, ex receptioni sententiâ ad effen-
tiam formæ non pertinent, sicut nec particula
enim. De quo selt. 2. fermo recurret.

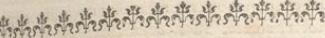
Porto pronomen *Hoc*, vel *Hic* cum profer-
tur, supponit non determinat & in particulari ^{Pro quo sup-} pro pane, & illius accidentibus, vel pro Christo: ^{ponat} prono-
fed supponit confusè & in communi pro con-^{men Hoc, el}
tento sub accidentibus panis, & vini, que inde-
terminatio, adueniente prædicato, tollitur. Quo
circum cum dicas *Hoc* vel *Hic*, nihil determina-
tum, ac singulare signas: fed signas quid com-
mune, & indeterminatum, quod sub accidenti-
bus panis, vel vini continetur: determinatur au-
tem, prædicato adueniente, ut pro corpore Christi
supponat. Suar. d. 58. sect. 7. Bonac. d. 4.
quest. 3. punct. 4. à numero 1. Henr. lib. 8. cap. 19.
num. 1.

Quidnam consecrationis verba operentur? ³⁹
Finita prolatione verborum, perit substantia pa-
nus, & vini: & Corpus, ac Sanguis Christi sub ^{Quidnam con-}
illorum accidentibus constituitur, non tanquam ^{secrationis}
verbum subiectum, cui accidentia inhaerent, sed ^{verbâ oper-}
vices subiecti gerens, ea accidentia altiori, & ef-
ficaciori modo sustentando. Ob quam causam
Concilia & Patres actionem, qua hæc omnia
fiant, *Transsubstantiationem* appellant, hoc est,
conuercionem unius substantia in aliam substanciam
sub eodem termino. Quia consecrationis
verba cum viam habent ex diuina promissione, ut
eo ipso quo præferuntur, Corpus Christi consti-
tuunt sub accidentibus panis & vini: ipsa que
substantias panis & vini destruant, pertinente
actione, qua conseruantur. Neque ad hanc trans-
substantiationem opus est, ut Corpus Christi de-
nuo producatur, seu reproducatur, sed sufficit ad
ipsum corpus Christi constituendum sub acci-
dentialibus panis terminari. Ex quâ terminacione
adiunctâ diuina promissione, nascitur substanciam
panis ac vini destrutio. Suar. d. 61. tota. Laym.
lib. 5. tract. 4. cap. 3. Vafq. d. 181. & seq. Coninch
q. 75. art. 4.

Licet totus Christus sub qualibet specie pa-
nis, & vini facta consecratione constitutatur; ex ^{Christi ex-}
significatione tamen verborum sub accidentibus ^{hanc in Eu-}
panis solum corpus Christi constitutur: & sub ^{charifia.}
accidentibus vini solum sanguis. Quia verbis
consecrationis hoc præcisè significatur. At quia
corpus Christi est Sanguini, anima, ac Diuinitati
vitium, constituto corpore consequenter &
concomitante constituitur in sacramento Sanguis,
anima, Diuinitas, ac denique totus Christus: & idem est de Sanguine. Verum Christus
sub speciebus existit ut anima rationalis in cor-
pore, totus in toto, & totus in qualibet parte.
Quia habet in se ipso extensus hic, & partes extra
partes habent: nullam tamen quoad locum ex-
tensionem admittit. Vnde neque diuina hostia,
ipse diuiditur: nec minus ex eo accipit sub mi-
nima parte communicans, quam si sub magna
communicaret. Præterea assit ibi qualis assi-
stit ibi qualis assit in Cœlo, omni scientia, gra-
tia, aliisque donis exornatus, qua Christo glo-
rioso competunt. Quia sic decet eius maiestati.
Incertum autem est, an operationes mate-
rialium potentiarum exerceat. Quia hæc ex na-
tura rei potentiam quoad locum exensem re-
quirunt. At ex diuina virtute verosimile mi-
hi est, operationes visus, & auditus exercere.
Etenim

Sectio I. De Euchar. Recept. Sententiæ. 35

Et enim Christum non solum intellectu cognoscere, sed etiam sensu corporeo videre adorantes, & illius preces audire, fouter pietatem, excitare reverentiam. Sic denique Christus ex suo verbo ac promissione accidentibus panis & vini annectitur, ut ad illorum motionem ipse mouatur, illis vero destrutis ipsius realis præsentia pereat. Doctores communiter.

CAPVT IV.

De Eucharistia Adoratione, ipsius ad salutem necessitate, Obligationem que eam sumendi ex diuino precepto.

41 **B** IDE certum est, adorari debere Eucharistiam interius & exterius adoratione Latrie. Quia continet Christum Dominum ciudem excellentiam & dignitatem ac adest in Cœlo. Trident. *sef. 13.* *c. 1. & can. 6.*

42 Debet absolutè adorari, cùm non est probabilis dubitandiratio, an sit consecrata hostia, nec vel ob defecum Ministri, vel debite materiae. Quia alias deuotio in Sacramentum minuitur, variisque scrupulis animus distrahitur. Eto aliquando acciderit, hostiam consecratam non esse: ac raro id communem adorationis modum impedire debet. *Suar. d. 65. sef. 2.*

43 Vnde infero, Sacerdotem simulantenem celebrationem, cùm tamen non celebret, grauissimè delictum, delicturum. Quia proponit adorandam materiam nullâ dignam adoratione. Quoties sacrificium offers, vel communicas, debes hoc Sacramentum adorare. Quia tibi adorandum propinatur. Similiter quando à Sacerdote eleuator in Missa, aut ad infirmum defertur, vel aliquo modo tibi præfertur. Quod si aliquando hanc adorationem ob negligientiam sine scandalo omittas, haud grauiter delinques ob materiae levitatem. *Suar. d. 65. sef. 1.*

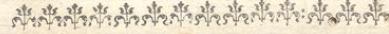
44 **S**acrilegium est, irreuerenter hoc ineffabile Sacramentum trahere: cùm scilicet corporalibus, vasis, vestibulique immundis vres in illius confectione: aut hinc incaute custodias, ut ad corruptionem deueniat, vel ab hostiis irreuerenter trahatur. *Cap. 2. de celebr. Missar.* Nulla tamen est ipso iure pena imposta, sed imponebitur.

45 **N**ecessariam esse Eucharistiam ad salutem necessitate precepti non solum Ecclesiastici (de quo alibi) sed & diuinæ, certum est. At *sef. 2.* discursum, nùm sit necessaria necessitate medijs, seu remedijs, seu finis. Illud enim necessarium est necessitate medijs, quod per se & positione medium est ad salutem animæ comparandam, quodque dicitur necessarium necessitate finis, quia fine eo finis. *Ita aeterna obtineri non potest.* At necessarium necessitate precepti præcise non est medium positionum ad salutem obtinendam: sed est medium negatiuum; quia negat, & impedit, ne falsus obtenta violacione precepti aptitur.

46 **P**orò præceptum diuinum de sumendâ Eucharistia cum affirmatiuum sit, necessariò debet

aliquo tempore obligare. Quod autem sit, non *divisum de conuenit inter Doctores, de quo sef. 2.* Supponamus *de tunc* *chariæ pro aliquo tempore obligat, ne denter inferri, communicantem extra periculum mortis, non solum posse, sed teneri Eucharistiam in periculo mortis constitutum suscipere.* Quia communio facta ante periculum mortis non præcipitur, ergo ea satisficeri non potest communioni præceptæ. Impossibile enim est, te præcepto satisfacere, nisi ipsius præceptum exquare. *Suar. d. 69. sef. 3.* *Henriq. lib. 8. c. 4.* *Vasq. d. 214. c. 3. a. num. 13.*

Imò extra mortis articulum communiter Doctores asserunt interdum in viâ præceptum diuinum communicandi obligare. Quia cùm proprius effectus Eucharistie sit, animam suscipiens entrire, & aduersus insidias diaboli roborare, vt in accepâ gratiâ fidelis perseverer: satis contemptor propriæ salutis effert, qui in suscipiendo hoc salutisero pharmaco negligens existeret. Ob hanc causam per tres, vel quatuor annos communionem omnitem præcepti diuini reuise crediderim. *Suar. d. 69. sef. 3.* *Bonac. d. 4. qu. 7. punt. 1. a. num. 8.* Addentes id esse, etiam seclusa aliquâ Ecclesiæ determinatione, cui minime assentio, vt proprio Problemate indicab.

CAPVT V.

De Ministro Eucharistie, ad consecrandum, & ministrandum.

QUOD illius consecrationem solum Sacerdotes sunt Ministri. Quia nullus alius à Sacerdotibus hanc accepit à Christo potestatem. *Solli. Sacerdos. ministri quoad consecratio- nem. sef. 22. cap. 1. & 4.*

Fert vñus Romane Ecclesiæ, vt cùm Episcopus consecratur, hic simul cum consecrante verba consecrationis proferat: & cùm Episcopus ordinat, Sacerdotes noniter ordinati esto plures sint, cum ipso Episcopo ordinante proferunt consecrationis verba. Certe si simul proferunt, & finiunt consecrationis formam cum delecta consecrandi intentione, consecrant omnes. Quia nulla est ratio, ob quam vñi potius quam alteri consecratio tribuatur. At quia vix est moraliter possibile, plures concurrentes ad vñius hostiæ consecrationem simul verba finire: quoniam modo hoc licitum esse possit, siquidem plures ex illo periculo morali exponuntur proficiendi formam super materiam iam ab alio consecratam, & consequenter indebitur. Crediderim, omnes sic ad consecrationem vñius hostiæ concurrentes intentionem habere consecrandi, & simul cum Episcopo verba finiant, secus si ante vel post. *Suar. d. 61. sef. 4.* *Copinch. quæst. 82. art. 2. num. 13.*

Sacerdos excommunicatus, depositus aut degradatus non idem amittit validè consecrandi potestatem. Quia eorum potestas, quæ in depositus, ac degradatus consecrare vñius hostiæ possunt esse ministri.

quæst. 82. art. 5. 6. & 7. quem omnes Theologi iusti.

Quod

EISCOBAR
Theol. Mor.
Tom. III. IV.

ETIV.

36 Theologiæ Moralis Lib. XX.

51 Quod ad dispensationem Eucharistiae ex officio, solus est Sacerdos Minister. Quia nemini alteri à Sacerdotibus dictum est à Christo: *Hoc facite in meam commemorationem*, id est, consecrate, sumite, & alii distribuite. Trid. *eff. 13. c. 8.* D. Thom. *q. 82. art. 3.*

52 Ex delegatione vero non solum diaconis, sed & Laici potest Eucharistia dispensatio committi. Quia iure divino concessio huius facultatis minimè interdictatur. Porro iuxta antiquam Ecclesie consuetudinem urgente necessitate solabant Laici, Eucharistiam in domum deferre, manibus attingere, & ore excipere propter tyrannorum persecutionem. Si Eucharistia in terram esset proiecta, deberet Laicus, si Sacerdos non adflet, eleuare, imo & sumere, si vltioris irreuerentia periculum adflet. Quia quod pro reuelatione Sacramenti est institutum, non debet in illius iniuriam cedere. Laym. *lib. 5. tract. 4. art. 7. num. 2.* Suar. *d. 72. sect. 2.* Coninch *q. 82. art. 3. n. 19.* Vafq. *d. 219. c. 1. n. 18.*

53 Diaconi, vi gente necessitate, & Episcopus & Sacerdos poterit hanc committere potestatem, *vt Clem. Rom. lib. 8. consti. Apostolic. cap. 28. Concil. Nicen. 1. can. 14. & Carthagin. 4. can. 38.* affirman. Ex quorum textibus constat, absque necessitate extrema Eucharistiae dispensationem Diaconi concedi solitam. His tamen temporibus vbi Sacerdotum copia est, raro potest extra mortis periculum huiusmodi facultas committi. Laym. *lib. 5. tract. 4. cap. 7. num. 2.* Suar. *d. 72. sect. 1.* Henr. *lib. 8. cap. 52. num. 2.*

54 At alius à Diacono extra necessitatem extrema Diaconi non est à iure concessa facultas Eucharistiae extra extrema ministrandi, nec concedi potest ab illo tamen necesse est. Prælato præter Pontificem. Constat ex Ecclesiæ præxi, que nusquam alius, quam Diaconis. Concil. Carthag. 4. can. 38. cap. *Pernerit, de confir. art. 2.* dicens, horrendum, ac detestabile esse, quod Sacerdotes absque necessitate extrema per Laicum & feminam Eucharistiam agris immitterent.

55 Verum in extrema necessitate, cum scilicet in extremâ æger in proximo est moriendi periculo, nec est necesse est. Sacerdos, neque Diaconus, qui possit, & veliter Laicus? Eucharistiam ministrare, poterit Laicus, scelus scandalo. Quia nec iure diuini laicus interdicta est Eucharistia ministratio, nec iure Ecclesiæ in necessitate extrema. Valent. *tom. 4. d. 6. quæst. 10. pur. 1.* Laym. *lib. 5. tract. 4. cap. 7. Filliuc. tract. 4. cap. 9. quæst. 5. num. 258. & 259.* At hanc doctrinam proprio Problem. ad examen adducam.

56 Sacerdos infirmus, qui celebrare commodè quando posse non potest, potest, celefante scandalo, è sacrario hostiam consecratam sumere, cum non adflet metu. *Etiam, qui ministrat.* Quia non in alienam percharitatem, sed in propriam iurisdictionem à Christo datam exercet. Neque in hoc Sacramento opus est ministrum a sufficiere distinguere, vt patet in die Paralæcuse, in quo Sacerdos se ipsum communicat, tametq; non consecr. Bonac. *d. 4. quæst. 5. pur. 2. numero 13.* Sa V. *Eucharistia, num. 14.* Suar. *d. 72. sect. 3.* Coninch *q. 84. art. 3. num. 25.*

57 Sacerdos celebrans potest particulam hostie. Potest celeb. ad communicandum infirmo vel sano referuare. *Præcis. part. 1.* Quia neque id Sacrificij perfectionem immisit.

nec iure aliquo prohibitum inuenitur. Henr. *culam hostie libr. 8. cap. 46. numero 2.* Bonac. *d. 4. quæst. 5. culis et ext. punct. 1. num. 14.* Zambr. *de Euchar. c. 3. dub. 6.* *vere.*

58 Minister Eucharistia debet habere iurisdictionem vel Ordinariam, vel Delegatam in personam, Debet ministrari Sacramentum administrat. (Ordinariam vo- *st. Euchar.* cito, quæ ex officio prouenit; Delegatam, quæ à *huius habere iurisdictionem ordinarii promanat.*) Quia non *nam ordinatur* decet alienas oves contra voluntatem propriæ *aut de-* *toris facere.* Suat. *d. 72. sect. 2.* Henr. *lib. 8. legatum, cap. 55.* Vafq. *d. 219. cap. 2.* apprime ex Concilio Carthag. *1. cap. 7.* Mileuit. *can. 18.* ostendunt.

59 Sufficit facultas præsumpta ad huius Sacramenti administrationem v. gr. si ex aliquâ causâ *sufficit facul-* *probabiliter iudicem.* proprio Sacerdoti non fore *ut præsum-* *ingratum*, quod ejus onibus Eucharistiam ministrat. Quia cum hæc iurisdictione requiri non sit pro validâ, sed pro licitâ huius Sacramenti administratione, opus non est, delegationem facultatis præcedere: sed ex eo quod rat. onabili spero delegandam, si poterem; sufficit, ut ipso disponente, ut delegata censeatur. Suarez *d. 72. sect. 2.* Azor. *lib. 10. o. 23. q. 2.* Nauar. *cap. 21. n. 5.* Vafq. *d. 219. c. 3.*

60 Nulla tamen pœnâ ipso iure afficitur Sacerdos, qui abfque vila facultate Eucharistiam ministrat, nisi Religiosus sit, huic enim excommunicatio Pontifici refutata ipso facto affigitur. *Nulla pœnâ ipso affectat, quia affectat, quia* Clem. *Religiosi, de priuile. si abfque speciali Pa-* *rochii licentia eius subditus Clericis, vel Laicis Eucharistiam Extremæ-*Vnctionis, vel Eucharistiae ministrare ministrat.** *præsumperit.* At si Parochus concedat suis subditis, vt à quocunque Sacerdote omnia & singula Sacraenta possint recipere: Religiosus Eucharistiam ministrans, dicitur ex licentia expressâ ministrare. Vafq. *d. 219.* Itaque Sacerdos, qui Religiosus non sit, præter peccatum mortale nullam pœnam ipso iure incurrit.

61 Approbatio Ordinarij ad Eucharistia administrationem non requiritur. Quia licet ad Sacramentum pœnitentie Concilium Trid. *eff. 23. cap. 15. de reform.* Sacerdotis approbationem postulet, & Eucharistia pœnitentiam consequatur: tamen lex grauans Sacerdotes non debet extendi ex uno casu in alium, maximè cum eadem ratio non vigeat. Nam Sacramentum Pœnitentiae difficile administratur, ut patet, ob varios casus ibi occurrentes: quæ difficultas in Eucharistia administratione non reperitur. Coninch *quæst. 82. art. 3.* Vafq. *d. 219. cap. 5. num. 57.* Suar. *d. 71. sect. 3.*

62 Expendo priuilegia Religiosi concessa, quibus ab incurrentia excommunicatione latâ in *Præiugia Clement. Religiosi, de priuileg. excusantur. Nicolo-* *Religiosi co-* *cessa circu-*ta. Eucharistiae ad-* ministratio.* *laus V. concessit Minoribus, ut excepto Refur-*ctionis die, omnibus Christi fidelibus Eucha-* *ristiam vealit quolibet tempore ministrare. Sic nem.**

63 habetur in libro *Monumenta Ordin. concess. 149.*

Sixtus IV. & Leo X. idem eis concessit, sicut habetur in eodem libro *concess. 160.* Quod priuilegium non solum Religiosi Mendicantibus, sed & non Mendicantibus esse concilium. Azor.

tom. 1. lib. 7. cap. 41. quæst. 7. affirmat. Porro Paulus III. in Bullâ Societatis IESV concessâ anno 1545. quæ incipit, *Cum inierit cunctas, concedi-*

tur omnibus societatis Sacerdotibus facultas, post

Sectio I. De Euchar. Recept. Sententiæ. 37

post Missas, seu ante Missarum celebrationem, aut alias, Christi fidelibus Eucharistias, & alia Ecclesiastica Sacraenta Sine alicuius preiudicio ministrandi: diœcesanorum locorum, rectorum Parochialium, aut aliarum Ecclesiarum, aut quorumlibet aliorum minime requisita licentia. Et idem Pontifex alia in Bulla anno 1549. id ipsum claris expressit. *Omnibus (ait) Christi fidelibus quoque amissi tempore, præter quam in festo Paschatis, Resurrectionis Domini, & mortis articulo, nisi necessitas ureget, Parochialium Ecclesiarum Receptorum licentia minime requisita, ministrare libere ac licite valeant.* Ex quibus præiudicis manifeste constat Religiosos Societatis IESV, reliquosque Mendicantes, in & non Mendicantes, qui in præiudicis Mendicantium communicant, Eucharistiam ministrare posse toto anni tempore, excepto Resurrectionis die, mortis articulo, (addo ex tenore Bullarum,) & prohibitione Prælati interueniente.

63 *Verum omnes Sacerdotes tenentur in articulo mortis Eucharistiam obeundi ministrare, Parochio deficiente. Quia quilibet sive Regularis sive secularis sit, ex charitate tenetur proximo extremitate indigenti hoc salutari, ac fortè necessario salutis remedio subvenire. Omnes Do-*

64 *Parochus autem non solum ex charitate, sed etiam ex iustitia, hac adstringitur obligatione. Cui ut satisficiat, non solum vocatus ministrare Eucharistiam morienti debet; sed etiam accurata vestigare, num sua in Parochia sint aliqui aegroti pericolo mortis obnoxii, quibus sit Eucharistia ministranda. Collegi ex c. 1. de celeb.*

65 *Missar. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 5. n. 6.*
Ab hac obligatione non eximitur Parochus ob via periculum, v.g. peccatis tempore, nisi alii Sacerdotes adhuc, mediis quibus eiusmodi ministerio prouideantur. At reliqui Sacerdotes, qui officio, aut professione salutis proximorum incumbere non tenentur, à ministranda Eucharistia cum mortis pericolo excusantur. Quia hoc Sacramentum non est mortuorum simpliciter ad salutem necessarium, cum possit ager contritione salutem inire. Castro Palao tom. 4. tractat. 21. punc. 20. mun. 2. & tract. 6. de Char. d. 1. punct. 9.

66 *Tenetur Parochus ex iustitia Eucharistiam suis ouibus ministrare, non solum cum ex praecipto haec communicare tenetur, sed quod, spectata eorum conditione, & reverentia Sacramento debita, ratiocinabili perierint. Quia iure perunt, quod sibi validè est vtile. Fagund. de Euch. lib. 3. cap. 3. Nauar. cap. Placuit, de penit. d. si. 6. mun. 1. 6. 2. Suar. d. 7. sect. 3. Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. mun. 1. 5. Huic tamen obligationi possunt Parochi per alium Sacerdotem idoneum satisfacere. Cum autem tosferre in omnibus locis adhuc Religiosi, qui ex devotione Eucharistiam ministrant, rati Parochus poterit per se ministrare Eucharistiam obligari. Citatus Suarius Bonac. & Fagund.*

67 *Tenetur Parochus ubique terrarum & in Hispania & Lusitania post Pius V. constitutionem, Eucharistiam ministrare morte plectendis. Quia hi magis afficti, grauiori peccatorum pondere pressi tanto magis indigent præsidio. Non vlla contraria consuetudine potest excusari. Henriquez lib. 8. cap. 5. n. 4. Suar. d. 6. 9. sect. 3. Laym. Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.*

lii. 5. tr. 4. cap. 6. quest. 4. Tolet. lib. 2. c. 18. Sa. V.

Euchar. n. 2.

Si quis peccato publico iure vel facto infectus, 68 perat Eucharistiam in loco, quo publicum est: ei Deneganda est deneganda: esto petat coram iis, qui deli- est publico peccatori in etum ignorant. Quia absoluè petit, quod sibi loco, ubi pri- indebitum est, cum brevi tempore delictum, vel blicum est iis, qui ignorant, sit referendum. Suar. d. 6. 7. sect. 2. peccatum. Vafq. d. 209. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 6. q. 3.

Si probabilitate possit præsumere, peccatorem 69 emendatum esse, ut ferè tempteneris præsumere. Dabit min- re, cum tibi contrarium non constat; obligatus sibi emen- es, ei Eucharistiam ministrare. Quia ex ea con- datus.

cessione neque scandalum etiam latè sumptum potest obuenire, cum suscipiens Eucharistiam be- ne eo loci audiat, neque vilam Sacramento irre- verentiam irrogas, cum prudenter credas rite di- sposito concedere. Fagund. de Euch. lib. 3. cap. 10. n. 7. Vafq. d. 209. n. 2.

Concedi potest Eucharistia Peccatori occulto 70 non emendato, publicè petenti. Qui præsumi non debet Christum velle Eucharistia ministra- ementatio culto publice tatem: cederet autem si ei publicè petenti Eucha- peccatori concu- ratur crimen. cap. Si tantum cap. Placuit 6. g. 2. & cap. Si Sacerdos, de officio ordinari.

Haud potest concedi Eucharistia peccatori 71 occulto non emendato, occultè petenti. Quia Sa- Minimè vnde- cerdos ex officio tenet virate quamlibet Sacra- si occulti pe- menti irreverentiam, & prauam illius suscep- tio- nem, si id agere possit absque graui damno pro- priu, vel alterius. At peccatoris secretu postulanti nulla irrogatur iniuria: cum soli deneganti indi- spositus esse dignoscitur. Quod si qui Sacerdoti ministrat esset indispositionis ignarus, non id est Eucharistia ministranda esse indigno. Quia scan- dalum, quod ex tali administratione scientibus proueniret præponderat infamia, que sequi po- test apud ignarum. Neque infamatio apud unum, vel alterum tantu[m] ponderis esse videtur, ut valeat administratione peccatori factam cohonestare. Henr. lib. 8. cap. 5. 9. n. 1.

Numiis, qui criminis suspicione laborant, con- 72 cedi possit, & debet Eucharistia, si petant? Por- Lewis suspicio de criminis non impedit. Quia ob leuia indicia delicti nemini sunt bona debita deneganda. Grauis suspicio concedere, ne- que ex grauibus indiciis nascitur, alii videt grauis qui- possit, impidere, ne communio concedatur, ob deponit: sola sus- picio, quod indignus Sacramentum ad- mens impo- sumat. Verum hoc periculum ministranti haud potest imputari, cum non possit alii negare Eu- charistiam ex indispositione suscipiens proba- biliter tantum cognita. Itaque sola suspicio vehemens & violenta impedit à communione concedenda. Quia moraliter delicti certitudinem constituit: impedit inquam à communione publica & secreto concedenda, si suspicio publica sit: à communione vero secreto con- denda impedit secreta suspicio. Suarius d. 6. 7. sect. 6. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 6. quest. 3. Fagund. de Euch. lib. 3. cap. 10. n. 29.

CAPUT

38 Theologiæ Moralis Lib. XX.

CAPVT VI.

De Eucharistie susceptoribus.

73
Tradiciter potest recipi Eucharistia.

OREST sumi Eucharistia tripliciter: Sacramentaliter tantum, quando solum Sacramentum, & non eius effectus suscipitur, quod evenit indisposito. Spiritualiter tantum, ve cùm iustus desiderio suscipiendo flagrat. Vt & que modo Sacramentaliter, & Spiritualiter, cùm iustus communicans, Sacramenti recipit effectus. Trid. *sef. 13.c.8. & seq. 22.c.6. D. Thom. q. 80. art. 1.*

74
Solum homo modis praestat hoc potest Sacramentum suscipere. Quia irrationalia anima potest his modo aliquando comedant, tamen non possunt eius donari fructibus. Nec Angeli vel spiritualiter suscipere possunt, cùm capaces non sint augmenti gratiae. Et quia pro solis hominibus in hac vita degentibus est institutum.

75
Homo sacra aqua non dilutus potest spiritualiter. Homo non litera quidem, sed non sacramentaliter recipere: baptizatus. Potest spiritualiter. Quia ante Baptismum potest sibi aliquando comedant, tamen non possunt eius donari fructibus. Nec Angeli vel spiritualiter suscipere possunt, cùm capaces non sint augmenti gratiae. Et quia pro solis hominibus in hac vita degentibus est institutum.

76
Baptizatus peccator solum sacramentaliter Eucharistiam suscipit. Quia dum degit in criminis haud potest nec spiritualis, nec sacramentalis communionis effectum, nempe augmentum gratiae recipere, sed horibile absumit in iudicium. Baptizatus vero iustus sacramentaliter & spiritualiter recipere potest. Quia ad augmentum gratiae proprium Eucharistie effectum sola gratia habitualis in suscipiente requiritur. Doctores communiter.

77
Vnde infantes baptizati, & perpetuo amentes, Infantes & illis Eucharistia concedatur, gratia augmentu perpetuo amentibus percipiunt. Quia antiqua sicut conductudo mons capiatur, & illi non concedatur, & si eis concedatur, & illis prodebet. Coninch q. 80. a. 9. augmentum Laym. lib. 5. art. 4. c. 5. q. 1. Vafq. d. 112. c. 2. gratia recipiunt.

78
Non tamquam debet eis datur. ad hoc ratione periculum, iustus Ecclesia a tanti Sacramenti participatione excludit. Henniq. lib. 3. cap. 42. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 4. q. 1. Suar. d. 6. seq. 4.

79
Potesne, aut debet concedi amentibus, qui Dant amenti aliquando rationis vsum habentibus? Extra mortis articulo, qui ait illius suscepionem actuali devotione disponere nequit. At in extremo periculo potest, & debet eis concedi. Quia ei in mortis articulo Eucharistia necessaria ad salutem esse potest, scilicet, si peccato mortali grauitati in dementiam attriti incidunt. Vafq. d. 212. Coninch q. 80. a. 9. q. 7. 2. Suar. d. 6. seq. 4. Henniq. lib. 8. a. 2.

80
Potest ne, ac debet concedi semifatuus, plenum Quando de ratione vsum non habentibus? Si facta diligenter

tia non valent hunc coelestem cibum diiudicatae, beat dari sed, inter absoluta amentes sunt computandi. Si illum satis à communis distinguunt, & reverenter quasi sibi necessarium expolulant, concedi illis debet non solum in mortis articulo, sed etiam Paschatis tempore. Quia credendum est, hoc precepto adstringi, cum supponam eius habere notitiam spiritualis cibis, & peccandi pollere libertate. Extra haec tempora haud debet eis Eucharistia concedi ob Sacramenti reverentiam. Henr. l. 8. c. 42. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 7. Poffeu. de commun. c. 8. n. 2. Laym. l. 5. tr. 4. c. 4. q. 3.

Potestne, ac debet Mutis & Surdis à nativitate ministrari? Si exfigunt, ac nubibus confiteri. Quando surdis & Mutis. cibum à profano distinguunt, non solum in mortis articulo, sed etiam Paschatis tempore eis est Eucharistia concedenda. Quia est eis valde necessaria tunc ad augmentum gratiae, tunc ac piaula futura praecaudenda. Laym. lib. 5. tract. 4. c. 4. q. 4. et al. Abbate ad cap. Cum apud. n. 6. de psonal. At si prudens Confessarius aduertat, Mutum & Surdum perfecta discretione pollere, vri sapere contingit: aliis solemnibus festiuitatibus ei poterit Eucharistiam ministrare. Quia nulla apparatio, cur si ei deneganda, cùm se ad illam suscipiendam per actualem deuotionem disponere queat. Castro Pal. tom. 4. tract. 21. punct. 11. num. 9.

Quid si supradictis impedimentis duobus causas adderetur? Credetur vix inueniri vnum, Quid si surdi aut alterum, queis etiam mortis articulo possit Eucharistia ministrari. Quia incapaces existunt tanti cibi dignitatem agnoscere. Vnde Sanct. lib. 1. de Mair. d. 8. à n. 12. & Gutier. de Mair. cap. 8. à num. 5. aliis relatis, docent, Mutum & Surdum contrahere matrimonium posse, secus si simul cœcū existat.

Nun Energumeni, siue obfesso à Dæmoni posse, aut debeat Eucharistia ministrari? Si concederet à Dæmoni obfido quodlibet crimen in perpetuā amentibus, qui contigit illi, quem refert Paulus, traditum esse satanam in interitum carnis, ut spiritus saluus fieret 1. Cor. 5. ob defectum dispositionis in suscipiente, haud est ei Eucharistia ministranda. Secus si credatur torquei, vel in pœnam aliquicui piaculi perpetrata, quod remissum sit quoad culpam: vel ad sui meritum, ac probationem, ut frequenter contingere, credendum. Attamen aduertendum est, an priuatum rationis, an sui compos existat. Si vnu rationis priuatur, iudicium ferendum est de eo aequè ac de perpetuō amentibus. Altius si sui compos sit, concedenda ei Eucharistia, secluso irreuerentiae periculo, non solum in mortis articulo, verum etiam in Paschate, imo & aliis temporibus iuxta prudens Confessarii iudicium. Sotus in 4. dist. 12. quas. 1. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 4. q. 3. Suar. d. 69. seq. 2. Valq. d. 112. c. 4.

Nun Pueri vnu rationis habentibus statim possit, & debeat Eucharistia exhiberi? Si distinguere possint hunc cibum à profano, concedi deis vnu rationis habentibus. Quando Pueri ratione periculum vnu rationis habentibus.

Henr. l. 8. c. 42. At extra mortis periculum, ad Eucharistiam suscipiendam ei, qui sufficiens iudicatur ad peccandum, & absolutionem obtinendam. Quia & penitentia est simpliciter necessaria, quæ non est

Sectio I. De Euchar. Recept. Sententiæ. 39

est Eucharistia: & Eucharistia nobilior est, perfe-
ctiore rationis sum in sufficiente expostulans.
Suar. & Laym. citati, & Nuar. c. 21. n. 57. Credi-
dem tamē, eum vnum rationis, qui sufficiens
est ad peccandum, & absolutionem à peccatis ob-
tinendam, sufficiet, ut Eucharistia possit impen-
di. Quia licet penitentia sit magis necessaria quām
Eucharistia, & haec sit nobilior penitentia: longē
tamē difficultas est dispositio ad penitentia-
fructum obtinendum, quām ad obtinendum Eu-
charistie fructum: cū ad penitentiam confessio
peccatorum dolosa requiratur cum proposito
non delinquendi de cetero; ad Eucharistia verō
fructum sola voluntas suscipiendo existentis in
gratia sufficiat. Non tamē ideo afferuerim paue-
rios huiusmodi statim nec diuino nec humano
præcepto obligati, nec Parochos teneri illis Sa-
cramentum concedere, sed vnum vel alterum an-
num expectari posse, ut eorum discretio exactius
dignolatur. Suar. 4.7. & c. 1. Laym. lib. 5. n. 4.

4.4.9.2. Vafq. d. 21. 4.6.4. a. n. 46.

Profecto ab executione huius præcepti excu-
fatis, si Confessarij copia non adsit, & necessitas
communicandi vrgeat. Trid. c. 1. c. 7. Quando-
nam copia Confessoris ab sit? Quando ita à te di-
fessarij copia, stat, ut nequeas illum abīque graui incommo-
dare. Quando præsente confiteri non potes absq; præ-
sidenti periculo, vel violationis sigilli, vel pro-
nunciationis ad malum, vel alterius graui nou-
menti. Quando nullus adsit, qui iurisdictionem
habeat, aut cui iurisdictionem ex priuilegio con-
cedere possis. Vafq. a. 207. c. 2. n. 9. Conin. q. 80. a.
4. dub. 2. n. 19. 21. & 23. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 1. n. 28.

89

Quandōnam verō necessitas adsit communica-
ndi? Quando præsente alicuius graui notae ti-
more afficeris. Quando viaticum est obituo mi-
nistrandum, & nulla est hostia consecrata. Quā-
do Sacerdos inchoatā Missā, alicuius peccati
mortalis non confessi recordatur, nec tenetur ab
altari recedere, nec Confessario ad altare acce-
denti fateri. Quia licet infamia Sacerdoti non se-
quatur, quæ vix excusari potest. Sacrificium ince-
ptum non licet irrumperet. Nuar. c. 21. n. 49. Viat.
Sotus, Bonau. quos refert, ac sequitur Suar. 4. 66.

Quandōnam
vrgat com-
municandi
necessitas

sect. 4. Vnde si assistens ad linteum cum aliis com-
municaturus, recorderis aliquid mortale re non
fusile confessum, nec ab eo loco discedere absque
graui notā possis, contritione elicta licet Eucha-
ristiam absumere. Sed de hoc sect. 2. vberiorem
sermonem problematicè instituam. Quādo obli-
gatur quis dicere faciū vel ex Officio Parochi,
ti non adsit aliud Sacerdos, qui Parochi possit ge-
rere vicem. Qjia ob peccatum Sacerdotis priuare
non debet populus iure fruendi sacrificij fructu.
Item potest oriri obligatio dicendi Sacrum, vel
communicandi in Pachate, scūi obligationi si non
celebres, aut communices, haud potes satisfac-
re: tunc, non præmissa confessione, poteris sacram
dicere, aut communicare. Quia satis vrgens est
necessitas, quæ tibi à lege imponitur. Et quia vi-
detur tibi graue damnum irrogari, si à commu-
nicione illa publica, solemini, & communī aliis fi-
delibus & Ecclesiæ præcepta necessariis ob Con-
fessoris arcaris inopiam. Sotus in 4. dī. 12. q. 1.
art. 4. Viald. de Euchar. n. 123. Palud. in 4. dī. 9.
q. 4. concil. 10. Coninch q. 80. art. 4. dub. 2. n. 17.

90

Atramen in omnibus præfatis casibus, quibus
a præmittenda confessione excusari, nec ellatum Debet se con-
tibi est conteri de peccato commisso. Quia licet tritum repu-
hoc Sactamentum aliquando attrito primam gra-
tiam conferat, id sit, si bona fide putans quis se
esse in gratia, accederet: securus esset, si peccati con-
ficiū communicare auderet.

91

Ne autem Sacerdos sibi fingeret celebrandi
necessitatem, confessione non præmissa, Trident. Sacerdos non
statuit sect. 13. c. 7. Sacerdotem concium peccati
mortalis, qui ob necessitatem vrgentem, non pre-
missa confessione celebravit, obligatum esse, ut quāp-
rime confessio celebriat, obligatum esse, ut quāp-
rime obligatum est, confiteri. Quod præce-
mptum solū obligat Sacerdotem peccati morta-
lis concium celebrantem necessitate vrgente,
confessione non præmissa, siue contritus, siue non
contritus celebret. Non verō Sacerdotem, qui sui
peccati iniurabiliter ollitus, haud præmissa
confessione, sacram ageret. Neque eum, qui ex-
trā necessitatem ex malitia celebrasset, vel more
laicorum necessitate vrgente communicaret,
Confessione non præmissa. Quia hoc præceptum
cum rigorofum sit, licet conueniens maxime,
non debet vtrā proprietatem verborum excludi.
Vafq. d. 208. c. 3. a. n. 16. Coninch q. 80. art. 4.
dub. 2. Suar. d. 66. sect. 6. & 7. Plura sect.

92

Atramen in omnibus præfatis casibus, quibus
a præmittenda confessione excusari, nec ellatum Debet se con-
tibi est conteri de peccato commisso. Quia licet tritum repu-
hoc Sactamentum aliquando attrito primam gra-
tiam conferat, id sit, si bona fide putans quis se
esse in gratia, accederet: securus esset, si peccati con-
ficiū communicare auderet.

Ne autem Sacerdos sibi fingeret celebrandi
necessitatem, confessione non præmissa, Trident. Sacerdos non
statuit sect. 13. c. 7. Sacerdotem concium peccati
mortalis, qui ob necessitatem vrgentem, non pre-
missa confessio celebriat, obligatum esse, ut quāp-
rime confessio celebriat, obligatum esse, ut quāp-
rime obligatum est, confiteri. Quod præce-
mptum solū obligat Sacerdotem peccati morta-
lis concium celebrantem necessitate vrgente,
confessione non præmissa, siue contritus, siue non
contritus celebret. Non verō Sacerdotem, qui sui
peccati iniurabiliter ollitus, haud præmissa
confessione, sacram ageret. Neque eum, qui ex-
trā necessitatem ex malitia celebrasset, vel more
laicorum necessitate vrgente communicaret,
Confessione non præmissa. Quia hoc præceptum
cum rigorofum sit, licet conueniens maxime,
non debet vtrā proprietatem verborum excludi.
Vafq. d. 208. c. 3. a. n. 16. Coninch q. 80. art. 4.
dub. 2. Suar. d. 66. sect. 6. & 7. Plura sect.

D 2 CAPVT

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

40 Theologiæ Moralis Lib. XX.

CAPVT VIII.

De externa suscepturn Eucharistiam dispositione.

93
Imunditia
corporis com-
munionem
non impe-
dit.

MMUNDITIA corporis communio-
nem per se & necessariò non im-
pedit. Quia spiritualis cibis solam
animi puritatem requirit. Si facilè
autem ab ea te potes imputitate expedire, saltem
delinquis leuiter, si corporeo nò das operam pa-
ritati. At si in tua potestate non sit, ab ea te im-
munditia expedire, quia lepra infectus, quia morbo
affectus habituali, quia menstru pateris, non ideo
à sacra debes communione abstinere.

94
Quandoam
Pollutio im-
pediat, quan-
do non?

Attamen Pollutio potest communionem impe-
dire. Nam si voluntaria fuit, impedit quoque
penitentiam agas. Et idem dixerim de fornicatione, & quolibet lethali piaculo. Confutius qui-
dem est, in aliam diem differe communionem,
nisi aliqua specialis causa communicandi accur-
rat. Quia carnis voluptas non leuiter mentem
oburat, ac impedit deuotionem. Vafq. 9.80.4.7.
Laym. 1.5.17.4.6.6.5. Suar. d.68.5.17.2. At à verò
si Pollutio ex abundantia feminis, vel ex alia cau-
sa naturali accidit, non impedit ea die communio-
nem. Quia sapè operā demonis excitatur, ut
pronto coniuvio pollutum auerterat. Verum si ex
pollutione inculpabilis ista communione carnis in-
furgat, que animo ingerat perturbationem, fatus
est ea de à communione abstinere, nisi aliqua
causa specialis communicandi urget. D. Th. 3.4.
9.80.4.7. Coninch ibi n.8.2. Suar. d.68.5.17.2.

95
Quid de co-
pula coniuga-
li dicendum.

Si copula coniugalis ob voluntate potius, quā
ob gignendos filios, aut carnis tentamina sedan-
da habita est cum communicandi intentione: sim-
pliciter communionem non impedit, quia pec-
catum mortale non est: impedit tamen ex qua-
dam decentiā. Quia indecens est inire sacri-
pum coniugium, qui carnis indulsum voluptati
quo tempore dare operam cordis compunctioni
deberet. Porro si ex fine legitimè, & ea moder-
atione, quia per eft, copula coniugalis geritur, haud
impedit communionem. Quia est actus virtutis.
Tamen si ex illa praus affectus, animi que vagatio
resulteret, diligenter sedanda, ne fructum sacri
epuli impedian. Haud dubium expediens esse
coniugibus nocte communioni proximam à debiti
petitione abstinere in reverentiam Sacramenti,
ut praus affectus præscindatur occasio. At à de-
biri serio petiti redditione non est abstinendum.
Quia contra iustitiam delinqueret coniux. Si
frequenter communicas, nēc singulis Dominicis diebus, simpliciter petitione obliutas. Si men-
sibus solum singulis, poteris petentia communio-
ne, rogare, q; ut à petitione defisat ob Sacramenti
reverentiam. Quod si ipse agere ferat, annue, &
quā maiori reverentia quineris, ad sacram te
præpara communionem. Sanch. lib.9. de Maur.
d.2. Suar. d.68.5.17.2. Laym. 1.5.17.4.6.6.5.

96
Solum ieunij se
requisita ad Eucharistie sumptionem præter
er parte cor-
eptam cibi, & potus.

Nulla alia dispositio ex parte corporis est per
solum ieunij se
requisita ad Eucharistie sumptionem præter
er parte cor-
eptam cibi, & potus. Quia consuetudine Ec-
clesie stabilitum, Sacramentum hoc à ieunis ac-
cessorio esse suscipiendum, sive Sacerdos celebrer,
sive Sacerdos aut laicus communicet. Sic expli-
cant Concilium Carthag. Afric. Brachar. ac Tolet.
Suar. d.68.5.17.3. Vafq. 9.80.4.21. Valent. tom.4.

d.6.9.8. pun.3. Rationem huius inuiolabilis con-
suetudinis Concilium Matricenf. 2. can.6. affi-
gnavit, ne scilicet terrenus cibus cœlesti, & spi-
rituali præponeretur.

Ieiunium hoc debet esse perfectum naturale
minimi cibi, ac potus minimam vitalem sumptio-
nem excludens. Vnde per exigua quantitas præ-
quam, natura-
cepi grauitatem non minuit. Quia non ex leui-
tate cibi grauitas præcepti desumatur, sed ex eo
quod communio fiat violata naturali ieunio, Ieiunium, in-
vale.
quod minimâ quantitate æquè ac magna ladi-
tur, cap. ex parte, de celebr. Missa. Vafq. d.21.1.c.3.
n.28. Suar. d.68.5.17.4. Coninch 9.80.4.8.n.46.

Æquè ladiatur hoc naturale ieunium, si cibus
ad medicinam affluitur. Quia quoquenque mo-
do fuerit sumptus vitaliter naturale ieunium de-
struit. Bonac. d.4.9.6. pun.1.2. n.6. & omnes Doct.

Porro inde non sit, hoc ieunium violari ex tra-
iectione sanguis vel sanguinis ex maxilla, aut ex
capite defluerit. Quia non est alicuius rei à co-
mediente extrinseca traiectio. Laym. l.5.17.4.6.6. n.
18. Bonac. d.4.9.6. pun.2. n.6. Suar. d.68.5.17.4. Imò sanguis
deglutiens casu parum aquæ, & vini sanguis im-
mixtum cùm os abluitur: vel parum liquoris cùm
conditus cibus degustatur, à communione non
impeditur. Quia non traiicitur tanquam cibus &
potus, sed tanquam sanguis, cui est immixtus. Secus
dixerim, si quis ex proprio hoc gereret. Conin-
ch 9.80.4.8. num.8. Vafq. d.21.1.c.3. num.29. Suar.
d.68.5.17.4.

Frustrè cœna præcedens casu dentibus ad-
hærentes, etiam si ex proprio deglutiunt, non
impedit communionem. Quia illarum sumptio
non est moraliter distincta à Cœna præcedenti,
Henr. l.8.4.9. Suar. d.68.5.17.4. Coninch 9.80.4.8.

Sacramori imponis præcedenti nocte, ut
paulatim liquefactum raucedine liniat, qui fau-
ces afficiuntur: impedit planè communionem, si
aliqua eius particula post medium noctem trai-
ciatur. Quia illius traiectio ad trajectiones præ-
cedentes non potest reduci, cùm ex intentione
sumptus æquè singula trajectiones respiciantur,
velutque saccati sumptum durare quoque
sit absumptum. Coninch 9.80.4.8. n.49.

Postquam sumptus Eucharistiam, nullum est
ieiunandi præceptum, sed illico potes sumere ci-
bum. Quia licet textus in cap. tribus gradibus de
conferat. diff. 2. præcipiat sumpta mane Eucha-
ristia, seruari ieunium usque ad horam sextam: &
sumpta hora tercia, vel quarta, seruari usque ad
vesperam: consuetudine præceptum illud est ab-
rogatum. Vafq. d.21.1.c.1. n.10. Suar. d.68.5.17.4.
Laym. 1.5.17.4.6.6. Tamen est decens, à cibo ab-
stinere, quoque credantur species Sacramen-
talis esse absumptas, nē cibus coelestis materiali
misceatur. Sicuti oportet, nē statim post Eucha-
ristiam sumptum expicias, præcipue si sumptum è pe-
store profluat. Quod si coactus necessitate id gel-
feris præstas fieri in linteo, vel in loco à concul-
tatione remoto. Quia ineffabilis etiam reveren-
tia tanto cibo debetur. Henr. lib.8.4.9. Sotus
diff. 1.2. q.1. a.8. Bonac. d.4.9.6. pun.1.2.

Si probabilis timor adit de periculo mortis, &
commodè Eucharistiam sumere ieunius non pos-
sis, sume post cibum, aut medicamentum. Quia
ieiunum præceptum de sumendâ Eucharistia,
quo satis probabile est, eo tempore urgete præ-
ponendum est Ecclesiastico de seruando ieunio
ante communionem. Negat pietatem Ecclesiæ
decerer suo præcepto fideles tanto bono priuare
et in necessitate constitutos. De huiusmodi ne-
cessitate

97
Ieiunium, in-
vale.

98
Ladiatur cibis
& potus ad
medicinam
sumptu.

100
Non ladiatur
ex traiectione
per modum

101
Sæcum accaro
sumptus
post sumptum
noctem dif-
fluente in flo-
machum.

102
Nisi post sū-
pum Eucha-
ristiam liciat
comedere, sed
non decet.

103
Sumi potest
Eucharistia à
non ieunio, ob
viam ob-
staculo natu-
raliter.

Sectio I. De Euchar. Recept. Sententiæ. 41

cessitate iudicata, Medicorum iudicio relinquuntur. Suar. d. 68. s. 5. Coninch q. 80. a. 8. n. 5.

104 104 Quod dictum est de periculo mortis naturalis, dixerim etiam de violentia. Si enim Eucharistiam sumere ieiunus non vales, quia Iudex non permittit executionem sententie tibi non ieiuno intrinsecum in alium diem differri: poteris eodem die Eucharistiam sumere. Quia necessitas huius viatici ad cœlestem vitam eadem, ac forte maior existit. Valq. d. 21. c. 4. Laym. l. 5. tr. 4. c. 6. q. 6. n. 10. Sa. V. Euchar. n. 2. Suar. d. 68. s. 5.

105 105 Cum probabilitas pericula alicuius imminentis irreuertere, vel quia Sacramentum manus infidelium est aduenturum, vel ab igne absumendum, vel ab aliquo alio irreuerenter tradandum poterit non solum Sacerdos, sed, eo deficiente, laicus non ieiunus sibi propriis manibus ministrare. Quia quod in reuerentiam Sacramenti est statum, non debet in maiorem ipsius irreuerentiam cedere. Fag. de Euch. l. 3. c. 5. Suar. d. 68. s. 5. Coninch q. 80. a. 8. Valq. d. 211. c. 5. n. 57.

106 106 Cum post peractum sacrificium, & ablutionem in nem sumptuari Corporali aut Patenâ aliquam particulam reperis consecratam, illam potes absumere etiam si grandiscula sit. Quia ad idem sacrificium illa sumptu pertinet. Suar. d. 68. s. 6. Henrig. lib. 8. cap. 50. n. 2. Laym. lib. 5. tract. 4. q. 6. Coninch q. 80. a. 8. n. 5.

107 107 Si per inaduentiam loco vini aquam infundens, sallamque sumperis: si facta consecratione, recordaris, te non esse ieiunum: debes non ieiunus communicate, ne sacrificium imperfictum relinqueris. Lex enim conficiendi sacrificium perfidum, legi de primitendo ieiunio præualebat. Ob eam ratione si Sacerdos facta consecratione abfumere hostiam non potest, vel quia sensibus defititus est, vel quia decepsit, debet alius non ieiunus, si ieiunus non facile adduci possit, communicate. Valq. d. 211. c. 5. n. 57. Laym. lib. 5. tract. 4. c. 6. Coninch q. 80. a. 8.

108 108 Si gratus non Sacerdoti immineat, nisi non ieiunus celebret, ut si incepit Missa recordetur, velique ab altari recedere, populus tamen, etiam causa manifestata, non acquisicet, quinimo alius quod malum suscipiat, & scandalo afficiatur: potest Sacerdos non ieiunus celebrare. Quia præcepta Ecclesiæ eo rigore non obligant. Valq. d. 211. c. 5. n. 57. Suar. d. 68. s. 6. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 2. n. 14.

109 109 Cum hostia hareret labro Calicis, nec facile dimoueri potest, & sumi: vinum infundens & simul cum illo absumere expedit. Quia in his calibus violatio ieiunij moralem communio nem præcessit non confertur. Coninch q. 80. a. 8. n. 67. & mox dati Doctores.

CAPVT IX.

De Eucharistie Effectibus.

110 110 RIMARIUS Eucharistie effectus est gratia augmentum, quod confertur domini in gratia recipienti. Quia si reliqua Sacramenta nouæ legis non ponentibus obicem conferunt gratiam: omnium præstantissimum abundantiorum exhibebit, cap. Firmier, de fide catol. cap. 1. Mart. de celeb. Missar. Trident. s. 13. c. 2. Hunc effectum communicat Eucharistia, cum primum Sacramentum ex ore ad stomachum traxit. Quia in huiusmodi traxitione manduca. Eacob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

111 111 Hanc effectum communicat Eucharistia, cum primum Sacramentum ex ore ad stomachum traxit. Quia in huiusmodi traxitione manduca.

112 112 Eacob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

113 113 cest, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

114 114 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

115 115 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

116 116 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

117 117 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

118 118 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

119 119 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

120 120 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

121 121 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

122 122 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

123 123 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

124 124 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

125 125 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

126 126 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

127 127 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

128 128 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

129 129 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

130 130 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

131 131 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

132 132 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

133 133 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

134 134 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

135 135 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

136 136 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

137 137 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

138 138 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

139 139 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

140 140 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

141 141 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

142 142 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

143 143 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

144 144 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

145 145 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

146 146 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

147 147 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

148 148 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

149 149 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

150 150 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

151 151 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

152 152 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

153 153 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

154 154 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

155 155 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

156 156 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

157 157 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

158 158 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

159 159 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

160 160 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

161 161 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

162 162 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

163 163 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

164 164 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

165 165 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

166 166 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

167 167 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

168 168 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

169 169 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

170 170 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

171 171 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

172 172 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

173 173 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

174 174 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

175 175 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

176 176 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

177 177 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

178 178 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

179 179 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

180 180 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

181 181 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

182 182 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

183 183 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

184 184 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

185 185 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

186 186 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

187 187 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

188 188 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

189 189 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

190 190 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

191 191 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

192 192 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

193 193 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

194 194 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

195 195 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

196 196 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

197 197 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

198 198 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

199 199 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

200 200 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

201 201 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

202 202 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

203 203 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

204 204 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

205 205 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

206 206 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

207 207 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

208 208 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

209 209 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

210 210 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

211 211 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

212 212 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

213 213 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

214 214 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

215 215 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

216 216 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

217 217 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

218 218 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

219 219 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

220 220 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

221 221 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

222 222 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

223 223 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

224 224 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

225 225 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

226 226 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

227 227 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

228 228 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

229 229 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

230 230 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex
ore traxit.

231 231 niat, eam pri-
mam ad sto-
machum ex

42 Theologiae Moralis Lib. XX.

118 Specialissimam cum Christo & fidei peragit
Specialissimam vniōnem. Ioh. 6. *In me manet, & ego in illo. Con-*
cum Christo sicut autem haec vno non solum in gratia habi-
te fidei per-
tuali: remissione venialium, & præteruatione à
mortalibus vi Sacramenti concessis; sed præcipue
in vinculo charitatis, & mutua benevolentia, qua
Christus hominem suo corpore ac sanguine fa-
ginatum prosequitur: & homo ipsum Christum,
reliquoque fideles de eodem corpore ac sanguine
Dominico participantem.

119 Fomitem concupiscentia moderari quis du-
biter: Quia hoc Sacramentum est institutum ad
præseruandum fuscipientes a peccatis mortali-
bus: at huius præseruationis medium est, ardorem
concupiscentie mitigare. Non autem id pro om-
nibus conceditur occasionibus, sed iuxta Domini-
ni beneplacitum, ne cogamur affirmare, feme-
l fuscipientem dignè Eucharistiam, nulla carnis
posse pati tentamina; & quia hic effectus sepe

impeditur ob aliquod peccatum postea commis- te sacrificij
sum, aut ob aliquam irreuerentiam Sacramento non est.
factam. Suar. d. 64. f. 1. Con. q. 79. a. 8. dub. vn. n. 6. 2.

Promittitur denique accipientibus dignè Eu-
charistiam resurrecō, ac vita æterna. Profecto li- 120
cèthi effectus sine omnibus decadentibus in grā-
tia promissi, specialiter communicantibus pro-
mittuntur, vtpotè, qui sunt Christi per commu-
nionem specialia membra. Omnibus igitur rite
communicantibus, & in grātia decedentibus con-
cedetur resurrecō & vita æterna non solum ob
grātiam habitualem, in qua deceperit, sed etiam ob
Eucharistiam dignè suscepit: ideóque re-
surrecō, ac vita æterna effectus est tum grātia
habitualis, tum Sacramenti. Suar. d. 64. f. 2. Con-
inch q. 79. art. 8. dub. vn. Plura ex præfatis senti-
entiis, quas inter receptiores à cunctis Docto-
ribus annuero, speciali Problemate discutien-
tientur.

SECTIO SECUNDA.

De Eucharistiā Sacramento Problemata.

CAPVT X.

Circa Eucharistie Sacramenti Naturam.

PROBL. I.

De necessitate Sacrificij est, & non est Panis simul, ac Vini Consecratio.

121 **D**UPPLICEM esse necessitatem, vnam Sacramenti, vel Sacrificij, qua sic ali- quid exigitur, ut eo prætermislo valide non fiat Sacramentum, vel Sacrificium; alteram præcepti, qua sic aliiquid petitur, vre omislo Sacramentum aut sacrificium valide, sed non licet conficiatur, suppono. Certe de necessitate Sacramenti, aut sacrificij non est, con- ficerat simili utramque materiam Panis & Vini. Quia verba consecrationis Panis statim habent suum effectum ante Vini consecrationem. An vero de necessitate sacrificij sit, Panis ac Vini consecratio ambiguit.

122 **D**e necessitate ad essentiam sacrificij, sed ad eius integratatem, cum sacrificium Christi cruentum posit per alteram tantum speciem repræsentari. Quia hoc ipso, quod solus Panis, aut solum Vinum con- ficeretur, ex vi verborum sit corpus exangu, vel Sanguis ut separatus corpore, vnde per singulas consecrationes mors Christi indicatur: quamvis per utramque expressius repræsentetur. Sic Nu- gnius 3. p. 9. 8. 3. art. 1. concl. 4. Bonac. d. 4. quest. ult. punt. 2. num. 7. Henriq. lib. 9. cap. 9. n. 10. Cassali. lib. 2. de sacrific. cap. 25.

123 **D**e necessitate sacrificij necessitatem essentiam. Quia consecratio

habet rationem incriuenti sacrificij sub ratione te sacrificij
mysticæ mactationis, quatenus ex vi verborum non est.
Corpus & sanguis Sacramentaliter separantur.
At id non sit nisi per utramque speciei consecra-
tionem, qua separationem exprimit Corporis
ac Sanguinis, & ita repræsentat expressè sacrifici-
um cruentum. Ergo consecratio utramque
materiæ simul constituit essentialiter rationem
incriuenti sacrificij, quod expressè sacrificium
cruentum repræsentet. Ita Fagund. præcept. 1.
lib. 3. cap. 5. num. 4. Valq. d. 2. 2. c. 3. 4. & 5. Suar.
d. 75. f. 6. Coninch quest. 74. num. 3. Merati de
Euchar. d. 36. f. 7.

Hoc probatius puto quod significationem 124
mysticam, nam quoad significationem mora- Hoc quoad si-
lem quælibet species habet essentialē sacrificij significationem
mysticæ pro-
prietatis separantur. præsentem institutionem non potest offerti Mil-
la sacrificium, quin habeat utramque signi-
ficationem, nempe mysticam, & moralem
simil. Lege Auerstam de Eucharist. quest. 11.
f. 5.

PROBL. II.

Panem & Vinum simul consecrari, est, &
non est præceptum diuinum.

PRÆCEPTUM diuinum non est, sed humanum, 125
& Canonicum. Quia licet integritas Sacra- Præceptum
menti, vel sacrificij requirat utramque materiam, diuinum non
essentia tamen Sacramenti salutatur in qualibet, est.
& etiam sacrificij essentia, iuxta probabilem
præfata Problemata proximo sententiam. Imò
quamvis sacrificium essentialiter utramque re-
quirat, non tamen conflat præceptum diuinum
sacrificandi, quodies hoc Sacramentum confici-
tur. Sic Maior. in 4. dist. 9. quest. 3. ad 5. Palati.
dist. 11. d. 3. Angel. & Tabijena V. Eucharistia 1.
n. 20. Antonin. 3. p. 11. 1. 3. c. 6. §. 2.

Non

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 43

126 Non est humanum præceptum, sed diuinum. Quia ius diuinum præscriptum, ut quies sit consecratio, simul eriam sit sacrificium, fante Domino: *Hoc fatus in meam commemorationem*, qui huius verbis inellexit Tid. *sef. 12. cap. 1.* præcepisse Christum Sacerdotibus, ut consecrarent sacrificando simul in sui memoriam, sed sacrificium non potest esse essentialiter perfectum sine utriusque materia consecratione: datur igitur præceptum diuinum, simul utriusque materiam consecrandi. Ita Card. Lugo. *d. 19. sef. 8.* Suar. *d. 43. sef. 3.* *Filliuc. tract. 4. num. 64.* *Vafq. d. 223. cap. 3.* *Reginald. lib. 29. n. 13.* *Auers. de Euchar. 9. 1. sef. 1.*

127 Miser plane, viros Catholicos & pios asseruisse, præceptum hoc ex verbis Christi non colligi, cum contrarium afferat Tridentinum. Quin & huius Sacramenti rationem attendamus, hoc institutum est ad spiritualiæ refectionem instar coniuij, quod cibo, potuque constat, ergo postulat ex suâmet institutione utriusque materiæ consecrationem. Quamvis enim Laicis ad salutem altera tantum sufficiat species: tamen ipse consecrationis Ordo postulat, ut integrum coniuum in hoc Sacramento præparetur, & à Sacerdotibus sicut consecrantiis integrè sumatur. Cum igitur haec institutio sit diuini Iuris, & haec polita conaturaliter sequatur, integrum, & perfectum Sacramentum esse confiendum. Sequitur eodem iure præceptam esse simultaneam utriusque materiæ consecrationem.

PROBL. III.

Potest, & non potest Pontifex dispensare, ut aliquando liceat in altera solummodo consecrari specie.

128 **A**uctoritate priuata nunquam licet sub vnâ tantum consecrare specie, quacumque ex causa, cum sit res grauissima: poteris autem hoc geri ex Pontificis dispensatione. Quia licet ea, quæ pertinent ad Sacramenti substantiam non possint per Ecclesiam immutari: tamen quæ pertinent ad vnum posse Ecclesia per potestatem à Christo sibi consecrantiis de causa immutari propter eorum, sed locutum varietate. Ergo potest etiam mutare, quæ pertinent ad vnum sacrificiorum, cum per sit utroque ratio. Sed dispensatio Pontificis non est circa substantiam Sacramenti, vel Sacrificij, sed circa solum vnum. Ergo iusta ex causa valebit. Sic Fagund. *præc. 1. lib. 3. cap. 5. num. 6.* *A zor. tom. 1. l. 10. cap. 19. qu. 2.* *Henriq. lib. 8. cap. 1. num. 1. & 2.*

129 Nunquam licet consecratio vnius speciei sine alijs, nec Pontifex potest in hoc præcepto dispensare, vel interpretari, tale ius diuinum in aliquo casu non obligare. Quia Pontifex dispensatio non potest in iis, quæ pertinent ad Sacrificij essentiam. Non ergo dispensare potest, ut altera duxtaxat consecratur species. Ita *Sdarez d. 43. sef. 4.* *Vafq. d. 223. cap. 3.* *Cardin. de Lugo. d. 19. sef. 8.* *Coninch. q. 83. n. 102.* *Sotus. n. 4. l. 10. cap. 19. qu. 1. ad. 2.*

130 Multo probabilius est, Pontificem in hoc præcepto dispensare non posse. Quia licet admittatur

terem alicuius regionis necessitatem tamen hoc *ius reor.* Sacramentum, & hoc Sacrificium ita Christus instituit, qui præviderat illud inconueniens. Verum nequam subesse taleni necessitatem satis conuincit perpetuus Ecclesiæ vñus, siquidem tot scâculis nunquam talis dispensatio necessaria, vel conueniens existimata fuit. Addiderim, Pontificem dispensare non posse in his, quæ sunt de iure diuinum, nisi traditione, vel praxi constet, huiusmodi à Domino accepisse potestatem; sed hoc non constat in nostro casu, quin potius praxis, & traditio docet oppositum. Scio, Volaterranum *lib. 7. Geograph. c. 4.* referre, Innocentium Octavium dispensasse cum Nortoergis, ut in specie sola panis consecrarent. Attamen Volaterrani narrationem, à quo alij quidam sumpserunt, ex pluribus coniecuris cum Suario citato fabulosam esse crediderunt.

PROBL. IV.

Potest, & non potest materia consecranda coram Sacerdote non existere, sed à tergo statui.

131 **N**on sufficit, materiam consecrandam à tergo Sacerdotis statui, sed necessariò coram ipso est collocanda. Quia hoc exigit proprietas *Nō potest materia* à tergo *existere.* sicutem res, quæ nullo modo sunt coram homine non possunt per pronomen *Hoc*, vel *Hic* designari simpliciter prolatum, ut constat ex communi modo concipiendi. Sic *Filliuc. tract. 4. num. 68.* *Coninch. quest. 74. num. 20.* ex D. Thom. *Palud. Soto & aliis.*

Sufficit plane. Quia licet res sint à tergo, si tamen dígito, vel simili signo denotentur, satis *Potest quid.* videntur pronominis *Hoc*, vel *Hic* demonstratio designari. Ita Suar. *d. 43. sef. 5.* *Vafq. d. 171. num. 24.* afferunt, materiam, quam haberet Sacerdos à tergo, consecrari posse, si tangeret illam, nam ipso tacu rechè potest indicare rem illam, quam ostendit pronominis demonstratio. Similiter licent ipsam auditu, videlicet vinum ex uno vase in aliud transmitti, sonum audiens infusionis, rechè dicere posse: *Hic est Sanguis meus.* Bonac. *d. 4. q. 2. pum. 6. n. 6.* *Henriq. l. 8. c. 14. n. 1.* Addit Fagund. *præc. 3. l. 2. c. 5. n. 7.* præsentem dici panem existentem à tergo, si manu tangi possit.

132 Ego autem affero, talem consecrationem non valere, quia variatur forma per additionem illius *Primam sententia sedis.* signi, vel natus tanquam artificialis locutionis. Et ut ab hisce recedâ auctoribus sufficeret mihi Suarij auctoritas afferentis consecrationem huiusmodi fore valde dubiam, quia designatio non fit ex vi solius vocis, sed ratione signi coniuncti: cùm tamen forma consecrationis necessariò solis verbis constet.

PROBL. V.

Sufficit, & non sufficit, materiam esse præsentem secundum aliquam partem, ut tota possit consecrari.

133 **S**ufficit. Quia cum illæ partes continue sint & pronomen *Hoc* designet totam illam

D 4 Quant.

134 Sufficit.

44 Theologiæ Moralis Lib. XX.

quantitatem, satis erit videri secundum aliquam
iū partem, vt tota materia sit moraliter conse-
cranti præsens. Sic Vafq. d. 171. n. 25.

135 *Non sufficit.* Quiā propriū non est mihi
præsens tota maris aqua, quamvis aliquam eius
partem videam; licet enim in se corpus illud
continuum sit, nihil tamen hoc refert ad huma-
nam præsentiam. Vndē partes omnes aqua longè
distantes sic absunt, ac si per se separate con-
sisterent. Debet ergo tota materia secundum
omnes partes consecrabiles aliquo modo practi-
cē, seu moraliter esse præsens. Ita Suar. d. 43.
scit. 5.

136 *Auctoris placitum.* Ego existimo, præsentiam vnius partis non
reddere simpliciter præsentes omnes alias partes
in quācumque distātiā positas, vt possint per
pronomen *Hoc* simpliciter dictum designari,
quod probat Suarjfundamentum. Atamen si
tota quantitas panis, aut vini continetur iuxta
debitam substantiam, etiā singula partes non vi-
deantur, nec aliquo sensu per se, vel immediatē
percipi possint, omnes simul consecrari posse,
quod probat P. Vafquez fundamentum: valē-
que pariter in cumulo panum, vel hostiarum;
suffici enim, vt pars cumulis sit sensibilis à conse-
crante hic & nunc, vt ita totus cumulus designe-
tur per pronomen *Hoc*. Deférui prædictē hæc
doctrina, si quando quēdam pars hostiarum tem-
pore consecrationis aliquo corpore interposito,
nempe candelabro, vel Calice regatur, vt validē
omnes conferentur. Annotauit ap̄te Lugo Card.
d. 4. n. 128.

PROBL. VII.

Sacerdos verè consecrat, & non conse-
crat hostias coram se positas in pyxi-
de, vel in altari, quas initio Missæ
consecrandas suscepit: postea verò
consecrationis tempore prorsus fuit
oblitus.

VIdimus scit. 1. materiam consecrandam ali-
quo modo futuram esse certam & determi-
natam in particulari per consecranti inten-
tione, nec aliter consecrationem valere. Quia
non poterit demonstrari per pronomen *Hoc*, vel
Hie, quam demonstrationem essentialiter exigit
consecrationis forma. In casu igitur postea sacerdos
non consecrat. Quia non habet actu voluntatem explicitam consecrandi formas illas ob-
inaduentiam: nec virtualem, nam hæc proce-
dere debet ex actuali voluntate præterita, con-
secrandi huiusmodi hostias; quod tamen in præ-
senti non contingit, nam prolatio consecrationis
solum procedit ex voluntate celebrandi factum,
qui sufficit consecratio vnius hostie præ manibus
habita. Sic quidam Doctores apud Coninch.
9.74. n. 40.

137 *Non est consecrabilis.* **N**on potest Sacerdos validē quamlibet
quantitatē consecrare, sed illam duntaxa
xima finiter, quæ sit ad fideliū vñum accommodata. Quia
minō quādū, cūm Christus Dominus in sacramentis, & in
titā materia. Eucharistico præcipue sapienter omnia dispu-
erit, non est verisimile potestatem Sacerdotibus
reliquisse, vt quamlibet quantitatē consecrare
poslent, nūl prope exigeret vñus fideliū, in quo-
rum utilitatem hoc Sacramentum est institutum:
aliōquin non esset in adiunctionem potestas,
Sic Bonau. n. 4. dīs. 10. part. 2. aric. 1. quæft. 4.
Alen. 4. p. 9. 10. memb. 4. aric. 2. §. 6. Angel. Euchar.
1. n. 25.

138 *Consecrabilis.* Sacerdos ex parte sua potestatis, dummodo
materia maneat intra debitam ipsius præsentiam
yalēt quamlibet quantitatē sine termino con-
secrare. Quia in quāvis maximā quantitate re-
feritur veta substantia Panis, & Vini, quam Fides
docet, esse materiam consecrabilem per potestati-
mē Sacerdotibus concessam; nec aliunde constat
vita traditione, vel autoritate, vel ratione, Christi
Dominum potestatem huiusmodi ad certum terminū limitasse. Ita Vafq. d. 171. cap. 2.
n. 6. Suar. dīs. 43. scit. 8. Cardin. de Lugo d. 4.
n. 120. Fagund. prec. 3. l. 2. c. 5. n. 3.

139 *Hanc sententiam sequor.* Primum sententiam facile refello secundū hæ-
rescens. Quia licet ad hunc finem collata fuerit
materiam sequor, hæc potestas, non tantum sic limitata fuit, nūl redi-
deretur incertus consecratiois valor, dum vñus

140 *Idem affero.* **I**dem affero, quando hæc hostie super aram
existunt quia tunc habent illam præsentiam, quam iuxta morem Ecclesiæ ad debitam ministri
intentionem debent habere. Vnde abnegarim
secundum fundamenti contrarij partem; licet
enim actiones extēmæ celebrandi Missam eodem
modo procedere possint ex voluntate consec-
randi tantum vnam hostiam quod esse materi-
ale: non verò quod esse morale, sive quatenus
sunt actus humani liberi.

PROBL.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 45

PROBL. VIII.

Consecrat, & non consecrat Sacerdos hostias, quas consecrandas accepit, cum non sunt in corporali super aram, se consecrationis tempore tradidit obli-
nioni.

143 Non consecrat. Quia illa volitio præcedens, non virtute consecrandæ forent, dum op-
positum manifeste non constat, presumitur fusile
gerendi consecrationem legitimam: sed haec
petit, ut hostie consecrandâ sint in Corporali su-
per aram: Ergo non extenditur ad hostias extra
aram existentes, quæ non possunt ritè, ac legiti-
mè consecrari. Sic Suar. d. 43. sect. 6. Gauant.
in Rubr. Missal. tom. 1. p. 3. tract. 7. n. 4. Dian. p. 3.
11. 6. resol. 103.

144 Consecrat quidem si in altari extra Aram
existant. Quia licet per se non sit voluntas Ecclesie,
nec celebrantis hostias extra Corporale, vel
Aram positis consecrare: tamen supposito, quod
haec hostia fuerit consecrationi destinata, &
volitio non fuit retractata, sed per inaduertentiam
locate fuere extra corporale vel aram: rationa-
bile præsumitur, tam Ecclesiam, quam Sacer-
dotem velle consecrari. Ita Tanner. 3. p. d. 5. q. 2.
dub. 1. n. 7. 6. aliter satis probabilem hanc sen-
tientiam existere.

145 Ego quidem parti neganti adhærebo, quam
longe lectoriorem existimo; nam in secundâ sen-
tentia sicutem valde dubiam reor fore consecra-
tionem.

PROBL. IX.

Sacerdote prorsus inscio, quadam hostia
consecrandâ super Aram collocantur,
quas celebrans non aduertit anè con-
secrationem, sed post illam: Haè qui-
dem manent, & non manent conse-
crata.

146 Manent consecrata. Quia recta Sacer-
dotis intentio, dum opposita non exprimi-
tur, vendere præsumitur ad omnem materiam
præsentem, quamvis huius ignoratam. Sic Nuñus 3.
p. 974. art. 12.

147 Consecrata non manent. Quia voluntas
sacerdotis in incognitum non refertur, & per con-
fessus intentio, vel actualis, vel virtualis, quæ
concurrit ad illam consecrationem, non potuit
in hostias nondum cognitas ferri. Ita Coninch.
9. 7. 4. n. 39. Diana p. 2. tr. 17. resol. 19. Bonac. d. 4.
9. 2. punc. 5. n. 8. & alij apud ipsos.

148 Hoc mihi videetur probatius. Imò existi-
posuit hostiam consecrandam, & alius eius lo-
vult illam consecrare, quam habet præsen-
tem.

PROBL. X.

Multis hostiis consecratis una non con-
secrata admisetur: Potest, & non
potest illam Sacerdos consecrare.

149 Potest consecrare. Quia cum certò sciat, il-
lam hostiam non consecratam in pyxide ad-
poteſt conſe-
rare. inibi panis non consecratum. Sic recentiores
quidam apud Magistrum meum sapientissimum
Franciscum de Lugo. tom. 1. de Sacram. in partie.
1. 4. c. 1. 9. 5. n. 44.

150 Consecrare non potest. Quia illa Hostia se-
cundum talum statum designari non potest, ac
proinde nec significari per pronomen demon-
strativum Hoc. Vnde colligitur pro praxi, talem
consecrationem fore dubiam, ac per consequens
illicitam. Ita Card. de Lugo d. 4. n. 136. quem
sequitur alter Lugo ex sanguine, ex Religione,
ex sapientia Cardinalis verè germanus.

151 Fatorum cum Cardinali validè consecrari talem
Hostiam, si Sacerdos intendat consecrare totum
quod est in pyxide, sub conditione, si non est
consecratum; tunc enim per illa verba loquitur
de cunctis Hostiis ibi positis, licet solum sub
conditione velit eas consecrare. Verum addit
non licere talem consecrationem, quia non subest
illius necessitas, dum facilius vitetur inconve-
niens, dando singulis in communione duas ex
illis particulis: sic enim certum esset, ac dipere
singulos aliquam Hostiam consecratam. Atamen
si plures Hostiae non consecratae cum una, vel
cum multis consecratis misceantur, nec possint
discerni: debent omnes sub conditione conse-
crari; quia tunc sufficiens necessitas subest: si-
cut quando gutta consecrata amphotæ vini non
consecrata misceretur, seruari deberet totum, ut
paulatim consecraretur. Monet sic Suar. d. 57.
sect. 4. & Lugo citatus n. 39.

PROBL. XI.

Eucharistia est, & non est unum specie
atoma Sacramentum.

152 Non est unum specie Sacramentum
Eucharistia. Quia Sacramentum ex spe- Non est unu
ciebus Panis & Corpore Christi specie differt Sacramentum.
à Sacramento ex speciebus Vini, & Dominico
Sanguine. Sic Gloss. in capite Comperimus, de
consecratione. distinct. 2. Auctio apud Capreol.
distinct. 8. qu. 1. Gabriel. distinct. 8. quæst. 2. artic. 2.
Maior distinct. 8. quæst. 1. Hoc differunt esse duas
Eucharistias specie distinctas.

153 Vnum est specie atoma Sacramentum. Quia
vel non differe specie Sacramentum ex specie. Et unu
bus Panis, & Corpori Christi à Sacramento ex cramentum.
speciebus Vini & sanguine, ut aliqui volunt: vel
si differt, est specie incompleta, & partiali. Ita
Card. de Lugo d. 2. num. 1. Filiuc. tom. 1. tr. 4.
n. 25. Bonac. d. 4. q. 1. punct. 4. Dicastil. tr. 4. de Eu-
char. d. 1. dub. 3. n. 54.

154 Existimo differre quidem specie incompleta
& partiali, sed ex hisce duabus speciebus par- Huic sum
calibus manent.

EISCOBAR
Theok Mori
Tom. III. IV.
E. LV.

46 Theologiae Moralis Lib. XX.

zialibus non vnam speciem subalternam resul-
tare; sed vnam speciem integratam & totalem in-
simam, quemadmodum homo ex materiâ & for-
mâ resulat.

PROBL. XII.

*Eucharistia Sacramentum fuit, &
non fuit Mense Martio
institutum.*

155 **N**on fuit institutum Mense Martio, sed pri-
mo vel secundo die Aprilis. Quia Mensis
in quo Christus est passus fuit Aprilis secundâ,
aut tertâ die. Ergo si pridie quâm patetur,
Eucharistia institutioni Christus nauauit ope-
ram, id primâ, aut secundâ Mensis Aprilis die
gessit. Sic Doctores non insinuauit apud Hu-
goli. *l. de anno integrâ refit. cap. 13.* Roger. Bacon.
Paul. de Muris, Abul. Lucidi. Pontac. & alij, quos
refert Francolin. *de horis Canon. cap. 74. num. 21.*
156

Eucharistia fuit instituta Martij Mense. Quia
Christus Dominus fuit suffixus Mense hoc, die
septima, aut decima octaua, aut vigesima, aut vi-
gesima secunda, aut vigesima tertia, aut vigesima
tēcta, aut trigesima, iuxta varia Doctorum com-
putationes. Ergo non fuit institutum Mense
Aprilis, sed Martio. Ita Suar. *d. 4. i. initio.* Fran-
col. citatus *cap. 74. à num. 8. & cap. 73. per to-
tam.*

157 **L**ongè probabilius existimo, Christum Domi-
num die vigesima quinta Martij obiisse, vnde
necessariò Eucharistiam die vigesima quarta in-
stituisse quis dubiteret, si quidem pridie quâm pat-
teretur fuit instituta?

CAPVT XI.

*Circa remotam Eucharistie ma-
teriam.*

PROBL. XIII.

*Blattâ seu Centeno potest, & non
potest esse sufficiens Eucharistia
materia.*

158 **O**test in Blatta consecrari. Quia
triticum essentialiter est, licet acci-
dentaliter imperfectum. Sic D. Tho-
mas *q. 74. art. 3.* Henr. lib. 8. c. 9.
num. 1. *l. 1. art. 1.* Nunius in *3. p. quæst. 74. art. 5.*
dub. 1.

159 **H**aud potest consecrari in Blatta. Quia licet
ex tritico per degenerationem generetur, semper
tamen in aliam speciem degenerat. Ita Palati.
Angel. Rofel. quos sequitur Suarez *diff. 44.*
7ell. 1.

160 **E**go autem existimo grauiter delictum, qui
talem panem consecraret, quia saltem dubia ma-
teria vteretur. Non ignorat. Nunius *q. 72. art. 5.*
asseruit, licere eiusmodi consecrationem, si sit

gravis necessitas, v. gr. ne quis sine viatico moriatur, vel ne populus festo die sine Missa decebat. At ego pro sola Missâ auditione consecra-
re in Blatta minimè auderem: nec si moribundus aliud posset Sacramentum excipere; si tam-
en non posset, non improbarem consecratio-
nem illam propter quasi extreamam necessita-
tem.

PROBL. XIV.

*Farina triticea aquâ rosacea, vel aliâ
non naturali si subigatur: erit, &
non erit apta consecrationi.*

Erit quidem. Quia Panis ita subactus est
Eiuusdem speciei cum pane communis; nam
aqua vel per coctionem exhalatur, vel si quid
manet, non obest: potissima namque substantia
Panis est Farina, que trahit illum liquorem ad
suam naturam. Sic Caiet. *3. part. quæst. 74. art. 7.*
Sa ver. *Miss. num. 4.* & alij. Qui ingenue fa-
tentur, grauissimè delictum, qui talem panem
consecrare auderet.

Minimè erit. Quia materia consecrationis
est panis communis, & visualis; sed panis com-
munis, & visualis, quem homines absolutè panem
vocant, & communiter quasi comitem aliorum
ciborum adhibent, sit ex farina triticea solum
aqua naturali subacta. Ergo iste folus, non ille,
erit consecrationis materia. Ita Henr. *l. 8. c. 9.*
n. 3. Suar. *d. 44. art. 2.* Coninch. *q. 74. n. 8.* Fa-
gund. *præc. 3. l. 2. c. 1.* Layman. *Peric. Vuigets.* quos
sequitur Diana *p. 6. ar. 7. refol. 18.*

Existimo, illum panem aqua rosacea, vel simi-
li consecratum forsitan essentialiter differre à pane
communis; nam alterum miscibilum diuersum est
essentialiter, & æquè cōcūrit ad mixtum: nec ita
exhalatur, quin multum illius materiæ maneat
in pane, diuersum odorem ac saporem sensibus
offerens. Cæterum si demus panem esse eiusdem
speciei cum communis: tamen non est panis
visualis, qui communiter in alimentum sumatur.
Et in hac materia non tam attendi debet vñitas,
vel diuersitas ipsius specifica, quâm si iuxta com-
munem vñam reputatur pro pane talis materia,
necne. Diversè id docuit Cardinal. de Lugo *d. 4.*
art. 1. num. 6. & Aueria de *Eucharist. question. 2.*
art. 3.

PROBL. XV.

*Vrgente necessitate potest, & non potest
Panis aliquantulum corruptus
consecrari.*

Siclo, Panem biscoctum, aut ita durum, vt
mandi non posse, adhuc præbere consecra-
tioni materiam, quia vere panis est. Quæterim
num panis aliquantulum ex antiqua duritie cor-
ruptum, aut alia ex causa si materia consecra-
tio-
nis? Est quidem, si vrgat necessitas, v. gr. si mo-
rieti viaticum si exhibendum. Quia extrema
necessitas vrget, sub materia consecrare indecen-
ti, vt proximi saluti prouidatur. Sic Coninch. *q.*
74. n. 49. Henr. *l. 8. c. 9. n. 2.*

Non

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 47

165 Non est consecrationis materia. Quia pa-
gio pugn. nem ad corruptionem tendentem consecrare, in
grauem Eucharistiâ irreuerentiam cederet. Ita
Fagund. *præc. 3. lib. 2. cap. 1.* Franc. de Lugo *de*
Sacram. in particul. lib. 4. cap. 5. quæst. 2. n. 13. &
alij.

166 Generatim afferro, in materia dubiâ nunquam
moraliter, ac præticè licere Sacramentum Eu-
charistiâ perficere. Quia huic sacerdoti Sacra-
mento summa reverentia debetur. Vnde nec
præceptum Ecclesiasticum, neque etiam diu-
num communions obligare conseretur, nisi quan-
do reuerenter, ac decenter conseretur, sumique
potest; quod non fieri, si materia dubia, vel aliquo
modo corrupta conseretur.

PROBL. XVI.

Panis ex Amydo, Hispanè Almidon,
confectus, est, & non est con-
secrationis materia.

167 *S*i Amydum extricatum, vel tostum in fari-
nam redigatur, & compactum aquâ coquatur
igne, materia est consecrationis. Quia erit panis
triticeus; cum Amydum ex tritici substantia co-
alecat. Sic Palud. *in 4. dist. 11. q. 1. art. 4.* Bonac.
dist. 4. quæst. 2. pun. 1. num. 6. Henrig. *l. 8. cap. 9.*
num. 1.

168 Amydum in facinam adactum aqua immix-
tum, & codum igne, non dat consecrationi ma-
teriam. Quia panis sic confeccus diuerse ratio-
nis ac virtutis est vñsali: nec dicitur panis sim-
pliciter, nec retinet saporem communem panis,
sed valde diuersum. Ita D.Thom. *3. part. quæst.*
74. art. 1. ad 4. Thomista communiter Valsquez
d. 170. c. 4. Fagund. *præc. 3. lib. 2. c. 1.* Card. de Lu-
go *d. 4. sett. 1. n. 6.*

169 Siue panis ex Amydo differat essentialiter ab
iheros, vñsali, siue non differat: in præxi quidem nun-
quam licere reor talen materia conseretur,
cum saltæ dubia sit ut ferè omnes ingenuè fa-
tentur.

PROBL. XVII.

Peccat, & non peccat Sacerdos Grecus
in azymo consecrans.

170 *V*idimus *sett. 1.* Ecclesiastici præcepti ne-
cessitate teneri Græcos in fermentato, La-
tinos vero in azymo consecrare sue iuxta mo-
rem Ecclesiæ. Vnde grauiter delinquit Sacer-
dos Latinus, qui fermentatum consertrat, quia
facit contraria morem & præceptum Ecclesiæ in re-
gione, & colliguntur *ex cap. Litteras, de celebr.*
Misericordia, vbi punitur grauiter quidam Sacerdos,
ob consecrationem in fermentato. Quæsierim
autem, an delinquit Græcus in azymo conse-
crans? Non delinquit. Quia licet potest ritecum
Ecclesiæ particularis postponere mori capitalis
Ecclesiæ, qualis est Romana. Sic Paludan. *in 4.*
dist. 11. q. 1. art. 4. & alij.

171 Delinquit plane. Quia facit in re graui con-
traria morem Ecclesiæ sue per summos Pontifices
approbatum Leonem, Noeum, & Eugenium

Quartum. Ita Sanchez *de Marim. l. 3. dist. 18.*
Bellar. *de Eucharist. lib. 4. cap. 8.* Suar. *d. 44.*
sett. 3.

172 Scio Nūnum asservisse, delinqueret quidem
Græcum consecrante in azymo, sed venialiter *Quid senten-*
tantum; quia cūm Latina consuetudo sit me-
lier non videatur res obnoxia grauitati, quod
Græcus sue Ecclesiæ morem non sequatur. At
ego grauem eis cum Prælatis auctoribus puto
transgressionem, addens, posse Latinum in Ec-
clesiâ Græcâ consecrare fermentatum, & è con-
trâ Græcum in Ecclesiâ Latinâ posse azymum
consecrare. De quo *sett. 1.* quidquid Valsquez
d. 174. n. 28. in contrarium afferat.

PROBL. XVIII.

Graui necessitate obueniente, potest,
& non potest Sacerdos Latinus
in fermentato consertrare.

173 *P*otest quidem, ne populus (v.gr.) diu Sacri-
ficio priuetur, vel moribundus sine viatico
decedat. Quia verosimile non est, Deum velle
cum tanto proximi incommodo. Ecclesiasticum
præceptum afferari, cum diuinum de recipien-
dâ in articulo mortis Eucharistiâ instet. Sic Ma-
ior in *4. dist. 9. q. 3. ad 5.* docens in hoc euenu,
non peccare Sacerdotem, qui etiam sine vestibus
sacrificis, & non ieiunus seceret fructum panis fer-
mentati accepit, consertrat, & communiceat aegro-
tum.

174 Nec ob grauem necessitatem potest, quâvis
ideo populus diu sacrificio priuetur, vel mori-
bundus sine viatico decedat. Quia licet præ-
ceptum recipiendi communionem in articulo mor-
tis, sit diuinum, & præceptum impostum Latinis
de consecrandis azymis, si humanum: illud di-
uinum est affirmatum, quod non obligat pro-
temper, sed quando debito modo fieri potest. At
in nostro casu diuinum illud præceptum pugnat
cum Ecclesiæ consuetudine, que præfuit genera-
lem Eucharistiæ cultum particulari cuiusdam
necessitati. Ita Suar. *d. 44. sett. 3.* Bonac. *d. 4. q. 2.*
pun. 1. n. 11. Henrig. *l. 8. c. 11. n. 7. lit. R.* qui citant
alios.

175 Hoc mihi longè probabilius, quia posito præ-
cepto humano de consecratione azymi apud La-
tinos, iam expectat ad summam reuerentiam huic
Sacramento debitam, ut vniuersalis Latina Ec-
clesia consuetudo circa ipsius administrationem
seruetur. Ergo præferri debet cultus huius Sacra-
menti necessitati proximi, cui potest per alia
media Confessionis, vel Contritionis, vel alte-
rius Sacramenti subueniri. Evidem vix audeo
Maioris sententiam vocitare probabilem.

PROBL. XIX.

Mustum est, & non est consecra-
tionis materia.

176 *Q*uodcumque vinum album, aut rubrum, aut
nigrum, siue differant specie siue non diffe-
rant, sufficiens sunt consecrationis materia, quia
sunt simpliciter vinum ex vini procedens &
vini

48 Theologiæ Moralis Lib. XX.

vni communi politice gentis accommodatum. Dubitatum de Musto recens expreſſo. Materia ſufficiens non eſt. Quia nec videtur ſimpliſter vinum, nec habere vini proprieſtes. Sic recenſiores quidam apud Franc. de Lugo *de Sacram.* in partic. 4.c.2.q.4.n.22.

177 *Est materia ſufficiens.* Quia Mustum ſolū *est materia* accidentaliter diſſert à vino, quatenus minus perfectum, & defecatum eſt: & interdum bibitur & inebriate ſolet. Ita Iulius Pontifex in *cap. cum omne crimen, de conſecrat.* diſt. 2. fatur ſi neceſſe ſit poſte bottum exprimi, & aqua miſceri, ſanguinēmque Domini confici. Valq. d. 175. cap. 1. num. 7. Suar. d. 45. ſeſt. 1. Coninch. q. 74. art. 5. n. 1. 24. Laym. l. 5. tr. 4.c.2. aſſert. 5. Bonac. d. 4. q. 2. pun. 2. n. 3.

178 *Scio, adeo hoc certum eſſe, vt moſit qua-*
cum his ſen- runam Cathedralium Eccleſiarum in Festo-
meni Transfigurationis, ad ſignificandam innoua-
toſo. Reſurrecționis, admiſceri vino Calicis expreſſionem recentem vuum. Crediderim quidem nullib[us] fieri totam confeſcationem in muſto, tālēmque conſuetudinem, ſi ali- cib[us] ſit, corrigendam eſſe propter indecentiam: ob quām, & ob re ceptum Eccleſia morem con- trarium poteſt eſſe peccatum lethale muſtum ex tra neceſſitatem conſecrare.

PROBL. XX.

Lora, ſeu Aci næcum, Hispānicæ
Aqua pie poſteſt, & non po-
teſt confeſcari.

179. *Confeſcari non poſteſt.* Quia non eſt vinum, *Confeſcari nō* ſed aqua rāemis expreſſis, vel acinis in- ſuſa. Sic Card. de Lugo d. 4. ſeſt. 1. n. 9. Sylvest. Eu- *char. 1. n. 4.* Bonac. d. 4. q. 2. pun. 2. num. 7.

180. *Poſteſt in Lora confeſcari.* Quia cū magna *Poſteſt Lora* copia vini maneat in acinis compreſſis aqua proportionaler inuifa facile in vinum con- ſeretur, licet hoc non nihil debole exiſtar. Ita Suar. d. 45. ſeſt. 1. Henr. cum aliis l. 8. c. 12. n. 2. lit. L, Valquez diſt. 175. numer. 8. Filliuc. trātāt. 4. num. 87.

181. *Certè ſi bene compreſſis vuis additur multum aquæ, vt Lugo Card. ſupponit, non eſt confeſ- *Vt or diſtin-*
catione. aqua, vt Lugo Card. ſupponit, non eſt confeſ-
cationis materia; tunc enim non habebit Lora vini ſubſtantiam, ſed aliquam eius ſimilitudinem, & qualitatem. Attamen ſi vuis parum compreſſis parum aquæ inuinfundatur, ſufficiens eſt confeſcationis materia. Semper autem erit graue ſacri- legium confeſcari Loram ob dubium, & irre- ſentiam. Scio Valquez aſſeruifſe, licet confeſcari Logam, dum parum aquæ multo muſto acini inſluſto inuinfundit. Aſt ex circumſtan- cias, & mixtioneſ ſoſiderandum eſt, an valeat, & licet confeſcari. Ego vix vnuquam auiderem Loram confeſcari. Sub eadem diſtinctione aſſeruerim, ſuccum elicitum ex vuis paſſis made- factis confeſcationis eſſe materia, niſi nimium aquæ miſceratur. Porro Fagund. preceſ. lib. 2.c.3. n. 6. reſerit, in Aethyopis Catholicoſ & Patres Societatis noſtræ ob vini defectum aſſumere vuis non ita paſſa, vt non habeant ſuccum, & eis ſuperinfundit aqua donec lentefcant, ex quibus poſtmodum expreſſis huius vini genero- ſum confeſcationi deſeruicſ.*

PROBL. XXI.

*Vinum congeſtatum eſt, & non eſt confeſ-
cationis materia.*

182 *Non quidem.* Quia in eo ſtatu non eſt po- *table, quale debet eſſe confeſcabile me-*
rum. Sic Arnul. V. Euchariftian. 16. Alan. l. 1. r. 1a. Non eſt ma-
teria. *Eucharift. cap. 11.* Henr. lib. 8. cap. 12. n. 3.
Moſe part. 3. c. 4. q. 3. num. 7. & Fagund. preceſ. 3.
l. 2. capit. 3. numer. 10. ait, hoc eſſe proba-
bile.

183 *Et planè confeſcationis materia.* Quia vi- *num congeſtatum retinet vini ſubſtantiam, & Eſt ma-*
*teria ſecundum ſe potabile quidem eſt, licet per acci-*den-*
tiens ſub illa diſpoſitione potari non poſſit, niſi
piuſ ſequiſt. Ita Suar. d. 45. ſeſt. 1. Coninch.
queſt. 74. num. 126. Valq. d. 175. n. 16. Bonac.
*d. 4. queſt. 2. pun. 2. n. 10.**

184 *Cum his opinor.* Nam conſtat aperte, per ſe *vinum eſt;* iſi quidem ſumptum ore, paulatim *Cum his opi-*
*de glutitum verè potari, nec ieiunium Eccle-*ſiaſticum ſolueri, quamvis magna in quantitate*
*abſumatur; quia ſemper habetur ut potus. Ade-*de, magis certum eſt, vinum confeſcatur, ſi*
congeſtum, retinere confeſcationem, & Christi
fanguinem, quod iſi Henr. & Fagund, fatetur,
*& valde confeſmat Miſſalis Rubrica in deſecti-*bus Miſſa preſcribens, ſpecies vini congeſtata*
poſt confeſcationem liqueſteri debere ſumique
*ut confeſſatas. Quia re vera vinum poſt con-*geſtationem non amittit vini formam, ſiquidem*
*poſt liquefactionem manet vinum uti an-*teca.******

PROBL. XXII.

*In Vino congeſtato poſteſt, & non
poſteſt licet confeſcatione fieri
in neceſſitate.*

185 *Eſto validè fiat, non autem licet fieri po-*
teſt vel in neceſſitate, niſiante confeſcatione. Non poſteſt
niſiante confeſcatione. *Quia & aſt dubium an tunc*
vini reteineat eſſentiam, & propter indecentiam
*non ieiunio Euchariftico Sacramento inſeruit in-*uria.* Suar. d. 45. ſeſt. 1. Fagund. preceſ. 3. lib. 2.c.3.
n. 10. Coninch. q. 74. n. 126.*

186 *Poſteſt in neceſſitate vinum congeſtatum ſine
ctimine confeſcari.* Quia poſteſt ad proximi ſa- *Licet poſteſt.*
ludem dari caſu, in quo Miſſam celebrati oportet, ad confeſcandas formas, & communio ſi ei- *uica ſpiritus medicina.* Ita nonnulli, queſis Fil- *liuic. tr. 4. n. 87. videut morem gerere, aſſerens ex-*trā neceſſitatem id non licere, quaſi in neceſſitate*
licet.*

187 *Primam ſententiam longè probabiliorem eſt
reſor, addens, ſi poſt oblationem vinum congeſ- *Primam ſen-*teſit, & ante confeſcationem liqueſterat, adhuc ſentitam poſteſt.*
tetur, & ante confeſcationem liqueſterat, adhuc ſentitam poſteſt.*
optimum eſt conſum, aliud aſſerere vinum, & poſteſt. *Legendus*
iſerum offerre, poſteque confeſſate. *Legendus*
Suarus vbi ſupta.*

PRO

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 49

PROBL. XXIII.

Acetum est, & non est consecrationis materia.

188 **E**st materia consecrationis. Quia Acetum non videtur substantialiter, sed accidentaliter solum à vino differe. Sic Innocent. 111. 1. 4. de Sacrif. Miss. 30. Aler. 3. p. 9. 32. membr. 8. Gloss. in cap. 2. de consecr. dist. 2. Faust. D. Isidor. lib. 8. Ethymol. 3. dum inter species vini Acetum annumerat.

189 Non est consecrationis materia. Quia Acetum, quod vere jam Acetum est, specie differt à vino, quippe per corruptionem in aliam transmutavit, ut ex eius qualitatibus, & effectibus, odore, nimis sapore, & frigiditate Doctores colligunt. Ita Suar. d. 45. scilicet 1. Vafq. d. 175. n. 10. Henr. q. 18. c. 11. n. 2. ex D. Thomâ 3. p. 9. 7. 4. a. 5. ad 2.

190 Profecto priorem sententiam de Aceto proprio proposito traximus omnino falsam, ac improbabilem esse sententie iudicemus. Nam quanvis Acetum à vino specie non differt, haud erit sufficiens consecrationi materia ex eo solum, quod nec est, nec dicitur simpliciter vinum, quod potius communiter deseruat. Ideo Misericordia Rubrica iubet materiam repeti, à Acetum repeatur. Vnde benignè capiens Innocent. Isidor. & Aler. crediderim locutos esse de vino aceticè, in quo valide existimo consecrari, sed non licet. Nam valde indecens est consecrare materiam, quæ cœpit corrupti, præsumtum quando vinum notabiliter esset Acidum, ratione dubij, vel irreverentia. Ceterum mihi probabile fatus videtur, etiam si vinum sit notabiliter acidum, si alius habeti non possit, & subit aliqua gravis celebrandi necessitas, licet posse consecrari. Ut annotauit Cominch. q. 7. 4. n. 122. & Fagund. præc. 3. l. 2. 6. n. 3.

PROBL. XXIV.

Aqua gutta vino Calicis mixta convertitur, & non convertitur immediate in Dominicum Sanguinem.

191 **A**qua prius in vinum convertitur, deinde per consecrationem in Sanguinem. Si tamē in vino consecrationis tempore non fuerit in vinum convertitur, non convertitur in sanguinem Christi. Quia aliquin materia consecrationis Calicis non esset solum vinum, sed etiā aqua contra Florentinum dicens, materiam Calicis esse vinum de vite, & Trident. scilicet 13. can. 2. docens, converti vinum in sanguinem, nulla facta aqua mentione. Sic Fillius. tr. 4. n. 92. Suar. d. 45. scilicet 4. Vafq. d. 178. et. Martinon tom. 4. d. 29. n. 3.

192 **A**qua mixta vino Calicis in Christi sanguinem convertitur, vel non tam ex eo converti potest, & totus totius, scilicet in ille potius in Christi sanguinem transmutatur, ut tradidit Trident. scilicet 13. can. 13. diffiniens. Norum Christum sub singulis partibus speciei utriusque contineri. Ita Cominch. q. 7. 4. a. 8. n. 143. Dian. p. 3. tr. 44. resol. 49. Card. de Lugo latè d. 4. scilicet 4. & 5.

Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

193 **V**trâmq[ue] sententiam probabilem aequè considerim. Sed quia quæstio est speculativa, pro praxi, (quam nos attendimus) certum est, si Aqua conuerſa est in vinum, quando forma profertur, in sanguinem Christi conuerti, cum iam sit vinum, ac proinde certissima consecrationis materia. Certum est deinde, debere Sacerdotem, aquam sic infundere Calici, ut verisimile sit, fore in vinum conuertendam, (si conuertibilis sit) nam id erit securius. Ideo D. Thom. q. 7. 4. a. 8. dicit, modicissimam aquam esse immiscendam.

PROBL. XXV.

Massa cruda est, & non est consecrationis materia.

194 **E**st quidem. Quia Massa cruda tantum differt accidentaliter à coctâ. Sic Major in 4. d. 11. *Est materia* q. 1. Henr. q. 18. c. 9. §. 2. lit. X. ait, hoc ipsum al. *consecratio* feruisse. Scot. d. 11. q. 6. & Gabr. ibid. dist. 3. & Damascen. l. 4. c. 5.

Minime est consecrationis materia. Quia Massa cruda, siue sit eiusdem speciei cum coctâ, siue non, non est cibus comestibilis ab homine, ergo nec materia Sacramenti. Ita D. Thom. q. 7. 4. a. 1. ad 3. Suar. d. 4. 4. scilicet 2. Hurt. d. 1. affic. 3. Cominch. q. 8. 4. n. 47. Dicastil. d. 2. dub. 2. n. 26. & alij comunitur.

Hoc certissimum censeo, primâmq[ue] sententiam omnino improbabilem. Fallitur quidem Henr. afferens Damascen. Scot. & Gabriel. illud *oc certissimum, non est* comestibilis ab homine, ergo nec materia Sacramenti. Ita D. Thom. q. 7. 4. a. 1. ad 3. Suar. d. 4. 4. scilicet 2. Hurt. d. 1. affic. 3. Cominch. q. 8. 4. n. 47. Dicastil. d. 2. dub. 2. n. 26. & alij comunitur.

195 **M**ica Panis madefacta, & digitis compresa, ut velut Massa sit, est, & non est sufficiens consecrationis materia.

196 **N**on est. Quia tanta potest esse compressio, ut panis vinalis non sit, sed fiat Massa, quæ non est materia consecrationis. Sic Trul. de Sacram. l. 3. c. 2. dub. 1. Fagund. præc. 3. l. 2. c. 1. n. 12.

Materia consecrationis est. Quia per talam mutationem nullatenus coctionem amittit, nec est sufficiens esse panis desit: alioquin cum Hostia consecrata sumitur & madefacta in ore amitteret accidentia panis, & consequenter desiceret inibi Christi corpus adesse. Ita Card. de Lugo. d. 4. n. 5. Suar. d. 44. scilicet 2. Scotus dist. 9. q. 11. a. 3. Sotus dist. 11. q. 6. Diana p. 9. tr. 9. resol. 5. 8. Orl. h. gau. tr. 17. de Euch. q. 5. n. 15. Dicastil. d. 2. dub. 2. n. 26.

Hanc sententiam longe probabiliorem putto, ponderöque illam sequelam, quod Hostia consecrata madefacta in ore amitteret accidentia panis, & desinceret inibi Christi corpus adesse, *Hac sententia longe probabilius.* quod quidem falsum omnino est, ut colligatur ex Trident. scilicet 13. can. 4. afferente, antè, & post sumptionem manere Sacramentum.

E PRO

PROBL. XXVII.

*Vinum imbibitum in Offâ, seu micâ Panis; potest, & non potest consecratio-
nis materiam ministrare.*

200 **P**otest quidem casu, quo vinum intra panis
potest quidem cavitates receptum, sensibile maneat. Quia
sic potest per pronomen *Hic* designari. Sic
Dicastil. tr. 4. d. 2. dub. 5. n. 9. 2.

201 **M**inimè potest absolute loquendo. Quia
Non potest, dum vinum continetur intra micam Panis haud
potest consecrationis tempore per pronomen
Hic designari: illud enim non solum est vinum,
sed & panis. Ita Card. de Lugo d. 4. n. 12. Amic.
Auct. Molan. apud Dian. consentientem p. 3.
tr. 8. resol. 65. Cornejo in 3. p. 9. 74. 4. 5.

202 **C**um his sentiens, alero, non posse consecrari
*Sum his sen-
tio.* vinum quo panis mactat, quam vini speciem,
& naturam retinet; quia non est in formâ pota-
bili.

PROBL. XXVIII.

*Immixtio Aqua in Calice est, & non
est de iure diuino.*

203 **E**st de iure diuino. Quia Christus D. conse-
*Est de iure di-
nuino.* crationem Calicis peregit consecrando vinum
aqua mixtum per modum vnius: ergo huiusmodi
mixtio sub diuino praecerto cadit. Sic Alen. qu.
3. 2. a. 2. memb. 5. & 6. Henr. l. 8. c. 11. §. 4. Granad.
tr. 2. de Euch. d. 3. n. 9. Olius in confess. cathol. c. 40.

204 **D**e iure diuino non est. Quia id quod est de
iure diuino pertinet ad materiam Sacramenti,
etiam est de necessitate Sacramenti, vt induc-
tione patet: At mixtio aqua non est de necessitate
Sacramenti, vt vidimus scilicet. Ergo nec de iure
diuino. Ita Scot. in 4. d. 1. n. 9. 6. Suar. d. 4. 5. scilicet. 2.
Vafq. d. 177. c. 2. Coninch. q. 74. a. 7. Fagund. prec.
3. l. 2. c. 4. n. 11. Card. de Lugo d. 4. n. 22.

205 **H**oc probabiliter reor. Quia non tenemur nec-
*Hoc probabi-
lius reor.* fari: Christum quod omnia, quæ pertinent ad
confectionem Sacramentorum imitari, sed tan-
tum quod substantia, quale non est, vino con-
secrando aquam immiscere. Est ergo non de iure
diuino, sed solummodo de Ecclesiastico huic-
modi immixtio.

PROBL. XXIX.

*Potest, & non potest determinari, quanta
debeat esse illa parvitas aqua vino
ad miscenda.*

206 **D**eterminari non potest. Quia hoc pender à
Non potest.
determinari. maior, vel minori meri fortitudine. Ideo quæ
quæritas immiscenda. Sacerdos iudicio relin-
qui debet. Sic Suar. d. 4. 5. scilicet. 3. Duran. l. 4. c. 30.
Fagund. prec. 3. l. 2. c. 4. n. 15. Ochagau. tr. 1. de
Euchar. q. 10. n. 1. 3. & alij.

207 **P**otest determinari. Quia potest generatim, & in
particulati natura, ac efficacitas vini percalleri: &
ca. A quæ quantitas infundi, quæ merum infusare

non credatur. Ita Laym. l. 5. tr. 4. c. 2. n. 9. Diana
3. p. tr. 4. resol. 49. Lugo Card. d. 4. n. 7. 8.

Ego quidem generatim de vino locutus, existi-
mo cum Suar. & aliis primæ sententie assertori-
bus posse determinari aquæ quantitatem sitamen tentia.
illa modicissima sit; quia aliquod vinum tam in
fumum occurrit, quod maiori aquæ quantitate
deficiat. Scit in Concil. Traburieni can. 19. dicti-
tari, ita aquam miscendam esse vino, ut due
partes vini sint, tertia aqua. Quod pro conditio-
ne vini potius esse licetum. Alia tamen est com-
munis Ecclesiæ praxis, ut scilicet minimum octo;
vel decies plus vini ponatur in Calice, quâ aquæ
partem si Calicis mero apponas, non habendum
scriptulum; quia non est credibile, vinum esse
adeo debile, ut tam modicâ aquâ corruptatur.

PROBL. XXX.

*Guttae que intra Calicis latera separa-
tæ à vino quod in fundo adest, assolent
detineri, debent, & non debent
censi censeri consecrata.*

209 **D**ebent consecratae censi. Quia Sacerdos
intendit consecratae torum illud vinum, Debet con-
quod in Calice includitur: ergo guttulae hærentes
rii consecrata
lateribus Calicis manent consecratae. Sic Bonac.
d. 4. 9. 2. punt. 5. n. 7. citans pro hac sententia Co-
ninch. Tolentum, Rodriguez & Chameciotam.

Non debent censi consecratae. Quia conse-
crans quando aliud non exp̄sè intendit, tan-
tum censetur, velle consecrare præcipuum vini
quantitatem fundo Calicis existentem. Ita Re-
ginald. Ochagan. quos citat, & sequitur Hurt. d. 2.
d. 16. Suar. d. 4. 5. scilicet. 6. Gauant. 3. p. 11. 7. n. 4.
Dian. p. 2. 17. resol. 16. & 3. p. 11. 4. resol. 32.

210 **R**em valde incertam arbitror, idcōque cautius
geres, si hasce guttulas ante consecrationem vino
in fundo existenti coniungere censi, aut Putif-
fatorio imbibere. Ego quidem in consecratione
Calicis solummodo intendo consecrare vinum,
quod in profundo Calicis est continuum, non
guttulas, si quæ extra vel intra Calicem separate
maneant. Quod si hanc intentionem de more non
gererem, & absumpturas sanguinem guttas hasce
viderem: curarem, prius sanguinem haurire, &
& deinde cum ablutione absumere guttulas.

PROBL. XXXI.

*Potest, & non potest consecrari quælibet mi-
nutissima particula Panis, & Vini, quæ
ob sui paruitatem sentiri nequeat.*

212 **P**otest consecrari. Quia sub quacumque ad-
modum exigua quantitate potest conservari
substantia veri panis separata, ut in minimo natu-
rali, (si forte datur) aut in quadam parte aliis
coniuncta, ut in hac medietate minimi naturalis,
si modo determinatè designetur, puta ea pars me-
dia, quæ est versus dexteram meam: sic enim
oportet designari, nam actiones sunt singularium,
& circa singularem materiam. Quamvis enim ea
pars minimi oculo mortali communiter non sen-
tiatur,

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 51

titat, est tamen signum de se sensibile oculo beato, cum habeat colorē, & quantitatem, aut tamen, vel certe intellectu demonstrari præfens homini, & videri poset. Adest enim Christi corpus prædictum sibi posse totum sub qualibet particula speciem panis, aut vini. Sic Henq. lib. 8. c. 14. n. 4. Sors in 4. dist. 9. q. vni. a. 1. Valent. d. 6. q. 2. punt. 2.

Si ob sui paruitatem
potest, si ob sui paruitatem
mæ Sacramentorum iuxta præsentem institutio-
nem significant, quod efficiunt: & efficiunt,
quod significant. Ut ergo forma consecrationis
efficiat quod significat, scilicet conuersionem
panis in corpus Christi, debet non solum reci-
tando, sed etiam enunciando profieri. Pater con-
sequientia, quia si verba consecrationis recitatur
solum proficerentur, Sacerdos consecrans solum
affirmaret, Christum illa verba dixisse, quod ve-

213 Confecrai non potest, si ob sui paruitatem
sensibilis non sit. Quia sola illa materia, quæ ali-
quo sensu, sive visu, sive tactu, sive odoratu perci-
pi valet, potest per pronomen *Hoc*, vel *Hic* de-
monstrari. Ergo sola illa demonstrabilis consecra-
bilis est. Ita *Suar. d. 4.3; sét. 8. Vafq. d. 17.1. Hurtad.*
d. 2. diff. 18. Card. de Lugo d. 4. n. 120. Granad.
tr. 2. d. 7. n. 1.

114 Cum his opinor, safferen omnum quantumvis
minutissimā particularē panis, aut vni quæ pra-
sentiri posse, confessabile est: quæ autem ne-
quit praesentis materiæ cōfessioni minimè ex-
hibere. Sententia verò P. Henrīq. nō improbo, sed
nimium Metaphysicæ, & in praxi impossibile teor.

CAPVT XII.

Circa Consecrationis formam.

PROBL. XXXII.

Verba consecrationis dicuntur, & non dicuntur recitatione tantum & materialiter.

115 **R**ECITATIVE seu materialiter dicitur, quod refertur tanquam ab alio dictum, ut contingit, quando aliorum verba recitamus. Enunciatio seu formaliter aliquid dictamus, quando per verba, que proferimus, saliquid intendimus affirmare, vel negare. Quæsi rem igitur num Sacerdos verba consecrationis proferat recitando, an enunciando? Prædicta verba Sacerdos recitatve tantum, seu materialiter profert, non enunciatur. Vnde nulla alia in illis querenda veritas, nisi, quod Christus talia verba proutulerit. Quia Sacerdos non posset enunciari ut verè dicere, *Hoc est corpus meum: Hic est Calix Sanguinis mei.* Cùm nullatenus sit corpus Sacerdotis, nec fangus profundensus, sed Christi. Sic Innocent. III.1.4. de *Missa*. c. 17. Durand. Major, Catherin. quos referat, & sequitur Salmeron. 10.9. tr. 13. Sacerdos.

217 *Ego quidem affirmo, recitatiū simul, & enunciatiū confectionis verba proferri. Quia for-*
Escob. & M. T. 1. 1.

Verba precedentia formam consecratio-
nis Panis ab illâ particulâ , Qui pri-
die quam pateretur , necessariò pre-
requiruntur ad formæ valorem.

Vppono, requiri quatuor has voces: (de
S quo selt. 1.) *Hoc est corpus meum*, ad ellen-
tiam consecrationis & per consequens ad ellen-
tiam forme Sacramenti. Quapropter ab omnibus
Euangelistis, & à Paulo 1. *Cor. 11.* dum
institutionem huius Sacramentorum commemorant,
sunt diligenter obseruata. Quæsterim an præter
hæc requiriunt essentialiter ad consecrationem
alia verba? Verba præcedentia formam panis
ab illo loco: *Qui pridie, quam patereatur, &c.*
quamvis non sint essentia formæ, necessariò
tamen ad valorem formæ prærequiriuntur. Quia
illis non præmissis, non significaretur sufficienter
verba sequentia in Christi persona proferri: nec
illud pronomen *Meum* ad corpus Christi, sed
ad corpus ipsius Sacerdotis loquentis referretur.
Igitur ut confiter sermonem esse de corpore
Christi, necessarium est, ut id per verba præ-
cedentia manifestetur. Sic Sotus in *q. dist. 8.*
q. 2. s. d. secundo. & alij.

Verba præcedentia pronomēn *Hoc* non sunt
de huius Sacramenti, aut consecrationis ne-
cessitate. Quia Concilium Florent. & Pa-
tres asserunt, formam huius Sacramentis esse il-
la Christi verba: *Hoc est corpus meum. Hic est
sanguis meus, &c.* Vbi satis indicant hæc verba
sufficere sine præcedentibus; nam si requiri-
rentur alia pertinenter ad formam, siquidem
concurrenter ut aliud significans, vel config-
nificans clarius præsentiam corporis Christi,
sine quibus sequentia non significaret suffi-
cienter Christi præsentiam in hæc sententiā, &
per consequens illa quatuor verba duntur, ut
non essent forma contra Concilia, & Patres. *¶*
Vasquez distinet. 198. capit. 1. Suarez dist. 59°
sect. 2. Bonac. d. 4. q. 3. punct. 1. Cardin. de Lugo
d. 1. *¶* *¶* *¶* *¶*

52 Theologiæ Moralis Lib. XX.

220 Merito quidem ferè omnes auctores contra ²²⁵ *Non sunt efficiatia.* *Primam sententiam non probo, secundam amplius.* *Christi loquatur, sufficit intentio taliter profectis verba consecrationis, que ut vera sint enunciati- uè debent in persona Christi proferri. Sicut in Tragedia non est opus, ut qui Regem repræsentat, in actu signato dicat: *Ego loquar in persona Regis, vel Rex ita dixi;* sed absolute loquitur in actu exercito verba Regis, & ab omnibus percipiatur, quod illa dicitur nō in suā sed Regis persona.*

PROBL. XXXIV.

Si loco illius forme: Hoc est corpus meum, dices. Hoc est caro mea, valida es- set, & valida non esset consecratio.

221 *Consecratio in hoc casu esset illicita quidem sed valida. Quia Cyprian. ser. de Cen. Dom. dicit, Dominum his verbis consecrare: *Hoc est caro mea.* Christus etiam Ioan. 6. inquit, *Carnome verè est cibus, & Ecclesia canit, verbo carnem efficit.* Demum scriptura per eam vocem significat vel totum hominem, ut Ioan. 1. *Et verbum caro factum est: vel totum corpus hominis.* Psal. 1. 39. *Caro mea requiescat in ipso.* Sic Henr. Bonac. Valq. Fag quo refert, & sequitur Dian. p. 5. tr. 14. ref. 7. 6.*

222 *Consecratio in hoc casu illicita & inutilida esset. Quia in rigore caro minus significat, quam corpus, quod etiam ossa complectitur: ergo sensus substantialiter variatur.* Ita Suar. d. 59. s. 2. Coninch. 9. 78. n. 38. Franc. de Lugo de Sacram. 1. 4. c. 3. q. 4. n. 25.

223 *Cum his opinor, assertens non sufficere, carnem interdum per Syncedochem pro homine, vel pro corpore sumi; in hac enim formā vis, ac proprietas verborum dicitur alterari.* Christus Ioan. 6. nō tradebat formam huius Sacramenti, sed eius vsū, quem aperte carnis nomine explicitat quoniam homines carnem vesci solent. Cyprianus vero ibi non consecrationis verba, sed sensum Christi refert, ubi potuit figuratè loqui, cum ante dixisset aperte, Christum consecrare per hæc verba: *Hoc est corpus meum.* Vnde colligo, hanc formam esse validè dubiam, & per consequens, gravissime delictum, qui talem gereret mutationē.

PROBL. XXXV.

Verba illa consecrationis Calicis: Noui, & extermi testamenti, usque ad, Remissio- nem peccatorum, sunt, & non sunt essentialia.

224 *Essentialia sunt. Quia ex Ecclesiæ more Sa- credos eoderū non tenent in manibus Cali- cem haec omnia verba profert, & idē maiusculis characteribus omnia in Missali annoruntur. Et quia in Concil. Colonien. p. 7. c. 1. 4. in Florent. decreto de Sacram. in cap. Cum Matria, de celebr. Missa. Et in Catechismo Romano, illa omnia verba pro forma ponuntur. Et quia verba illi non sunt necessaria, non appetat, cur magis in consecratione Calicis explicitur sanguinis profusio, quam in corporis consecratione. Sic D. Thomas 9. 78. art. 7. & communiter Thomista præfert antiquiores, quos refutat Suar. d. 60. s. 1. Valq. d. 193. c. 2.*

Essentialia non sunt. Quia cū Paulus, & tres Euangelista dogmaticè referant institu- ²²⁵ *Non sunt efficiatia.* *tionem & consecrationem huius Sacramenti, non est credendum, illos non retulisse formam suffi- cientem ad illud perficiendum: sed diuersi diuersa omitunt ex prædictis verbis, & quadam omnes: Ergo non sunt omnia de formæ sub- stantia. Ita Bonau. Duran. Alens. & alij, quos sequuntur Suar. & Valq. citati Fagund. præc. 3. 1. 2. c. 7. n. 3. Coninch. 9. 78. n. 3. Card. de Lugo d. 11. s. 7. 4. Reginald. l. 29. n. 6. 1.*

Hoc mihi probabilis legenti plures antiquo- ²²⁶ *Hoc mihi probabilis.* *rum liturgias per sanctissimos viros dispositas, quæ habentur in Bibliot. Patrum, & sunt in vñi magnæ partis Ecclesiæ, nimurum Grecorum, Æthiopum Mozarabum Moranitum per sedē Apostolicam tolerato. Hæ quidem non habent pro formâ consecrationis Calicis omnia verba, quæ nos profiterimus, sed quædam omittunt, ferè singula diuersa, solūmque constanter retinent, *Hic est Calix Sanguinis mei, vel Hic est Sanguis meus.* Quis autem audeat dicere, sanctissimos Ec- clesias Patres essentialē consecrationis formam ignorasse, tam multa que Provincias vero sacri- ficio per tot sacerd. & nunc etiam caruisse.*

PROBL. XXXVI.

Christus in consecratione Panis usus fuit, & non fuit usus particulâ, Enim.

227 *Christus Dominus usus non fuit particulâ, Enim. Quia creditur ex Patrum traditione, illam fuisse ab Apostolo Petro appostolam. Sic Fa- gund. præc. 3. l. 2. num. 17. Henr. lib. 8. cap. 16. Bonac. d. 4. q. 3. pm. 1. m. 9. Villalob. 1. 7. diffic. 1. 2. n. 2. Gauant. in Rubr. Missal. p. 2. tit. 8. n. 5.*

Christus Dominus usus fuit particulâ Enim in consecratione Panis. Quia hæc particula ex presb. apposta fuit ab Euangelista Mattheo in formâ Calicis: ergo colligitur dictam etiam fuisse a Christo Domino in formâ Panis. Patet; nam Christus Dominus usus est hac particula ad continuandum sermonem, & verba formæ cum verbis præcedentibus, dixerat enim: *Ac- cipite, & bibite ex eo omnes: Hic est enim Calix Sanguinis mei.* At ante consecrationem panis dixit: *Accipite, & comedite: Ergo ad continuandum sermonem, & verba formæ debuit similiter ut illo verbo: Enim, fatus: Hoc est enim corpus meum.* Ita Suar. d. 59. s. 1. Granad. tr. 8. d. 3. n. 4. & 6. Montefin. in manu ser. d. 1. 2. q. 4. Layn. 1. 5. tract. 4. c. 3. n. 2.

Hanc sententiam probabilem admodum esse reor, dum Canonem Missæ recolo, in quo *Hoc mihi probabilis.* *nil falsi continetur, ut Trident. s. 22. cap. 4. & babilim. can. 6.* affirmat. Dicitur autem in Canonе Missæ: *Benedixit, fregit, deditque Discipulis suis dicens: Accipite, & manducate, Hoc est enim corpus meum.*

PROBL. XXXVII.

Peccatum mortale est, & peccatum mor- tale non est particulam Enim, cum con- secratur Panis, vel Vinum, omittere.

229 *Est peccatum mortale. Quia licet illud Enim non sit de essentiali consecrationi, tamen in mortale est. re graui violatur Ecclesiæ consuetudo Christum Domi*

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 53

131 Dominum hac particula in consecratione vsum. Sic Gabr. in 4.d.8.g.3.concl.2. & led.3& in Can. Fagund. præc.3.d.2.c.6.n.2. & 17. Vasq. d.199.c.4. n.29. Holeor. in 4.g.3. Ioan. de la Cruz de Euch. q.7&8.concl.2.dub.1. Suar. d.59.fel.3.

Peccatum mortale non est, sed tantum veniale.

131 Quia omnia particula Eum est quidnam leue; ergo leue erit piaculum illam omittere. Ita Cast. Pal. 10.4.ir.21.pun.7. n.1. Dicastil. d.3. dub.5. & dub.7.n.114. Diana p.10.ir.16.resol.3.1. Hurt. d.3. diff.7. Henr. 1.8.c.16.n.4.

132 Sub distinctione respondeo. Si particula Eum ex contemptu formaliter omittatur, mortale erit; quia contemptus formaliter est se directe opponere Superioris præcepto, quod lethale est. Si vero omittatur ex contemptu materiali, nepe quia non est lethale crimen, aliquod præceptum leue omittere ex contemptu, ratione cuius non vult quis feruare legem in materia leui, quia leui est.

PROBL. XXXVIII.

Valeat, & non valeat consecratio his verbis facta: Hic est Calix, nouum testamentum in meo sanguine.

133 Non valer consecratio. Quia prosum est consummata Ecclesiæ præscriptionem imitantis formam à Christo D. in Calicis consecratione expressam. Sic nonnulli, quos prosto nomine refert Suar. d.60.fel.2. quorum sententiam ipse innuit est probabilem.

134 Valeat equidem. Quia hanc formam verborum dicitur. D. Lucas c.12. & Paulus 1. Cor. 11. exprefserit. Ita Henr. 1.8.c.17.n.3. Suar. citat. Fagund. præc.3. l.2.c.7.n.7. Hurt. d.3. diff.3.

135 Hoc certissimum esse reor, sciens, Hispaniæ hanc diu vlam fuisse consecrati Calicis ratione in Missali Mozarabo edito a D. Isidoro Hispal. Archiepiscopo. Vnde si quis hodie præfatis verbis vtratur, consecratio quidem, sed grauita delinqueret, quia talis consecrandi ratio iam est omnino expuncta.

CAPVT XIII.

Circa suscipientes Eucharistiæ.

PROBL. XXXIX.

Infantes sunt, & non sunt suscipienda Eucharistiæ capaces.

136 Qvor de Paruulis, qui nondum rations vlam attigerunt. Hi quidem capaces non sunt. Nam ad hoc Sacramentum cum fructu recipiendum requiri, ut homo proberet seipsum. & sic de pane illudat. Quod Infans præstare non potest. Et quia cum Eucharistiæ fructus instar nutritionis ad instaurandas partes actione caloris naturalis deperdit, ordinetur, non potest parvulus conuenire, quod nihil spirituale post baptismi regenerationem amittere, quod per nutritionem spiritualem debeat instaurari. Sic Palud. Alen. Caietan. & alij, quos recte Vasq. d.212.c.2.

137 Capaces planè sunt. Quia Parvuli capaces alio- Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

rum Sacramentorum existunt, ad quorum efficiendum magis videbatur requiri rationis vsum, quam ad Eucharistiæ. Matrimonium quidem recipere non possunt, quia eius materia est contractus humanus qui sine rationis vnu geri non potest. Pœnitentiam, & Extremam vñctionem recipere non valent, quia nondum potuisse peccata committere, quorum maculis, vel reliquis tollendis hæc Sacraenta destinantur. Alio verò Sacramenta, nempe Ordinis Confirmationisque possunt validè recipere. Ergo & hoc, quod ad nutritiōnem, & augmentum gratia: quod presupponit duntaxat generationem & vitam spiritualem per baptismum acceptam, ordinatur. Ita Vasq. citat. Suar. d.62.fel.4. Filiuc. tr.4.n.185. Coninch. q.80.n.77. Card. Lugo d.13.fel.2. Henr. 1.8.c.42.

Hanc sententiam magis approbo, quam à posteriore confirmo. Vsus Ecclesiæ antiquus dandi parvulis Eucharistiæ, satis aperè testatur, ex institutione diuinâ capaces esse Parvulos Eucharistici fœtus: alioquin enim talis vsum extitiser illiciens, sive illictum est Eucharistiæ præbere Cathecumeno, vel homini mortuo, vel bruto; quia Sacramentum effectu suo defraudatur. Supponebant ergo Patres antiqui parvulos esse fœtus huius Sacramenti capaces. Potro fuisse tam in Ecclesiæ morem testatur Concil. Toletan. 11.can.11. Catechism. Roman. p.2. de Euch. §.2. Trident. fel.2.c.4. dicens, sanctissimos illos Patres sui facti probatiblemente causam temporis ratione habuisse, nimur, quia cum numerus fidelium esset minor, & deuotio maior: poterunt vitari facilius incommoda, quæ nunc præponderant vtilitatib Parvulorum, quando numerus fidelium est maior, ac deuotio minor.

PROBL. XL.

Neophyti, Energumeni, & Neophyti mox post conuersionem, sunt, & non sunt Eucharistiæ recipienda capaces.

138 Idimus fel.1. cœlesti alimentum dandum Vrusticis Æthypibus, & similibus semifatuis penitentibus, quando circa periculum irreuerentia postulant communionem, ex quâ censentur vtilitatem perceptuti. Ministranda Religiosis, qui præ senio delirare cuperunt, sed adhuc retinent irreuerentiam erga Sacramentum venerabile, & aliquem vsum rationis. Quas fieri, nūm eadem Ecclesiæ pietate Neophytis, & Energumenis sit ministranda? Minime. Quia olim abnegabatur communio Energumenis, quod quasi publici peccatores reputarentur: & Neophytis, ne non fatis instruti in rebus fidei, aliquâ irreuerentia cibum sacerdium violarent. Sic Dionys. de Eccles. Hierarch. c.3. p.2. Conc. Eliuerit. ca.29. Paul. in 4.dif.8. Syluest. Euchar. 3. q.5. ca.10.

139 Ministranda est Eucharistiæ Energumenis quidem. Quia hominem à dæmonie possideri non est culpa, sed pœna, quæ non reddit illum Eucharistiæ incapacem: immo nec indignum communione nec tales alicubi similiiter illa prohibentur. Ita Prosp. 1.4.de prædil. c.6. & Conc. Arausica. 1. can.14. D. Thom. Sotus, Bonac. apud Franc. de Lug. de Satr. 1.4.c.4.n.22. Suar. d.69.fel.2. Vasq. d.212.c.4. Neophytis vero. Quia sufficienter videntur esse ad communionem præparatus, qui per Baptismum recepit remissionem omnium peccatorum

238
Hanc sententiam eligo, & illuso.

239
Non est eis ministranda Eucharistiæ.

240
Ministranda est eis.

ESCOBAR
Theol. Mor.
Tom. III. IV.

54 Theologiæ Moralis Lib. XX.

torum, & ab Eucharistiâ recipiet augmentum gratiæ, robur contra tentamina initio conuersio-
nis insurgentia, & auxilia ad perseuerandum, nec
tenentur meliorem dispositionem expectare, qui
credunt sibi sufficientem adesse, etiæ minorem.
Sanch. d. 59.

241 *Auditis plati-
cium.* Profectò si ob publica peccata traditus quis
Satane fuerit, nec pœnitentiam ostendat: sicut
alii publici peccatores remouendus est à mensâ
Eucharistica: & forsam de his Diœsylius, & Con-
cil. Eliueritan. loquuntur, scio quidem aliquos
Neophytes præfertim in Indis Occidentalibus
reputari Parochis incapaces ob innatam genti-
bus stoliditatem, quapropter eos, consentientibus
Prælatis, à sacra mensâ remouent. Atamen
ob præfam recentem conuersionem communio-
nem non prohibentur. Quare si quis Adulterius
baptizetur, & satis sit in mysteriis fidei instrutus,
quam toto corde præsumatur amplecti, potest
mox post Baptismum Eucharistiam accipere. Si
vero Neoph. ob minorem rationis vsum, vel ob
infirmorem affectum honestatis inepiti commu-
nione videantur, ex hoc capite cum pueris sunt
reputandi.

PROBL. XLI.

*Pueri, qui sufficientem habent vsum
rationis ad peccandum, & recipien-
dum Sacramentum Pœnitentia, pos-
sunt, ac debent: non possunt, nec de-
bent, communicare.*

242 *Non debent, nec possunt.* Non debent, nec possunt. Quia Eucharistia
licet dati non potest illis, qui non sunt capaces dignè communicandi; sed pueri licet ha-
beant sufficientem rationis vsum ad titùs susci-
piendum Sacramentum pœnitentia, non idem
sunt statim capaces dignè communicandi. Ergo
non debent, neque possint licet communicare,
dóhēc crescenteris vsum digni cœlesti pabu-
lo reperiantur. Minorem probò, nam vsum ratio-
nis non circa materias omnes aequalis, ut Docto-
res communiter tradūt 1,2. q.89. cum difficilior
cognitum sit una materia quam altera: difficiliter
que deducantur quadam conclusiones, quam
alias, vel quia remotores sunt à principiis per se
notis, vel quia supponunt principia supernatura-
lia magis ppter rationem. Sed maior vsum ratio-
nis maiorem discursum requirit ad discernen-
dum cibum spiritualem à corporali, quod supponit
principia fidei valde ferociis abdita, quin
etiam opposita, quam ad discernendum inter bo-
num, & malum morale, quod est maximè conne-
sum naturali lumini. Quamvis igitur Pueri post
se pennisum disconant inter bonum & malum
morale, ac proinde peccant, & cœgant Pœnitentia
Sacramento, non igitur habebunt sufficientem
rationis vsum ad dignè communicandum: &
per consequens non erunt ad communionem ad-
mittendi. Sic Hurt. de Euch. d. 1. q. 4. Praepol.
3. p. q. 80. 4. 1. m. 56. Merat. 3. 3. tr. de Euch. d. 35.
scđt. 4. m. 5. Granad. 3. p. contr. tr. 1. o. 3. & 4. Vafq.
d. 21. 4. c. 4.

243 *Possunt, &
debent.* Omnes Pueri, qui sufficientem vsum rationis
habent ad peccandum & recipiendum pœnitentia
Sacramentum, possunt, ac debent (tempore
præcepti) communicare. Quia non requiritur

minor discursus ad præceptum Confessionis,
quam ad Communionis præceptum. Debet enim
pœnitentis perpendere peccati militiam, ut eius
detestationem concipiat, & eliciat dolorem cum
vero proposito in eadem piacula non relabendi,
nec commitendi alia; debet confessionis necessi-
tatem & integratatem callere, satisfactionem
acceptare, reverentiam ac devotionem erga pœ-
nitentiam sacramentalem præse ferre. Qui capit
hac omnia, cui etiam Christi Domini pœnitentiam
in Eucharistia, reverentiam erga tantum
Hoffitem, & dispositionem præmitendam non
cpiat? Ita D. Antoni. 10. 3. tit. 14. o. 12. q. 5. Palud.
in 4. dis. dis. 12. q. 1. o. 5. m. 5. Castr. Pal. o. 1. tr. 3.
d. 1. p. m. 2. 4. q. 2. m. 7. Sanch. d. 2. 6. per totam. Philip.
p. 3. m. 6. refol. 70. probabile hanc fententiam
profiteatur.

Ponderi addictis viriisque fententia funda-
mentis, censeo nullum esse præceptum, quod sub
mortali obligeat, ad denegandam Eucharistiam
Pueris, qui sufficientem habent rationis vsum ad
recipiendum Pœnitentia. Sacramentum, quod
mihi persuader praxis Ecclesiæ, qua tales Pueros
obligat ad audiendam Missam festis diebus. Vnde
supponit illos dignoscere, quid sit Missa, quid
nam ibi representetur, & offeratur: alioquin non
possent, humano modo illam audire: nec illas
consecratae species adorant, nisi discernenter
illum epulum à communii, cui talem cultum non
adhibent. Ergo fentendum est, regulariter cum
vñtrationis sufficientem ad peccandum adeste suffi-
cients distinctionis lumen Pueris Catholicis, præ-
fertim diligenter instrutis, quo nouerint, discernere
cibū hunc à reliquis, & latenter in eo reue-
teri maiestatem. Vnde colligo, Pueros, qui sunt
capaces Sacramenti Pœnitentia, teneri præcepto
diuino communionis in mortis articulo. Non
vero statim ac habent rationis vsum, quo sint le-
thali piacula capaces, & obligationis confitendi,
teneri præcepto annua Communionis, sed per
aliquod tempus prius ad confessionem obligari,
donec iudicio Confessarij vel parentum Com-
munioni destinentur.

CAPVT XIV.

*Circa dispositionem susceptorum Eucha-
ristiam, quoad animam attinet.*

PROBL. XLII.

*Communicare cum peccato Veniali est, &
non est Veniale peccatum.*

245 *Vpono*, commiti peccatum
Veniale, quando communio fit ob
finem veniale, vel contra præcep-
tum obligans sub veniali. Quæfio
procedit, quando peccatum est habituale solum,
vel a quale concomitans, v. gr. si quis, dum re-
cipit Eucharistiam actu de mentiendo cogitatet.
Igitur veniale peccatum est cum veniali pecca-
to communicare, quando veniale concomitans
habet aliquam oppositionem cum sufficiente ad
communionem dispositionem. Quia hic indigne
aliquo

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 55

aliquomodo communicat, quatenus ponit obi-
cet aliquibus secundariis Eucharistiâ effectibus,
scilicet remissione talium venialium, & feruori
charitatis, quod quidem aliquam continet irre-
uerentiam. Sic Suar. Fagund. quos refert Franc.
de Lugo de Sacram. lib. 4. cap. 6. num. 8. Filliuc.
trat. 4. num. 206. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 6. n. 3.
Cardin. de Lugo d. 1. sect. 2.

¹⁴⁶ Veniale non est, cum veniali peccato Eucha-
ristiam accipere. Quia veniale peccatum, quam-
vis in ipsa communione committatur, non im-
pedit huius Sacramenti effectum primarium: im-
pedire vero secundarium aliquem effectum, scilicet
clementiam illius venialis, nec contineat irre-
uerentiam aliquam, nec malitiam etiam veniali-
lem, quia nulli praecepto repugnat. Ita Adrian.
Maior. Richard. Sotus, quos sequitur Vasquez
d. 107. cap. 1. Reginald. lib. 29. n. 101. Joan. Sanch.
d. 12. n. 21. & 32. Sa V. Eucharistiâ, n. 22. Viald.
de Euchar. n. 108.

¹⁴⁷ Ego autem sic questioni respondeo. Si venia-
le concomitans impedit debitam preparatio-
nem, attentionem, vel denotionem communio-
nis, iam inde participat malitiam sacrilegij ve-
nialis, quando prævidetur, & voluntariè illud im-
pedimentum apponitur: & in hoc sensu primæ
sententie cum anchoribus sentio; quia ibi satis
irreverentia apparet. At si debitam communio-
nem dñi positionem non impedit directè, aut
iudicet (quod raro forsitan eveniet) probabilitus
reor, non participare malitiam contra Religio-
nem; quia licet in actu sacratissimo misceatur,
ad huc potius ad consilium, quam ad præceptum
reor pertinet. Quare quod peccata merè ha-
bitualia secundæ sententie propter eius funda-
mentum adhæret.

PROBL. XLIV.

*Ad Eucharistiâ effectum requiritur, &
non requiritur actualis deu-
tio suscipientis.*

¹⁴⁸ A Cualis deuotio requiritur. Quia hoc Sa-
cramentum conferat gratiam per modum
nutrimenti nutrimenti autem non proficit, ni-
si absumens cibum actu vitali concurrat. Et quia
aliâ qui lepens existentes in gratiâ eis tepide
communicarent, percepiret magna charitatis
augmentum; quod est contra experientiam; nam
in his hominibus, & in Sacerdotibus tepidis quo-
tidie celebrantibus, haud aspiciunt magna chari-
tatis indicantur. Sic D. Antonin. Sylvestris
Alessi. Palud. apud Vasquez d. 206. cap. 1. in-
dicat D. Thom. in 4. distinct. 12. quæst. 2. artic. 1.
quæst. 3.

¹⁴⁹ Non requiritur actualis deuotio. Quia cùm
Sacramenta conferant gratiam ex opere opera-
to, vim habent, illam conferendi cunctis non po-
nentibus obicem; sed fidelis iustus esti actuali-
ment deuotio non habet, non ponit obicem pri-
mario communionis effectui; ergo illum recipit.
Major est certa, Minor probatur, quoniam Trid.
eff. 13. 2. 7. ex Paulo 1. Cor. 1. 1. solum exigit tan-
quam dñi positionem necessariam ad Eucharistiâ
fructum recipiendum, probationem, quia fidelis
se satis perfidum invenit sine peccati mortali
conscientiâ, quod confessione debeat abolere: Er-

go non prærequisitur alia dispositio; nam alio-
quin insufficiens, & manca fuisset doctrina tam
Apostoli, quam Concilij, siquidem aliam necel-
lariam dispositiōem omittabant. Ita D. Thom.
(explicatâ, aut mutatâ priori sententiâ) 3. p. 9. 79.
art. 8. Suar. Vasq. & Coninch. ibi. Valent. tom. 4.
d. 6. q. 5. punct. 3. Fagund. præcept. 3. lib. 4. cap. 3.
num. 7. Bonac. d. 4. q. 4. punct. 1. n. 3. Card. de Lugo
d. 14. sect. 3.

Hanc sententiam longè probabiliorem, imo
michi certam existimo. Quia si deuotionis actua-
lis defectus primarium Eucharistia effectum impe-
direrit, sequeretur, debere fidelem sub mortali, sine
actuali deuotione non accedere: debemus enim
sub mortali procurare, ne Sacraenta suo pri-
mario effectu priventur. Vnde nisi per inin-
cibilem inaduentiam excusemur, delinqueremus
lethaliter, Eucharistiam cum impedimento
recipiendi fructum ipsius recipientes: quale pro-
fecto esset in opposita sententia actualis deu-
otionis defectus; sed consequens est contra com-
munem fidelium ac Doctorum sensum, ergo &
antecedens.

PROBL. XLIV.

*Sacerdos post consecrationem aut lethali-
ter peccat, aut lethalis non confessi re-
cordatur, cuius contritionem non ha-
buerit, nec modo potest habere: Hic po-
test, & non potest sine novo peccato, non
elicita contritione, communicare.*

²⁵¹ *N*on potest sine novo peccato Eucharistiam
recipere. Quia semper potest contritio-
nem cum diuinâ gratiâ elicere, & superare que dif-
ficultatem vnde cumque prouenientem. Licet
enim arctetur temporis angustiis, & necessariis
sacrificijs ministeriis distrahitur: haud est ita dif-
ficle mentem ad contritionem eleuare, ut excu-
sari valeat. Sic D. Thom. quæst. 8. 3. art. 6. ad 2.
Rubrica Missalis de defect. §. 8. n. 3. quæ genera-
liter contritionem requirit, dum non suppetit
Confessarius. Suar. d. 66. sect. 1. & 5. Diana p. 4.
trat. 4. resol. 98. Ochagau. de Euchar. trat. 2.
quæst. 8. num. 4. Coninch quæst. 80. num. 26. ad-
dit, debere tunc potius sacrificium interrupi.
Quia nullo modo potest aliquis communicare,
nisi vel prius confiteatur, vel probabilitate con-
tritum reputet.

*Sacerdos qui conscius sibi peccati mortali,
cuius contritionem in altari non potest morali-
ter elicere, nisi celsit à celebratione saltē per
notabile tempus cum scandalo populi, vel sui
nominis nota: potest sine novo peccato, non
elicita contritione communicare. Quia præ-
ceptum communicandi sine peccati mortali co-
scientiâ, non obligat cum tanto dispendio, ut de-
beat homo grauem notam incurere potius,
quam cum mortali piaculo cocomunicare. Ita
Vasq. d. 207. cap. 1. Cardin. de Lugo d. 14. sect. 1.
Matrimon. tom. 4. d. 3. sect. 1. num. 4. Hurtad. de
Euchar. d. 8. diff. 1.*

²⁵² *Quamvis casus ratus aderit, quo Eucharistiam
recepitur Sacerdos, vel aliud Sacramentum vi-
uorum recipere, vel elicere contritionem, cum
diuinâ gratiâ si velit conari; possibilis tamen est,
& aliquando evenit. Quare si Sacerdos post*

E 4 confiteatur

²⁵³
Auctioria in
cium.

consecrationem in eas adducatur angustia, ut vel sacrificium imperfectum sit relēturus, vel communicaturus in mortali, sentio cum posterioris Doctoribus communicare posse, sine novo piaculo: in dñe & debere. Nam ut dixit D. Thom, *supra*, maximè periculosest, quod est contra perfectionem huius Sacramenti; quoniam hoc est immane sacrilegium; minus autem est illud quod pertinet ad fumentis qualitatem. Quare fecit præceptum ieiunij, vel censuræ cedit præcepto perficiendi sacrificium, sic exstimo, præceptum non communicandi cum peccato mortali, cedere præcepto non relinquendi sacrificium imperfectum: quando moraliter nequit utrumque ferari. Unde consequenter affero, tam Clericis quam lacis licet vel Eucharistiam sumere, vel aliud quodlibet Sacramentum viuorum accipere in mortali scienter, quoties nec conteri moraliter possunt, ante receptionem, nec illud sine ipsius notabili irreuerentis dimitere. Ex.g. in subita paganorum irruptione, si periculum esset, fore ut Eucharistia conculceret, vel comburatur, & Catholicus existens in peccato, non posset præ tempore angustia conteri, vel occultare Sacramentum: posset, me auctore, talis sine novo piaculo Eucharistiam sumere, ad evitandam infidem ei irreuerentiam. Similiter in aliis Sacramentis viuorum (et si tarius) tales circumstantie confluere possunt, ut peccator non potest hinc & nunc conteri, vel debeat, in peccato recipere Sacramentum, vel illud contemnet & detestari censetur.

PROBL. XLV.

Qui prohibitus per censuram à receptione Sacramentorum, communicat cum peccati mortali conscientia: committit, & non committit duo peccata contra duo illa præcepta, diuinum, & humanum, que debeat Confessario aperiari.

254 *Non committit duo peccata.* **N**on committit. Quia præceptum humanum Censuræ reficit idem motuum, ac præceptum diuinum, scilicet, impedit indignum communionem. Quando autem peccatum prohibetur pluribus præceptis ex eod in motu, non in duplice peccata, nec additur circumstantie varians speciem, qua subinde debet in confessione manifestari. Sic Vafq. d. 207. c. 1. n. 5. Alterius l. 1. d. 6. c. 3.

255 *Perpetrat duplex peccatum.* Quia præceptum Censuræ diuersum habet motuum. Tamen præceptum diuinum prohibet indignum communionem Religionis incurrunt præceptum Censuræ potius imponi afferet ob motuum obedientia, scilicet ad contumaciam subditorum retundendam: vel ob motuum virtutem, ad quam actus præceptus spectat. Ita Bonac. d. 4. q. 6. p. 1. n. 34. Henr. lib. 5. c. 7. n. 2.

256 *Vniuersaliter duobus propter duplex illam malitiam: & per consequens illam Censuræ circumstantiam Confessatio aperiendam; quia peccati variat speciem.*

PROBL. XLVI.

Debere premitti Confessionem ad Eucharistiam recipiendam, si communicatus sit lethalis piaculi reus, fuit, & non fuit ante Concilium Tridentinum obli-

gatio. 257 **C**onstat ex scđ. 1. iam nunc necessariam esse confessionem habent conscientiam lethali crimini ad Eucharistiam recipiendam. Trid. sententia scđ. 3. cap. 7. Ecclesiastica consuetudo declarat, eam probationem (juxta Paulum. *Probat autem se ipsum homo* necessariam esse, ut nullus sibi confessus peccati mortali, quoniam sibi conscientia videatur in contritione, absque præmissa Sacramentali confessione, ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Quæfieris, num fuerit ante Tridentinum huiusmodi præmitendi Confessionem obligatio, an per ipsum sit inducta?

Non erat ante Tridentinum hæc obligatio, 258 sed ab ipso fuit inducta. Quia ad satisfaciendum non erat an iuri diuinu naturali sufficit, si quis accedit ad te Tridentinum, sicut ad cetera Sacramenta viuorum recipienda, quod per contritionem præstari potest. Ius autem possumus diuinum vel humanum nullibi reperiri ante Tridentinum, nec antiqui Patres, licet pænitentiam requirant ante communionem, confessionis necessariò præmittendæ meminerit. Sic Abbas cap. de honeste & celebr. Miss. Armil. V. Communio, n. 1. Caet. 1. Cor. 11. & 3. part. quest. 8. art. 4. & in summ. V. Communio. addens, eis tamen peccatum veniale graue, dum adest confitendi commoditas, & peccati lethali conscientia, sine confessione communicare, cum sola contritione, quia talis homo minus dignè voluntarius accedit.

Erat ante Tridentinum huiusmodi præceptum. Quia Tridentinum probat obligatio, Ante Tridentinum erat, nem istam ex verbis Apostoli simul cum Ecclesiastico declaratione sic accipiens probationem ab Apostolo requisitam. Ergo non inducit nouum, sed eam in Ecclesia semper fuisse colligit ex Ecclesiastica consuetudine, quæ tot seculis inuolubiliter obseruata, vim præcepti declarat. Conseruatis autem antiquissime præmittendi confessionem Communio. Euseb. lib. 6. cap. 24. & 25. Sozome. lib. 9. Tripart. cap. 35. Nicceph. lib. 11. cap. 34. meminere. Ita D. Thom. in 4. distin. 17. quest. 3. art. 1. Sotus, Gabr. Duran. Maior, Bonavent. Sylvest. Antonin. quos sequitur Suar. d. 66. scđ. 3. Vafq. d. 207. cap. 3. Fagund. præcept. 3. lib. 3. cap. 8. Henr. lib. 8. cap. 45. n. 3. Bonac. d. 49. 6. punct. 1. n. 10. Card. Lugo d. 14. scđ. 4. n. 6.

Portò horum Doctorum aliqui putant, iam hoc esse de fide certum. Ego cum alii opinor, Primum sententiam primam sententiam sine nota sustinere non posse. Cuius quidem fundamentum existimo infirmum. Nam Apostolus solam re quirit probationem, ne quis indigne recipiat Eucharistiam: qualis autem futura sit hac probatio, accipendum ex Ecclesia sententia, seu praxi, quæ semper talis fuit, ut probatio ab ipso communicare volente fiat. Ceterum ita se probare debet, ut si se repertar impurum, sicut se Sacerdoti non tam probandum, quā mundandum Sacramentali absolutione.

PROBL.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 57

PROBL. XLVII.

Præceptum præmittendi confessionem antè communionem: est, & non est diuinum naturale: est, & non est positiuum Ecclesiasticum.

161 Et quidem præceptum diuinum naturale, ex ipsam Sacramentorum institutione: non positiuum Ecclesiasticum. Quia cum hoc Sacramentum sit omnium Sanctissimum, exigebat hominem summam diligentiam, ut cum moraliter certitudine sanctitatis accedat. Ad hoc autem maxime Sacramentalis confessio conduceat. Sic Sylvest. v. Eucharistiâ 2. q. 2. Bonau. in 4. dist. 1. dub. 1. & dist. 16. dub. 12.

162 Non est præceptum naturale diuinum, sed positiuum Ecclesiasticum Apostolica traditione latum, & Ecclesiæ firmatum consuetudine. Quia Christus non est solitus dare præcepta circa modum recipiendi Sacramenta, nisi quæ cum ipso sum institutione connexa sunt, ut constat ex aliis ritibus ad Sacramentorum administrationem requiritis, quorum determinationem Christus Ecclesiæ reliquit. Sed quod peccator contritus debeat eam communionem confiteri, non sequitur ex communionis institutione; sufficeret enim moralis certitudo contritionis, ut in aliorum receptione Sacramentorum: si enim Sancta sancte tractantur, quantum patitur humana fragilitas. Ergo præceptum præmittendi confessionem, non est diuinum sed humanum. Ita Nauar. de penit. dist. 5. num. 3. & 32. Ioan. de Medic. Codice de penit. quest. 17. Palac. in 4. distinct. 9. quest. 10. Probabilem hanc sententiam esse, assertit Coninch 9. 80. num. 13. & Less. 3. p. quest. 80. num. 7.

163 Ego autem affirmo, hoc esse præceptum diuinum positiuum. Quia iuxta regulam Augustini lib. 4. de Baptism. cap. 24. signum diuinum iuris est, quod aliquid ab universali seruatur Ecclesia, quod nec ab aliquo Pontifice, nec à Concilio præceptum est, sed eis initium ignoratur. Talis autem est ista lex ut indicat Tridentinum: ergo est præceptum diuinum positiuum. Minor ostenditur, quia Tridentinum non dixit, hoc præceptum per Ecclesiasticam consuetudinem introductum esse, sed declarat. Et quidem si præceptum esset humanum, non debet Concilium excommunicare quicunque negantes eius potest obligationis effectu, vel quia non sit aliquid recepta, vel quia per contrariam consuetudinem fuerit abrogata. Didici ex Henriquez cap. 8. cap. 45. n. 3. Suar. d. 66. sect. 3. Vasq. d. 207. tract. 1. & fol. 51.

PROBL. XLVIII.

Dubitatur quis, an lethaliter deliquerit: vel an confessus fuerit lethale commissum: Tenetur, hic & non tenetur, id antè communionem confiteri.

164 Non tenetur. Quia Tridentinum dicit, præmittendam esse confessionem, quando quis communicaturus conscienti sibi est peccati mortalis. Sed dubitans non est sibi conscienti: ergo huiusmodi præcepto non tenetur. Sic Henr. lib. 8. cap. 45. num. 3. lit. P. citans aliquos antiquiores. Granad. 3. part. controu. 6. tract. 10. d. 7. n. 13. Reginald. lib. 29. n. 99.

Tenetur quidem in dubio negativo. Quia quoties fit confessio Sacramentalis, habere debet conscienti integratatem formalem sibi prescriptam; sed ad *negatio* hanc pertinet, ut peccata mortalia, de quibus dubitamus negatiuè confiteamur sub tali dubio: ergo dum iubemus confessionem communioni præmittere, iubemus peccata mortalia dubia confiteri. Ita Suar. rom. 4. d. 22. sect. 9. Diana cum aliis part. 5. tract. 14. refol. 4. 4. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. num. 1. 2. qui male tribuit oppositum Suariorum, nam hic loquitur, quando datur probabilis assensus de negatione peccati, aut de confessione illius, quod ipse Bonacina proferit.

Idem opinor. Tridentinum enim intendit, communicaturum, qui sibi conscienti est peccati mortalis certi, illud ut certum prius confiteri; qui vero conscientiam habet mortalis dubijs, confiteri illud ut dubium.

PROBL. XLIX.

Religiosus peccati lethalis reus, potest, & non potest (sic ad situs secularis Confessarius) sine prævia confessione, eliciens contritionis actum communicare, si breui sperat Ordinis sui Sacerdotem.

167 Videlicet. præceptum præmittendi confessionem communioni esse affirmatum. Rebol. sect. 1. quod obligat semper non pro semper, unde sententiam licet erit interdum cum conscientia peccati mortalis sine prævia Confessione, dum adit contritio, communicare, si defit Confessarius, & necessitas virget. Trident. sect. 13. cap. 7. Verum ut ad trutinam afferam qualis debeat esse Confessarii defitio, qualisque necessitatis instantia, nonnulla Problemata prælibabo.

Quæquierim in primis, si quis Religiosus habeat præsentem Sacerdotem, cui possit legitimè confiteri, breui tamen speret, se habitum alium proprio ex Ordine, cui deuotius ac securius confiteatur: possit prætermittere confessionem, & contritus communicare? Potest quidem. Quia magni ponderis est, peccata grava nulli extra Religionem propalari. Sic Richard. in 4. dist. 17. art. 3. quest. 6. Adrian. ibi. quest. 3. de Confess. Sylvest. v. Eucharistiâ 3. q. 14. Angel. Euchar. 2. num. 5. Rosel. v. Communicare. n. 4. & v. Eucharistiâ 3. num. 27.

Minime

Potest communicare, si ne prævia confessio-

58 Theologiæ Moralis Lib. XX.

269 Minimè potest. Quia tunc absolute datur Non potest si. Confessarij copia, nec maior deuotio tollit præne confessione cepti obligationem, nec Religio simpliciter incommunicatur. famiam patitur, ea quod Religiosus Sacerdoti laico grauia crima fateatur. Ita Suar. d. 66. sct. 4. Vsq. d. 208. cap. 1. Fagund. precept. 3. l. 3. c. 9. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 27. Heniq. lib. 8. cap. 47. n. 1. Coninch q. 80. n. 22.

270 Existimo, primam sententiam haud esse prædicari probabilem, præcipue post Tridentinum. ^{seniam imp.} Vnde merito à Doctoribus communiter rei- probabilem citur.

PROBL. LI.

Neceſſitas communicandi sine prævia confeſſione eſt, & neceſſitas ſufficiens non eſt, quando vel ex confeſſione, vel ex omiſſione Communionis ſequetur ſcandalum.

274 **F**uturam eſſe grauem communicandi neceſſitatem qua licitam reddat communionem ſine prævia confeſſione ſct. 1. ostendimus. Quæ ſt. 2. nū ſit reputata ad hoc ſufficiens neceſſitas, quando vel ex confeſſione, vel ex communionis omiſſione ſequetur ſcandalum? Ad cuius elucidationem præmittimus, ſcandalum huiusmodi oriſi, ſeu excitati poſſe, vel quando datur occasio detrahendi, vel temere iudicandi. Vel quoties aliis datur occasio peccandi, aut non communicandi tempore præcepit, vel detrahendo non communicanti. Itaque niſi per ſcandalum intelligamus infamiam, & notam ut vulgus intelligere tolet minus proprie, non potest hoc ſolo titulo omitti confeſſio prævia communioni. Quia nullum præceptum eſt violandum ob vitandum ſcandalum etiam puerorum. Nam unquam continget, ut alij ſumant peccandi occaſionem, ex eo quod ego non communicem abſque confeſſione premiſa; non enim alij temere iudicabunt, illum mortaliter deliquerit, qui non audet communicate ſine prævia confeſſione: nec erit graui detracitio peccati quod per illud indicium redditur publicum. Sic Vsq. d. 208. n. 14. Card. de Lugo d. 14. n. 18.

Scandalum etiam præciſum ab infamia a præmittenda confeſſione Communioni excusat. Quia ſcandalum ex obligatione charitatis vitandum eſt, cùm afferat magnum ſpirituale nocumen- ſt. 3. tum. Vnde ſufficit admiratio quædam inde ſe- cuta; nam cum hac mortaliter coniungit peti- culum temere iudicandi, vel detrahendi, quod excusat a præmittenda confeſſione. Ita Suar. d. 66. ſct. 4. & tom. 4. d. 23. ſct. 2. Coninch q. 80. n. 20. Filiuc. tral. 4. n. 212. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 1. num. 24. & 29.

275 **E**go existimo, nec illam admirationem vulgi, ſt. 4. nec occaſionem temere iudicandi, vel detrahendi eſſe propriæ ſcandalum alicuium, nec excusare per ſemet a præcepto præmittenda confeſſionis implendo. Si quando tamē proprium ſcandalum alicuium ſequeretur, nempe quod alios inducat ad peccandum (rariamē continget) a præmittenda confeſſione excusat.

PROBL. LII.

276 **L**aicus acceſſit ad locum communionis, & ibi recordatur grauiſſimi piaſculi non confeſſi: Hic potest, & non potest, ſine prævia confeſſione communicate, quando communioni fit ſecreto.

277 **C**ommuniter cefent Doctores, quando communio fit publicæ, non debere recede- re a loco communionis; quia regulariter ſequitur infamia; nec expedire, ut ibi a Confessario ſecreto, potest audiatur; ſed potius oportere, ut communiceat mibiſſimum, conti-

PROBL. L.

Cupiſſis iuſtam habet caſam, ut Con- fessario, quem unicum habet, grauia crima non confeſſatur, communicatus- rus; debet, & non debet prius venialia fateri peccata.

271 **Q**uamvis nullum habeas mortale, cuius huic Debet confeſſi- quem vničē habes. Confessarij Confeſſio periculosa non ſit: debes ei conſideri venialia, vel mortalia iat remiſſa. Sacramentaliter, ut in- direcťe ſaltē a mortalibus, quaē licet taces in- direcťe ſaltē abſolutari, & ſecuris ad communionem accedas. Imo ſi non adſit Sacerdos approbat, adhuc habens mortalia debet Sacer- doti ſimplici venialia ante communionem con- fiteri. Quia certum eſt, communicatum debe- re ſe a mortalibus repugnat qua ſecuriori ra- tione potuerit. Sic Magister ac propinquus meus Petrus Hurtado de Mendoza de Fide d. 84. mu- nero 182.

272 Non debet fateri venialia, aut mortalia rut- Non debet ſum in confeſſione expreſſa. Quia præcepum conſideri ve non communicandi niſi præmiſa confeſſione, nalia. ſolū obligat ad præmittendam communioni confeſſionem mortalium. Sed in hoc caſu non teneris conſideri mortalia, quorū conſcientiam habes, ut ſuppono; ergo abſolutē conſideri ve- nialia, aut mortalia remiſſa non teneris. Ita Suar. d. 66. ſct. 4. & tom. 4. d. 23. ſct. 2. Coninch q. 80. n. 20. Filiuc. tral. 4. n. 212. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 1. num. 24. & 29.

273 His harco tanti viri venia. Nec enim quis Hoc teneo, & obligatur ad maiorem certitudinem ſua di- confirmo. pofitionis procurandam, quam ipſa lex exigit. Hac autem ſolū requiriſt, ut mortalia ſua pœnitens clauibus ſubiiciat, & ab illis direcťe abſoluantur, nec præcipit venialium confeſſionem. Abnega- gariſſimiliter, poſſe peccati mortalis reum ſimplici. Sacerdoti fateri venialia, ut indirecťe a mortalibus abſoluantur. Nam ſi ipſe non ha- bet iuridictionem ad peccata mortalia non con- ſtitua abſoluenda, quomodo indirecťa ſupra illa caderi abſoluto.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 59

concretione præmissa, vel etiam non præmissa, si iam confessus est alia peccata cum vniuersali cunctorum detestatione. Quæquierim autem, nūm cum communio fit seceret ad eō, vt nullum adīfū infamie penitulū, vel scandali possit quis memori gravis peccati sine prævia confessione synaxim accipere? Potest quidem. Quia iam est iūlūs vel per contritionem, vel per confessionem aliorum peccatorum: & aliunde cum iam actio sacra communicandi quodammodo sit inchoata, non decet recedere, donec perficiatur. Sic Bonac. cum multis d.4. quest.6. punc.1. n.17. Filliūc. tract.4. num.215. Cardin. de Lugo d.14. num.112. Henrīc. lib.8. c.46. num.3. Reginald. l.29. m.103. Victor. sum. n.79.

178 Si communio fiat ita seceret, vt nullum sit infamie periculum, relinquenda, vel differenda communio, donec confessio præmittatur. Quia tunc magis viget confessionis præceptum, quam perficiendi lacram illam actionem. Etenim indecentia recedenti vel est nulla, vel tam parua moraliter, vt propter tam graue præceptum contemnda videatur. Ita Valq. d. 208. num.10. Suar. d.66. sect.4. Fagund. præcept.3. lib.3. cap.9. num.14. Franc. de Lugo de Sacram. lib.4. cap.6. num.48.

179 Primum sententia satis probabilem estereor, præceptum si iam Sacerdos inceptum ait actionem; v.g. si confiteari formulam ad hunc effectum, vel pyxidem sacrario eduxit. Tunc enim apparet aliquis indecentia. Probabiliter autem & secundum cum secunda sententia reor; vbi non instat scandali, vel infamie periculum, communionem in hoc casu deferri, donec confessio præmittatur.

PROBL. LIII.

Quando populus non audiet Sacrum in die festo, nisi celebret Sacerdos lethalis reus criminis, confessione non præmissa: sceluso periculo note, vel scandali, potest, & non potest, non præmissa confessione celebrare.

180 C onveniunt Doctores, concurrente notâ, vel scandalo celebrare posse confessione non præmissa. Quæquierim, nūm excludo periculo notâ, vel scandali possit? Non potest. Quia populus non peccat, etiā sacram non audiat in festo, quando per ipsum non stat; & Sacerdos quāmvis sit Parochus non tenetur coram populo celebrare, nisi quando ritè potest. Confirmatur, nam si Parochus in die festo manifestum crimem perpetrascat, aut publicè denunciaret excommunicatus, non posset licet celebrare non confessus, vt Populus Missam audiret. Ergo sola necessitas faciendi factum, quod populus exaudiat in festo, Sacerdotem à præmittenda confessione non excusat. Sic Valq. q.208. n.8. Card. de Lugo d.14. n.34.

181 Potest plāne Missam celebrare, confessione non præmissa. Quia licet Populus non de singulis, tunc Missam non audiens: at priuatū spirituali fructu quem ex eius auditione perciperet, plūibus forsan necessarium, ad foudandas, seu reparandas animæ vires. Et quia spiritualis necessitas proximorum reputari debet quasi pro-

pria: sed Sacerdos in die festo, si non potest audire Missam; nisi celebret, potest non confessus celebrare; ergo pariter potest, vt alij exaudiant. Ita Fagund. præcept.3. lib.3. cap.9. num.13. Diana, part.2. tract.14. resol.6.4. Minorem huius proximi syllogismi docent Henrīc. lib.8. cap.46. n.5. & Diana citatus resol.6.3. Quia tunc potest Sacerdos implete commode præceptum Ecclesiæ, quod obligat eo tempore, nec aliunde violat præceptum confessionis ob confitendi imponentiam.

282 Profecto Sacerdos siue Parochus siue non Parochus ratissimè relinquit populum sine Missa in die festo, quin aliquam notam incurrit, vnde possit Confessionem omittere. Si tamen aliquando contingat posse sine nota populum sine Missa relinquere, existimo, posse Parochum sine prævia confessione celebrare. Quia obligatio Parochi erga subditos videtur strictior, quam obligatio præmittendi communioni confessionem. Quod indicat Trident. sess.13. cap.7. dum ait, etiam Sacerdotes, quibus ex officio incumbit celebrare, confessionem præmissuros, modo non de sit illis copia confessari.

PROBL. LIV.

Quando fidelis in Paschate potest communicare, non verò confiteri, quia adest Sacerdos, sed non approbatus est. & non est sufficiens causa, ut sine prævia confessione communicaret.

283 F ert casus, vt fidelis quidam possit communica in Paschate, vt implete præceptum anteriorum communionis, non autem valeat confiteri, quia vel ipsem est Sacerdos, vel adest Diaconus vel Sacerdos non approbatus, qui tamen potest Eucharistiam ministrare. Quæcitur, an possit tunc fidelis vt implete Eucharistia sumicndæ præceptum, sine prævia confessione communicare? Non est causa sufficiens ad communica dium sine prævia confessione. Quia præceptum præmittendæ confessionis communioni, cum sit diuinum, prævalet Ecclesiastico communicandi tempore Paschatis, quod non obligat, nisi quando ritè communicari possit. Sic Suar. d.66. sect.6. Bonac. cum aliis d.4. quest.6. punc.1. num.25. Azor. tom.1. lib.10. c.3. 1. q.4.

Sufficiens est causa, vt possit tunc cum sola contritione Eucharistiam recipere. Quia præceptum communionis Paschalis non est prorsus Ecclesiasticum, sed est præceptum diuinum determinatum ab Ecclesiâ quoad tempus, ne diu cibo cœlesti ad animæ robur admodum necessario careamus. Igitur inducit sufficiensem necessitatem ad communicandum sine prævia confessione, ne sine cibo deficiamus in via. Ita Coninch. q.80. n.17. Card. de Lugo d.14. n.16. Henrīc. lib.8. cap.46. n.4.

284 Hanc magis probò sententiam. Moneo tamen, in his casibus optionem dari, v. fidelis vel prudē. Cum his opter se reputet excusatum ab Ecclesiastico præcepto propter confessionem communioni præmittendam, quam gerere non potest, vel à præcepto præmittendæ confessionis propter Ecclesiastici præcepti obseruantiam: cum viri quinque sint rationes probabiles, Doctoresque vnum & alterum afferentes.

PROBL.

ESCOBAR
Theat. Mon.
Tom. III. IV.
ET IV.

60 Theologiæ Moralis Lib. XX.

PROBL. LV.

Quando Parochus celebrare solet pro defuncto presente, & non suspetit Confessarius: tunc potest, & non potest, sine prævia confessione celebrare.

286 **P**otest planè. Quia Missæ fructus est communis, & potest tam viuis, quam defunctis, & forsan defunctus præsens valde indiger tali subdicio. Ergo datur causa sufficiens ad omittantem licet confessionem antè communionem. Sic Sylvest. *Eucharistia* 2. num. 9. Fagund. *proc. 3. lib. 3. cap. 9. num. 8.* quos refert, nec refert Henr. *lib. 8. c. 46. n. 5. lit. T.*

287 **N**on potest, secula nota, & scandalo. Quia Tridentinum requirit necessitatem simpliciter. Ergo non sufficit commoditas, aut utilitas majoris fructus etiam spiritualis proprii, vel alieni, qualis à Missæ celebratione prouenit. Ita Suat. *d. 66. sect. 4.* Bonac. *d. 4. quest. 6. punct. 1. numero 25.*

288 **H**anc magis probo mentem. Similiter quando Sacerdos pauper viuit sive Missæ, vel teneatur facere sacrum ex Capellania, vel pro benedictione misericordi non excusat à confessione præmitenda. Nec sufficit magna deuotio, aut celebitas festi, quo quis solet communicare; quia non datur simpliciter necessitas. Vnde afferit p. Henriquez citat. *num. 6.* in his cauendam esse nimiam licentiam, & querendum Confessarium etiam per leuam. Quia Tridentinus expressit, ut virget necessitas, & Confessarij copia desit.

PROBL. LVI.

Dum aliquis prius confessus, postea recordatur peccati mortalis oblii, quod iam confiteri non potest; debet & non debet antè communionem, nouam illius contritionem elicere.

289 **C**onstat ex *sect. 1.* per se requiri gratiam in communicante. Vnde fit, cum virget necessitas communicandi, nec potest communicatur confessionem præmittere sibi confusus peccati mortalis, illum per se teneri, ad eliciendam contritionem, nisi vel inuincibilis ignorantia, vel talis necessitas excusat grauissima, de qua superius. Questioni igitur committo, verum qui prius confessus, postmodum recordatur peccati mortalis oblii, quod iam ob absentiam unici Confessarij, vel alia ex causa accidenti fateri non potest, debet elicere ante communionem nouam contritionis actum? Debet quidem. Quia debet quisque peccator de cunctis mortalibus signillatim penitire, attritione saltem confessionem præmisit, vel contritione, si confessus non est, antè Eucharistia receptionem. Ag de illo oblii peccato nondum in particulari penitit; ergo debet nouam elicere de ea contritionem. Sic Reginald. *lib. 5. cap. 5. sect. 3. num. 9.* ex Medina, Suario, & Graffius. citatus à Diana *part. 2. rr. 14. resol. 4. 8.* Sed certè Reginaldus *lib. 5.* nihil tale docuit, & *lib. 29. cap. 6. quest. 4.* vbi tangit hoc præceptum, solum requirit illius peccati confessio-

nem, si fieri possit, ante receptionem Eucharistie. Vbi autem Suarius Mutina, & Graffius talem sententiam insinuant, non inueni.

290 **N**on debet in tali casu nouum elicere contritionis actum. Quia cum illud peccatum fuerit iam indirectè remisum per antecedentem confessionem, cellas obligatio naturalis conterendi, quæ solum ordinatur ad obtinendam peccatimissionem. Ita Praeposit. 3. *part. quest. 80. art. 5. dub. 3. num. 13.* Granad. 3. *part. contr. 6. tract. 10. d. 7. num. 14.* Card. de Lugo *d. 14. sect. 6. num. 122.*

Idem afferro, quia præceptum positivum diuinum vel humanum talis nouæ contritionis non appareat. Nec enim Ecclesia præcipere potest actus internos, nec Deus precipit iustificatis contritionem nisi quando confessi sunt. Potest igitur fidelis communicare tunc sine contritione, posteaque confiteri peccatum oblitum: & tunc debet de illo conteri, velatteri, ut debitam Sacramento materiam exhibeat.

PROBL. LVII.

Qui in Missa recordatur, quod sit in mortali, debet, & non debet statim contritionis actum elicere.

292 **N**on debet statim, recordatus, elicere: sed si memoria talis occurrat ante consecrationem, sufficit, si conteratur, antequam conteretur, eti partem antecedentem Missæ in mortali prosequatur: si occurrat post consecrationem, potest similiter prosequi Missam, donec ante summationem conteratur. Quia status gratiæ per contritionem acquirendus requiritur, ex præcepto, solum in conficiente, vel recipiente Sacramentum: non in excente alias actiones etiam Ordinis Sacri. Ergo defectus contritionis in aliis partibus Missæ non erit mortale peccatum: si tempore consecrationis, quando fit Sacramentum; & in sumptione, quando recipitur, sit in gratia Sacerdos. Sic ingeniose de more Card. de Lugo *d. 14. n. 134.*

293 **S**tatum debet conteri, grauitèque peccabit Sacerdos, qui deliberat aliquam notabilem Missam in mortali dicit, dum commodiè potest illico per contritionem iustificari. Quia peccatum mortaliter Sacerdos, qui confessionem audit, vel incipit ablueri, vel vngere in peccato mortali, dum Sacraenta ministrat: nam totum illud opus ad Sacramentum administrationem pertinet, vnde in administrante gratiam requirit. Pariter igitur tota Missa pertinet ad sacrificandi, conficiendi, recipiendique Sacraenta actionem. Quare sanctitas totius illius actionis exigit, ut Sacerdos aduertens, se lethali fædari crimen, curerit, quamprimum conteri, & mundari: ut sanctissimum ministerium rectè tractetur. Ita Franc. de Lugo *de Sacram. lib. 4. cap. 6. num. 60.* qui hac ratione nitens, à probabili admodum Sapientissimi fratris sententia recedit. Fauet Caietan. *Opusc. tom. 2. r. 18. et. 10. de vñ spiritu illum.* sacerdos, Sacerdorem in mortali existente, & dicente Orationes Missæ non peccare per se mortaliter, sed per accidens ratione Missæ; quatenus in ratione orationis præcepit non requiri statutum gratiæ: bene tamen prout sunt patentes Missæ.

Cum

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 61

194 Cum his opinari censui cum primum legi ve-
nerabilis Patris mei Ludouici de la Puente sen-
tentiam de perfel. Christian. tom. 4. tral. 5. cap. 3.
Docet enim esse mortale peccatum, inchoare
Sacramentorum administrationem in mortali,
quoniam Sacramentum in gratia perficiatur. Por-
tò licet Card. de Lugo à lethali piaculo liberet
sic celebantem ante consecrationem, & ante, &
post consumptionem; non tamen eum à venâli
liberat.

PROBL. LVIII.

Concilij clausula, qua Sacerdotes, qui sine
præviâ confessione communicarunt, mo-
nentur, quam primum confiteri est, &
non est præceptum.

195 P ræmetto Tridentini sess. 13. c. 7. Clauſulam
ut ad memoriam reuocem, quod selt. 1. tradi-
tum. Quod, si necesse est urgente, Sacerdos absque præ-
conie, mā confessione celebranter, quam primum confi-
teatur. In primis quæsierim, nūm hac in Clauſula præceptum, an consilium solummodo con-
tineatur; solum consilium continetur. Quia
Concilium non adhibuit verbum præcipendi,
vel aequivalens: quod est ut plurimum signum
præcepti. Sic Villalob. tom. 1. tral. 7. diff. 37.
num. 6. Ludovic. de San Juan 1. p. sum. tral. de
Euchar. qn. 7. art. 6. Petr. de Ledesma. 1. p. sum. r.
de Euchar. c. 1.

196 Præceptum est, non consilium. Quiā commu-
nicis Ecclesiæ sensus est, ibi tradi præceptum obli-
gans ex genere suo sub mortali, cūm materia sit se-
cundum le g̃nus. Ita Card. de Lugo d. 14. n. 135.
Suar. d. 66. selt. 7. Vafq. d. 208. num. 6. Coninch.
9. 8. n. 4. n. 24. Fillinc. tral. 4. m. 222. Reginald. l. 29.
n. 110. Diana p. 14. 14. refol. 60.

197 Consentiens addiderim, sic accepisse vide-
ri Missalis Regulam, in quâ pro verbis illis:
Quamprimum confiteatur, ponetur hæc: Quam-
primum debet confiteri, que clarius exprimunt
obligationem. Et quidem sèpè simplici ver-
bo imperatiui modi præceptum imponitur, vt
constat ex Capite Omnis viriisque sexus, de
p. 1. & remis. & ex multis eiusdem Tridentini
decretis, de reformatione, vbi varia præcepta haud
disimili phrasi traduntur.

PROBL. LIX.

Præceptum hoc, est, & non est de
iure diuino.

198 D iuinum huiusmodi præceptum est. Quia
præceptum ipsum præmittendi confessio-
nem, est diuinum, licet imponatur per mo-
dum affirmatiui, virtualiter includit nega-
tionem, ne felicitate excusatione cessante,
differatur etiam post Communionem confes-
sio. Sicut præceptum arnuæ Confessionis
iuxta probabilem sententiam, si suo tem-
pore non fuit impletum, obligat ad confi-
tendum quamprimum: & præceptum restitu-
tio. cap. 3. numer. 2. & cap. 5. num. 5. Sotus in 4. diff. 9.
Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

quest. 1. art. 2. Probabile dicit Filluc. tral. 4.
num. 222.

Non est præceptum diuinum, sed huma-
num. Quia præceptum diuinum confiendi
ante Communionem, quatenus affirmatiui
ceptum diuinum, solum præcipit confessionem, ut dispo-
num sed hinc
transacta Communione cessat eius obliga-
tio; quatenus vero negatiuum, solum obli-
gat ad non communicandum iterum sine
præviâ confessione. Sicut præceptum diui-
num confitendi, dum subest periculum mor-
tis, si vel ex impotentia, vel ex malitia non
obserueretur, transacto periculo, non obligat
ad confitendum quamprimum quippe quatenus
affirmatiui est, solum obligat ad præmittendam confessionem ante mortem;
quatenus negatiuum, obligat dumtaxat ad
non omissendam confessionem in articulo,
vel periculo mortis. Ita Suarez distin. 66.
selt. 7. Vasquez distin. 208. numer. 15. Co-
ninch. distin. 88. num. 24. Bonac. diff. 4,
quest. 6. punt. 1. num. 41. Card. de Lugo diff. 14.
num. 137.

Ego quidem nec in scripturâ, vel Patrum
traditionibus fundamentum inuenio præceptum
diuinum cogentis ad confitendum post transi-
actum periculum mortis quamprimum. Ut au-
tem prima sententia fundamen tueraunt, res-
pondeo, in præcepto confessionis sic præ-
scribi terminum anni, ut ultra differri nequeat.
Quia Ecclesia vult ut præceptum diuinum
confessionis semel saltem in anno obserueretur, & par-
ticula saltem aperte demonstrat, sensum esse,
ne differatur ultra annum: quapropter adhuc
eo transacto, manet obligatio non differendi,
quod in nostro casu non haber locum.

PROBL. LX.

Præceptum hoc à Tridentino latum, obligat,
& non obligat etiam Laicos.

199 A icos etiam obligat. Quia eadem est ratio
de Laicos, ac de Sacerdotibus: Tridentinum
verò videtur per accidens locutum fuisse de
Sacerdotibus, forsan quia de ipsis proxime fuerat
fermo: vel quia talis necessitas frequentius
in Sacerdotibus contingit, ut defectu Confessa-
rii fine præviâ confessione, contumit celebrent. Sic
Fagund. præc. 3. lib. 3. cap. 8. n. 9. Sa v. Euchar. n. 43.
& v. Confessio. n. 5. Nauar. c. 2. n. 10. Azor. tom. 1.
lib. 10. cap. 31. quest. 9. Henr. lib. 8. cap. 45.
num. 4.

Hoc Tridentini præceptum confitendi quam-
primum non obligat laicos, sed solummodo Sa-
cerdotes. Quia in odiosis non sit extensio prop-
ter rationis partatem, & Tridentinum loquitur
solum de Sacerdotio celebrante sine præviâ con-
fessione, non verò de Laicos. Ergo quando Laicos
ob necesse est sine confessione præviâ com-
municat, non tenetur post communionem quam-
primum confiteri. Ita Diana part. 2. tral. 4.
sol. 60. cum aliis Suar. d. 66. selt. 7. Vafq. d. 208.
n. 37. Card. de Lugo d. 14. n. 138.

Idem affero, quia non est pars ratio Sacerdotis
ac Laicos: maius enim erat periculum in Sacer-
dotibus, quis sapienter habent necessitatem communi-
candi

EISCOBAR
Theol. Mor.
TOM. IV.
ET IV.

62 Theologiæ Moralis Lib. XX.

nicandi sine præviâ confessione ob Confessarij defectum. Quapropter oportuit, illis imponi præcepum, nè defides sint in præcaudâ necessitate vel illam sibi fingant ad confessionis molestiam vitandam. Laici verò raro huiusmodi grauantur necessitate præferriri cùm regulariter confiteri possint illi Sacerdorij, à quo communionem sunt accepturi. Vnde affirmo, non comprehendendi hoc præcepto Sacerdotem communicantem more Laicorum, quia Tridentinum loquitur de Sacerdote celebrante.

PROBL. LXI.

Sacerdos recordatur in Missâ peccati mortalis, aut iunc illud committit ante Iumptionem, & contritus communicat sine confessione præviâ ob vitandam infamiam: Hic postea debet, & non debet, quamprimum confiteri.

304 *S*ic Sacerdotem celebrantem cum ignorantiâ, vel obliuione peccati mortalis, cuius non meminit ante communionem, seu consumptiōnem Euchasitie, non teneri, quamprimum postea confiteri. Quia Tridentinum palam loquitur de Sacerdote, qui confici sibi peccati mortalis, vigente necessitate celebrat sine præviâ confessione. Quod autem si Sacerdos peccati mortalis recordetur in Missâ, vel runc illud perpetrat ante Iumptionem, & contritus communicet ob evitandam infamiam, debet postea quamprimum confiteri. Quia communicat cum conscientiâ peccati mortalis, & sine confessione præviâ proper vigentem necessitatem: Ergo verbis præcepti comprehenditur. At verò quod necessitas proueniat ex infamâ periculo, vel aliund, nihil videor referre; nec censetur dari copia Confessarij, quando non possunt illi confiteri. Sic Suar. d. 66. f. 7. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 1. n. 39. Filiac. r. 4. n. 223.

305 *N*on comprehenditur verbis præcepti, & id est non debet postea quamprimum confiteri. Quia Tridentinum loquitur de Sacerdote, qui celebrat vigente necessitate sine confessione præviâ; quæ vox significare videtur confessionem omisit ante Missam inchoatam: nam confessio inter celebrandum facta potius est concomitans, quæ præviâ celebrazione. Quapropter, hic Sacerdos non omisit confessionem præviâ ob necessitatem, sed vel proper obliuionem, vel quia non dum peccauerat: vnde illo præcepto minimè comprehenduntur. Ita Valsq. d. 208. n. 19. P. 20. 3. p. 9. 80. art. 5. dub. 4. Card. Lug. d. 14. n. 14. 6. Diana p. 2. r. 14. resol. 6.

306 *P*rohibet enim quod partem reor vtramque. Ast hanc mihi eligo propter Missalis Rubricam, quæ sic in casibus magnâ referit autoritatem, quæ gis approbat. Secundâ m. tentiam. Præscribit itaque Rubrica Sacerdoti, qui conscientiam habuit peccati mortalis ante Missam inchoatam, vt habeat contritionem, & postea quamprimum confiteratur. Illi verò, qui talem conscientiam in ipsa solùm celebrazione recognoscit, solùm jubet, vt habeat contritionem cum proposito confitendi, & satisfaciendi, suo scilicet tem pore.

PROBL. LXII.

Sacerdos quidam non ex necessitate, nec ob carentiam Confessarij, sed ex merâ malitia in mortali sine præviâ confessione celebrauit: Hic tenetur, & non tenetur quamprimum post Missam confiteri.

Tenetur planè. Quia grauius delinquit, qui sine necessitate, quâm qui cum illâ confi- 307 sionem celebraturus omittit. Sed hic præcepto Tridentini. Ergo multò magis ille, qui sine necessitate confessionem omisit ante Missam. Sic Sylo. 3. p. 9. 80. art. 4. dub. 2. & alij.

Non tenetur. Quia Tridentinum aperte lo- 308 quiritur de celebrante, dum virga necessitas, & Non tenetur. non suppetit Confessarius. Ita Diana p. 2. r. 4. resol. 6. i. Nufus 3. p. 9. 80. art. 4. diffe. 4. Card. de Lugo d. 14. n. 150. Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 6. n. 78.

Hic hæro, sciens, in præceptis positivis non 309 valere argumentum à minori ad maius: necat. *Hanc partum* quæ nos posse ex uno casu ad alium. Præfertum eligo. cùm in celebrante sacrilegè præcepti humani finis deficit, quod certe non cogere ad confessionem postea quamprimum gerendam, illum, qui scienter violat præceptum diuinum præmitendi confessionem communioni. Vnde potius noui peccati esset occasio.

PROBL. LXIII.

Sacerdos, qui ob defectum Confessarij sine præviâ confessione celebrauit, debet, & non debet statim finitâ Missâ confiteri.

Quævis, quanta possit esse dilatio confes- 310 sionis post finitam Missam, & habiram. *Nō debet statim* Confessarij copiam citra præcepti violatio- *tim, sed post* nem? Certe illa vox Tridentini, *Quamprimum*, moraliter est intelligenda, vt solùm obli- gerad confitendum, cum primum rufus celebrauerit non statim post finitam Missam. Quia intentio Concilij fuit, tollere Sacerdotibus occisionem, seu periculum fæpius celebrandi, sine confessione præmisâ. Quod cuitari videatur, si post vnum sacram factum, non celebret iterum Sacerdos nisi confessus. Sic Fagund. præc. 3. l. 3. cap. 8. n. 9. Binsfeld. in Enchirid. cap. 6. iii. de di- spensat. ad Iumptionem Sacramenti, cap. 6. Molfel- tom. 1. summ. cap. 10. num. 28. Diana p. 2. tract. 14. resol. 6. dicit, hanc sententiam falem per extrin- seca principia esse probabilem.

Debet Sacerdos statim finitâ Missâ, si Con- 311 fessarius suppetat, confiteri. Quia illa vox, *Debet statim* *Quamprimum*, planè sonat, post Missam teneri post Missam. vox, quamprimum opportuna fuerit occasio, seu potentia moralis, adire Confessarium. Cùm enim ante Missam debet Sacerdos datâ Confessarij copia confessionem præmitere, non est mirum, quod illid post Missam ad confitendum obligetur. Ita Valquez question. 90. artic. 3. dub. 3. numero 10. Suarez dist. 6. f. 7. Ioannes Sanchez in select. d. 32. num. 14. Henr. 1. 8. c. 4. 5. n. 4.

Quid

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 63

312 Quid sentiam, indicabo. Reor, primam sententiam tollere omnino praeceptum illud, nam ad iterum confitendum, cum primum rursus communicauerit, diuinum praeceptum obligat. Nec vi-
lus dicit, fieri quācumprimum, quod fit post sex, vel
octo Menses si contingere potest, quod ille Sacer-
dos in terra Menes non celebret iterum habens
interim Confessarii copiā: non ergo impletit prae-
ceptū tam diuī dilata confessione. Nec ignorō, se-
cundam sententiam nimis videri strīctā, quia co-
gi Sacerdotem exaltaris vestigio mox Confessariū
adire. Nonne prius gratias ager? non co-
medet; si sit prop̄ meridiem? non cubabit ali-
quā diuī post prandium? Certe spatiū aliquod
moraliter est ei concedendum. Quantum aīs?
Cum hūus praecepti finis sit cogere Sacerdotes
ad talem confessionis frequentiam, ut fere semper
ritē parati sī ad celebrandum: si post factum
sacrum sine confessione prauia subī periculum
iterum celebrandi sine confessione, vel non con-
ficiendi per plures dies, nisi confitearis illico, quia
eunc habet Confessariū, & postea forsan non
habebis tenēs eodem die confiteri. Si verò non
subī tale periculum non reor dilatationem gra-
uem esse, si confessio fiat die sequenti, vel etiam
intra triduum ab auctoritatem Cardin. de Lugo
dīpīt. 14. num. 162. Zerolæ in praxi p̄sentent.
fol. 113. & aliorum sic accipientium Concilij
sentim. Quapropter in Sacerdote quotidie ce-
lebrante, vel saltem tertio quoque die, sustineri
prima sententia potest, in aliis eius praxim mini-
mè probarim.

PROBL. LXIV.

Qui peccauit mortaliter, & mox con-
fessus est; tenetur, & non tenetur
Communionem differre
sub mortali.

313 **T**enetur profecto. Quia qui fuit in multis
peccatis, vel in vino, etiam postquam con-
fessus est redolēt fēces illas illas: ideoque non
potest adhuc forisū communicate, sed debet
sāpē prius confiteri, & orationibus; ac ieiuniis se
odōriterū redere. Graui siquidem irreueren-
tia erit, post vomitum tantū fōrdis illico Christi
corpus contingere. D. Thom. sic 3. p. 9. 80. art. 7.
Marth. in 4. 9. 6. art. 4. Gerf. de præp. ad Missam
conf. 8. Sylv. ver. Eucharistiā 3. q. 5. Medi. in
sum. 1. 14. §. 42. Marth. in sum. tom. 1. c. 6. 5. n. 1.
Cout. in Clement. si furiosus p. 1. n. 7. Nauar. de
panit. diff. 6. cap. 1. & in sum. Hisp. cap. 2. 5. num-
ero 50.

314 Non tenetur, nec per se loquendo illa est
venialis culpa paulo post commissum lethali
peccatum, communicare, confessione p̄misi-
sa. Quia nullum est praeceptum humanum, vel
diuinum obligans ad diffundendam communio-
nem post confessionem debitam p̄missam.
Non, inquam, datur positiū, nam reuera nec
habetur scriptum, ne p̄p̄ traditionem: si quod
autem olim viguit, communis Ecclesiis coſuer-
dine iam fuit abrogatum. Quoad praeceptum
naturalē pater, quia ratio naturalis solum dicit,
Sancta lācē tractari; licet autem breue tem-
pus post peccatum intercedat, potest tamen ta-
lis esse conuersio peccatoris, vt non solum San-
Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

312 Quid sentiam, indicabo. Reor, primam sententiam tollere omnino praeceptum illud, nam ad iterum confitendum, cum primum rursus communicauerit, diuinum praeceptum obligat. Nec vi-
lus dicit, fieri quācumprimum, quod fit post sex, vel
octo Menses si contingere potest, quod ille Sacer-
dos in terra Menes non celebret iterum habens
interim Confessarii copiā: non ergo impletit prae-
ceptū tam diuī dilata confessione. Nec ignorō, se-
cundam sententiam nimis videri strīctā, quia co-
gi Sacerdotem exaltaris vestigio mox Confessariū
adire. Nonne prius gratias ager? non co-
medet; si sit prop̄ meridiem? non cubabit ali-
quā diuī post prandium? Certe spatiū aliquod
moraliter est ei concedendum. Quantum aīs?
Cum hūus praecepti finis sit cogere Sacerdotes
ad talem confessionis frequentiam, ut fere semper
ritē parati sī ad celebrandum: si post factum
sacrum sine confessione prauia subī periculum
iterum celebrandi sine confessione, vel non con-
ficiendi per plures dies, nisi confitearis illico, quia
eunc habet Confessariū, & postea forsan non
habebis tenēs eodem die confiteri. Si verò non
subī tale periculum non reor dilatationem gra-
uem esse, si confessio fiat die sequenti, vel etiam
intra triduum ab auctoritatem Cardin. de Lugo
dīpīt. 14. num. 162. Zerolæ in praxi p̄sentent.
fol. 113. & aliorum sic accipientium Concilij
sentim. Quapropter in Sacerdote quotidie ce-
lebrante, vel saltem tertio quoque die, sustineri
prima sententia potest, in aliis eius praxim mini-
mè probarim.

315 Certe nec Paulus 1. Cor. 11. nec Concilium
aliam probationem, aliam sanctitatem requirit,
nisi vt nullus sibi conscius peccati lethalis Eu-
charistiā recipiat: nec certa ratione definiri
potest, quanto tempore sit abstinentia. Scio ta-
men, per accidens posse esse graue piaculum, ita-
tim accedere ad Communionem, vel propter
scandalum aliorum, si peccatum sit publicum, &
ex consuetudine notā non paucis, quiinde an-
sam delinquēti liberius atripiunt: vel propter
contempnum, si quis idē parui pendas pecca-
tum, & facile relabendi periculum subeat, vel
etiam communicandi sine verā, & efficaci crimi-
nis detestatione. Posset etiam esse veniale prop-
ter distractionem, vel paruam aliquam affectio-
nem ex peccatis (præfertim carnalibus) reli-
ctam. Sed ad hoc etiam excusabit iusta cauſa
mox communicandi propter magnam solema-
tatem, aut quia non facile potest diffiri Com-
munioni in aliū diem.

PROBL. LXV.

Sacerdos, qui ex obligatione eleemosynæ
accepta tenetur offerre Sacrum: po-
test, & non potest, deficiente
Confessario, sine prauia
confessione celebrare.

316 **M**inime potest. Quia obligatio capellanie,
v.g. aut ius stipitū ad sustentationem Sa-
cerdotis non debet censiū necessitas sufficiens
excusare: alioquin summa Sacerdotibus, ad cele-
brandum sine confessione licentia exhiberetur.
Sic Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 26. Fagund. præc. 3.
lib. 3. cap. 9. num. 7. & 8. Hieron. Garcia in sum.
tract. 3. diff. 5. dub. 1. punct. 5. n. 4. Diana p. 9. tr. 3.
refol. 13.

317 Potest quidem. Quia verē vrget necessitas
celebrandi. Nam si Sacerdos laborat inopīa, &
ex eleemosynā p̄missa accep̄ta vicitat, verē
in illo corporalis necessitas reperitur, sufficiens
quidem ad celebrandum sine prauia confessione.
Quod si necessitas spiritualis aliena sufficit ad
celebrandum sine confessione, (vti nōrāt Fagun-
dez) cur propria corporalis non sufficiet? itā
Hentiq. lib. 8. c. 46. n. 6. & apud illum Armilla v.
Communio, n. ult. Richar. Angel. Tabie. Rosel.
Aureol. Sylv. v. Eucharistiā 2. n. 9, nec dissentit
Bonac. citatus.

318 Licer plus ad primam sententiam inclinē,
(de quo superius) satis probabilem reor esse se-
cundam facile euentens contraria fundamentum
abnegando antecedens, quod non difficile osten-
det, esse minime verum.

PROBL. LXVI.

Distantia unius leuca inter Pœnitentem, & Confessarium est, & non est sufficiens, ut Pœnitens dicatur, Confessarij copiam non habere, & consequenter valeat urgente necessitate absque prævia Confessione communicare.

319 *S*i Confessarius intra Vrbem, seu Oppidum Sufficiens v. adit, quilibet longo intervallo distet, debet Pœnitens ad ipsum accedere. Si tamen Pœnitens sit in Oppido, quod ab Urbe vbi adest Confessor, tribus milliaribus distet, copiam Confessoris huiusmodi Pœnitens habere non dicitur: vnde necessitate obviente poterit, hand confessione præmisso, communicare. Quia de immensâ præcipienti pietate præsumendum, nolle tantâ exanthlata molestia obseruari præceptum. *Sic Henr. lib. 1. de pœnitentiâ, cap. 4. & 1.8. cap. 4.6. Cano relect. de pœnit. part. 5. ad tertium. Ortiz cap. 19. §. 15. Vega v. Communio, casu 1.4.*

320 *L*icet Confessarius à pœnitente, seu Sacerdore, seu Sæculari per leucam distet, debet Pœnitens illum adire, si per tempus, & alias causas licet: ne absque præviâ confessione communicet, aut celebre. Quia maiori admodum labore digna salus. Ita Grand. tr. 10. de Euchar. d. 7. n. 13. Rodrig. 1. p. sum. cap. 65.

321 *E*go quidem censeo, hanc quæstionem prudentius arbitrio relinquendam, habitâ ratione circumstantiarum, perfona, temporis, difficultatis, itineris, &c. Fieri enim potest, ut respeccet vnius personæ vnicæ leuca distanciam sufficiens ad Confessarium non requirendum: respectu vero alterius persona minimè sufficiens censetur. *Legendus Coninch. quest. 80. art. 4.*

PROBL. LXVII.

Præceptum quamprimum confitendi, si Sacerdos absque præviâ Confessione contritione præmisso celebravit: comprehendit Sacerdotem in die Parœcues celebrantem.

322 *N*on comprehendit. Quiâ die illa Sacerdos Missam non dicit, nec enim confitetur, sed tangit corpus & sanguinem absunt. Sic aliqui recentiores. *Cardin. de Lugo d. 14. n. 2. 39. han. partem probabilem esse affirmavit.*

323 *C*omprehenditur quidem. Quia licet ea die Sacerdos propriè Missam non agat, propriè tamen & implicitè dicitur celebrare, & communicare communione Sacerdotali. Ita Suarez d. 66. sect. 7. Ioann. Sanctius d. 32. n. 12. Filliuc. tom. 1. træt. 4. num. 22. Card. de Lugo citat Dicastil. træt. 4. d. 9. dub. 9. n. 157. Leande, apud Dianam idem afferente p. 9. tr. 3. ref. 129. C. 30.

His hæreco, idem afferens, quando deficiente Sacerdote, post consecrationem, alius Sacerdos ad complendum illud Sacrificium afflumitur.

His hæreco.

PROBL. LXVIII.

Licet, & non licet Sacerdoti, ministrare peccatori occulto scienti, & petenti Hostiam non consecratam; ad Sacrilegium, vel graue aliud damnum ipsius suscipientis vitandum.

Licet quidem, dummodo Sacerdos proponat consecratam Hostiam ad adorandum populo, & à tergo post ilam non consecratam. Ita ut nec videri possit, nec adorari. Quia & graue proximi vitatur incommode, & nullum subest idolatria periculum. *Sic Albert. Mag. diff. 13. art. 20. Altfidori. in summ. lib. 4. træt. 5. cap. 5. Villalob. træt. 7. diff. 4. Ludovic. de San Juan sum. tom. 1. quest. 7. art. 4. diff. 4. cap. 6. Franc. de Lugo de princ. Theolog. Moral. part. 2. cap. 6. quest. 7.*

*M*inimè licet. Quia moraliter loquendo, nequit exterior idolatria vitari, tam respectu ipsiusmet suscipientis, cum ipsamet sumptio tali modo facta, in actus religionis & cultus; quam respectu aliorum adstantium, qui etiam si occulsi non videant, id quod alteri datur ad communicandum adorant, & ipsum ferentem pœtrone Christum reverentur. Et quia magna est indecentia à tergo consecrata Hostia non consecratam formulam ei herentem apponere. Ita Suar. d. 67. sect. 4. Valsq. d. 209. n. 41. Valent. tom. 4. d. 8. q. 8. punct. 4. Reginald. lib. 29. n. 49. Cajet. Gabr. Duran. Angel. Armil. & alij, quos citat, & sequitur Ioan. Sanctius in selet. diff. 35. num. 3. Diana 3. p. træt. 6. ref. 8. 3. Hurtad. d. 9. diff. 9. Cast. Pal. tom. 1. træt. 2. diff. 1. punct. 1. 3. num. 8.

*P*robabilem reputo sententiam primam, secundam verò longè probabilem. *Vt autem proximi commodo prouideatur, ego quidem minimè hostiolum non consecratam consecrare à tergo locare, sed simulare, me Eucharistiam in os huiusmodi peccatoris immittere. Quod licere puto modò causa legitima id simulandi adfit. Quia potest iuste sine nendaj piaulo quis æquiuocatione vi ad damnum proximi vitandum. Ergò Sacerdos etiam simulare se in os eius Hostiam immittere, legitima causa erit, casu quo maritus mortem vxori minaretur, nisi communicaret, ut sic suspicionem aduersus illam conceptam abiiceret.*

GAPVT

PROBL. LXX.

CAPVT XV.

Circa communicantium quo ad corpus dispositionem.

PROBL. LXIX.

pollutio impedit, & non impedit, sub veniali saltem communionem.

326 **D**OYOR de Pollutione inuoluntariâ vel voluntariâ, cuius culpa iam remissa est per poenitentia Sacramentum. Impedit ne aliqualis illa fedita, quam post se reliquit, nè codem die posse quis Eucharistiam accipere? Nullatenus impedit, Quia cum iam nihil culpabile superfit, & homo possit cùdem reverentia, & deuotione communicare, quasi nihil tale præcessit haud impedit, quominus iste dignè communiceat. Nihil enim aliud Apostolus, & Tridentinum prærequisitum. Itaque non solum sine veniali piaculo, in modo laudabiliter ille recipit Eucharistiam. Sic Ioann. Sanctus s. 23, num. 22. Diana part. 3, tral. 4, refol. 30. non refellit.

327 Impedit plane aliquals illa fedita, vnde veniali peccatum est post pollutionem saltem culpabilem eodem die communicare. Quia ex pollutione mortali sic manet distracta mens, sic inordinatus affectus, vt non possit moraliter hominem intra diem accedere sine irreverentia, que sit veniale piaculum. Ita Martnon tom. 4. d. 35. s. 5. Nufus, Ioan. de la Cruz, Ochagau: quos sequi videtur Diana part. 5, tral. 13, refol. 6. 5. Fa- uent Augu. ser. 244. de Temp. Gregor. ref. 11. ad August.

328 Exstimo, præcisè propter feditatem, seu maculam pollutionis hand eße communionem omittendam etiam ex consilio. Quia verè post transactam pollutionem, si non maneat alij distractio- nis, vel commotionis effectus, nihil vide- tur remanere, quod impedit communionem iis, qui non aliter & sentiunt dispositos, & deu- tos, ac si nul tale configeret. In hoc verum continet prima sententia, & sententur Suar. d. 68. s. 2. Coninch. g. 8. c. m. 42. Card. de Lugo d. 15. n. 9. Quando verò pallio reliquit distractio- nem mentis venerant, & turpem carnis com- motionem, vnde si homo minus aptus ad res diuinas tractandas: vel erit veniale piaculum communicate, si rapiat animus ad voluntaria distractio-nes; vel si non admittat illas (pon- te, quanvis non sit veniale peccatum communica- re, consilium erit abstinerre, donec talis euaga- tio, seu commo- fudetur vt deuotus, ac atten- te communiceat. Quorum iudicium prudenti- linguerem Confessario.

Graue peccatum est, & graue peccatum non est, post minimum cibum, aut potum, Eucharistiam accipere.

329 **N**on est graue peccatum sed leue solummodo. Quia parua materia non solvit natu- rale ieunium nisi leuiter, nec opponitur notabi- liter præcepto, vel fini, subtrahendi nimurum ali- mentum corporale fidelibus, donec spirituale ac- cipient. Moraliter enim adhuc censetur corpus incibatum, quatenus parum pro nihilo reputatur. Et quia paruitas materiae reddit veniale pecca- to, quorū dissonantia rationis, vel cum ratio- ne in indiuisibili non consistit. At sic est in præ- fenti, quia tam ex parte ieunij, quam ex parte irreverentia consecuta ad communionem post cibum datur latitudo dissonantia leuis, & grauis. Ergo sicut parum cibi, vel potus est leue pec- catum contra ieunium naturale, quando istud ex voto, aut præcepto déberetur: sic etiam irre- verentia communionis post illam leuem ieunij, violationem, leui erit omnino. Sic quidam, quos prelo nomine Suar. d. 68. s. 5. Horum autem sententiam Zacharias Pafqualigus decis. 335. dicit esse probabilem.

330 Mortale peccatum est, communicare post quan- tumlibet minimum cibum, vel potum qui natu- rale ieunium quomodolibet soluerit. Quia hoc tun. 2. si, præceptum non prohibet per se directe cibum, & potum: sed communionem post ieunium so- lutum: vnde post minimam etiam quantitatem sumptum per modum cibi, aut potus; Communi- verò semper est materia grauis: Ergo semper erit mortale peccatum communicare post solutum ieunium; quia grauiter Sacramenti reverentia læditur per hoc præceptum indicta, dum Chri- stus sumuit post cibum aut potum corporalem siue magnum, siue parvum. Et quia Ecclesia pra- xis, & communis sensus Doctorum sic hoc præ- ceptum interpretatur, vt post quenlibet etiam minimum cibum, aut potum etiam inaducen- ter sumptum, in modo inuitè, non valeat quis sine graui piaculo Eucharistiam accipere. Ita Vasq. d. 21. n. 28. Suar. citat. Fagund. præc. 3. l. 3. cap. 5. n. 24. Card. de Lugo d. 15. n. 22. Bonac. d. 4. q. 6. p. 2. n. 6. Diana p. 5. r. 5. refol. 12. & p. 6. r. 8. refol. 8.

331 Profectò, (vt quid sentiam, exponam) aliud est, an haec vel illa materia ob suam paruita- tem, ac modum sumptionis ieunium natura- le violer, (de quo infra.) Aliud est, supposita tam uno regale tam puerilie violatione ieunii naturalis per veram manduca- tionem, aut potationem etiū minimi cibi, vel po- tūs, an sit mortale communicare? quod nullus, quem nominatim nouerim, negavit: nec proba- bile reddunt Pafqualigij argumenta. Quare cén- feocontrariam sententiam haud esse præticè pro- babilem. Nam etiū parvus cibus, aut potus sol- uit naturale ieunium leuiter, verè tamen sol- uit illud ira at verè iam sit homo non ieunus. Vnde si tunc communices, verè communice- non ieunus, atque idem grauiter peccat contra Ecclesiæ præceptum.

P R O B L . LXXI.

Qui deglutiit aliquid non comedibile, scilicet osiculum, frustulum metalli, papyrum, cretam, vngues, vel quid simile; potest, & non potest communicare.

332
Nonnulla praemittit.

Ad elucidationem Problematum sequentium præmittit, duo requiri à Doctribus ut ieiunium naturale violetur. Primum est, ut aliquis cibus, vel potus humanus sumatur: talis autem est, qui non solum in alicuius animalis, sed in hominis stomacho naturaliter alterari potest, & ad ipsius nutritionem ordinatur. Secundum est, ut talis cibus, aut potus per actionem, quæ propriez̄ est comedio, vel potatio, sumatur, non respiratio, non trajectio sanguis, non olfactio, vel similia. Propriez̄ vero comedio, vel potatio sunt actiones, quibus cibus, aut potus extrinsecus accepti constituantur in statu proximo, ut possint nutritre, quatenus humano modo deglutiuntur, & trahuntur ad stomachum via naturaliter destinata nutritioni, scilicet per os, & palatum. Lege sapientissimum Cardin. de Lugo *diff. 15, sect. 2.*

333

Commonitatem a-

re non potest.

Igitur ad questionem. Qui præfata deglutiit, communicare non potest. Quia aqua non nutrit, & tamen impedit communionem, venumad ad nutritionem non ordinatur, & tamen impedit Eucharistiam recipere. Ergo similiter quod non est comedibile, seu nutritiū, si sumatur, impedit. Et quia feminæ comedentes terram, carbonem, argillam, vel ob gustus delectationem, vel ad minuendū colorem per modum medicinae non possunt communicare: ergo nec comedentes cretam, papyrum, & similia. Sic Henr. i. 8. c. 49. n. 2. Fagund. *præc. 3. l. 3. c. 5. num. 5.* Laym. *lib. 5. tract. 4. cap. 6. numer. 18.* Reginald. *lib. 29. num. 118.* Præposit. *quæst. 8. o. art. 8. dub. 1.* Nunus ibi.

334
Potest com-

municare.

Qui præfata deglutiit, communicare potest. Quia sacri Canones solum exigunt, ut nullus cibus, vel potus ante communionem absumatur; sed quod ex sua natura non est homini comedibile, seu potabile, non est propriè cibus, aut potus humanus. Ergo licet sumatur aduententer, & in magnâ quantitate, nec soluit naturale ieiunium, nec impedit subinde communionem. Ita Ioan. Sanch. *diff. 23. Diana p. 2. tract. 14. resol. 2. & p. 3. tract. 4. resol. 3. 8. Card. de Lugo *citat. n. 29.* Vega, Ledesma, Ludou. de S. Iuan, quos Sanctius sequitur.*

335

Cum his opini-

or, magis ex-

pliante, que-

tionem.

Cum his opinot putans quidem. Aquam et si directè non nutrit, valide tamen nutritionem non, magis ex ieiunare, effèque propriè potum humanum, quem pliante, que ecclesiæ directè prohibet ante communionem. Venumad alterit Pasqualis. ieiunium non soluere naturale, nec communionem impedi, quia natura sua in cibum non ordinatur humanum. Mihi autem videtur, venumad semper continere partes aliquas, quæ sunt ex natura sua cibus humanus, & ideo soluere naturale ieiunium. Item negat, terram à feminâ absumentem non violare, quoniam terra non est propriè cibus humanus, sed semper est elementum purum quod ab humano stomacho alterari non potest.

Dubito planè, quia nunquam terra sic est elementum purum, ut non habeat partes aliquas alterabiles ab humano stomacho. Vnde post talēm comedionem, ego communionem prohiberem. Iohannes Sanctius concedit, auellanam integrum, pineam, nucem si cum cortice deglutiatur naturale ieiunium violare; nam illa materia comedibilis est. Dubitatum profectò: nam ea, quæ deglutiit postmodum integra emittuntur, quia ab humano stomacho alterari non possunt, nec sunt humanus cibus, nec ieiunium naturale solunt.

P R O B L . LXXII.

Sumptio Tabachi vel in folio, vel in fumo, vel in puluere impedit, & non impedit communionem.

336
Impedit com-

munitionem.

Impedit quidem. Quia ad violandum naturale ieiunium, sufficit, aliquid etiam non comedibile in stomachum fuisse trahi. Et quia folium Tabachi receptum in os aliquem succum deruit in stomachum, quo naturale ieiunium violetur. Pulvis etiam si per narē sumatur aliquis decidit in stomachum. Fumus pariter ad stomachum peruenit, & aliquomodo nutrit, ut multorum experimento, qui solo fumo violetur. Et quia duo Concilia scilicet Limente III. *act. 3. c. 20.* & Mexicanum III. *l. 3. tit. 15. §. 15.* sub grauireatu ante celebrationem Missæ, vel communionem Tabachi sumptionem prohibuerunt. Ergo dignouerunt, inibi culpam grauem ob communionem post ieiunium violatum. Sic Anton. de Leon *qq. de Chocolate p. 2. §. 4. n. 10.* & alij.

Haud impedit communionem. Quia quando folium Tabachi in ore retinetur sine deglutiendi voluntate, solum causare potest trajectiōem aliquius humoris ex capite ad stomachum defluentis, quæ non violat naturale ieiunium; sicut nec aliquis Tabachi succus per modum sanguis trahi. Quando Tabachi pulvis per narē sumitur, non violat ieiunium naturale, quia illa sumptio non est comedio, cum non fiat per os. Fumus vero licet per os sumatur, non tamen descendit in stomachum sed per narē erit. Imò quamvis aliquis illius descenderet in stomachum, & nutritur, non recipitur per veram comedionem, sed per respirationem, quæ ieiunium non violat. Ita Alphonsus de Leon *de offic. Capellani q. 8. sect. 17. casu 2. n. 13. 4. Pasqualis. decisi. 333. & 334. Diana p. 5. tr. 13. resol. 1.*

Mea sententia est, Tabachi folium ore sumptum, & ex industria transmissum ad stomachum, *Auctio plati-*

tiuum.

ieiunium soluere & communionem impedit; quia huiusmodi sumptio est vera comedio. At si retineatur in ore sine traiciendi voluntate, ieiunium non soluere; quia licet attrahat aliquem humorum, cuius pars ad stomachum descendat, hic non recipitur ab extrinseco: & quamvis aliquis succus deglutiatur, per modum sanguis trahitur. Porro si Tabachus sumatur per narē non soluit, ob secundæ sententiae fundamentum. Si demum sumatur in fumo multo minus; quia fumus non est cibus, nec potus. Itaque communionem modum sumendi Tabachum in folio, in puluere, in fumo, nec violare naturale ieiunium, nec

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 67

nec communionem impedit iudico. Monuerim
tamen sumptionem eius communiter talem ex-
citare factorem, & immundam purgationem,
vnde merito communionem impedit ob in-
decentiam & irreverentiam, quæ veniale piacu-
lum sit, & aliquando ob indecentia grauitatem
possit leuis culpa metas transilire.

PROBL. LXXXIII.

Reliquæ cibi precedentis diei remanentes
in dentibus, aut ginginis, & træctæ
ex industria post medium noctem; im-
pediunt, & non impediunt communio-
nem.

339 **S**i casu traiciuntur certum reor non impedit,
in dentibus, aut ginginis, & træctæ
ex industria post medium noctem; im-
pediunt, & non impediunt communio-
nem.

Quia tales reliquæ ad comestionem diei per-
tinere præcedentis, quæ jam illum cibum mastica-
uit, & per accidens tortum non deglutit. Quid
si ex industria traiciuntur? Violant ieunium.
Quia talis actio censetur noua comestio, cum ex
vi prioris non sequatur, sed noua voluntate fiat.
Quamvis enim præceptum non obliget ad illas
è dentibus extrahendas, ut expuantur: nam
omisilius nos in his habere, non est comedere,
sed reliquias cum saliuâ trætici, quod non tollit
naturale ieunium, cum sit quasi moraliter con-
nexum cum noctis prælapsæ cena. At quando
reliquia iam è dentibus extractæ sensibiliter habe-
tur in lingua, v.g. granum anisi, vel quid simile,
quod possit expui facile, vult aliquis ex industria
deglutire, vel retinere, ut cum saliuâ traiciatur:
censetur sponte violare ieunium per voluntariam
comestionem. Sic Filliuc, tr. 4, n. 226.
Reginald. l. 29. n. 119. Præposit. 3. p. 9. 80. art. 8.
dub. l. n. 40. Laym. l. 5. tr. 4. c. 6. n. 18. Card. de
Lugo. l. n. 36.

340 Non violant ieunium. Quia cum tales reli-
quæ sive parvæ, sive magna non ab extrinseco
recipientur hodie, sed heri tautum partes exter-
na comestio sumptus coepit mafificari: sem-
per retinet moraliter comestionem cum illâ; unde
licet sensibiliter habeantur in lingua, & ex in-
dustria deglutiantur, non constituent nouam com-
estionem moraliter, sed hesternam complent.
Ita Henr. l. 8. c. 5. Cnum. 4. lis. V. Ochagau. tr. 2.
de Euchar. q. 12. n. 7. Ioan. de la Cruz, Molfes.
Pitigian. quos sequitur Diana p. 3. tr. 4. refol. 37.
& p. 4. tr. 4. refol. 10. 4. Tabie. v. Communicare,
num. 49.

341 Existimohasce reliquias quantum commode
sieri possit, expui debere. At si ex industria tra-
iciuntur, cum probabilitatem secundæ sententia
abnegare non possum, iudico non solum non esse
damnam peccati mortalis illum qui hafce
reliquias traiciens communicare accedit: sed
nec peccati venialis. Quia si vere non violat
(Diana amici venia) naturale ieunium, ut ipse
proficit, non est cur vel venialiter communi-
cando delinqut. Si vero circa præceptum hoc
non datur veniale pedeatum ex paruitate mate-
riæ, si post voluntatiæ reliquiarum traiciionem
communicare peccatum est, non forset veniale,
sed mortale.

PROBL. LXXIV.

Quis noctu saccharum, aut quid simile in
os mittit, ut paulatim liquefaciat, &
ex industria post medium deglutit no-
ctem: Hic violat, & non violat na-
turale ieunium: Poteſt, & non poteſt
communicare.

342 **I**eiunium naturale non violans, communicare
poteſt. Quia ad ieunij violationem requiri-
tur cibus eodem die sumptus ab extrinſeco: &
in hoc caſu nullus cibus exterior recipitur, ſed
qui fuerat receptus paulatim liqueſcit, & per-
gandum ſaliuâ traicietur. Sic Tabie. v. communicare,
n. 49. Bartol. ab Angelo dial. 4. §. 214. Probabile
censet Amicus tom. 7. d. 27. ſect. 1. n. 5.

343 **I**eiunium naturale violans haud poteſt com-
municare. Quia id, quod post medium noctem
traicietur vel caſu, vel industria planè non eſt ce-
nus prælapsæ reliquias, ſed pars eius cibi, cuius
comestio fit per continuam liquefactionem, &
traicieſtio: nec finitur, donec totum traieſtum
fit, aut emulſum ex ore. Comedit igitur post
medium noctem, qui tunc illum liquorem deglu-
tit. Ita Suar. Vafq. Coninch. Reginald. Bonac.
Ioan. Sanctius, & alij, quos referr., & ſequitur
Diana p. 2. tr. 14. refol. 51. & p. 7. tr. 12. refol. 10.
Card. de Lugo d. 15. n. 37.

344 **P**rofecto continuare comestionem ſacchari
inceptam iudico vere eſſe comedere. Secus eſt
in reliquias, quæ ſumptus ſunt pro cœnâ præ-
cedente, cuius complementum ſunt ex primaria
ſumentis intentione. Si quis verò poſt medium
noctem in ore reperiat quod primâ nocte ſum-
perat, & materia ſit talis, ut liquefieri nequeat, ex-
trahens illam manet ieunus. Secus ſi liquefieri
poſſit, & probabile ſit, aliquid fuſſe poſt medium
noctem traieſtum.

PROBL. LXXV.

Necesse eſt, & necesse non eſt, ci-
bū eſſe digeſtū, vel dormiſſe
poſt Cœnam, ad Eucharistiā
recipiendam.

345 **S**uppono, Ecclesiastam Romanam diem à me-
diā nocte incipere. Ea ideo ſi poſt medium
noctem aliquis ſumperit aliquid per modum ci-
bi, aut porci haud poteſt eodem die communica-
re. Planè Ecclesiastica hæc conſuetudo in na-
tura fundatur, nam tunc incipit Sol ad nos redire.
Igitur ad quæſitionem: neceſſarium eſt cibū
eſſe digeſtū, & dormiſſe poſt Cœnam, ad Eu-
charistiā recipiendam. Quia hic ſacerdormiſſus
cibus haud eſt cibis profani immiſſendus. Et
quia textus in Cap. Tribus gradibus punitur Sa-
cerdos, qui poſt cibum in tabernâ ſumptum no-
cte præcedente, mox ad publicam Miftam can-
tandam. Sic Gloss. in cap. Nihil 7. q. 1. prepter
F 4 Cap.

68 Theologiæ Moralis Lib. XX.

Cap. Tribus gradibus, de confessat. dist. 2. &c. Gl. in Cap. si confiterit, de accusat.

346
Necesse non est.

Nihil referit ad communionem, utrum post cibum, aut potum ante medianam noctem sumptum homo dormierit, vel cibum digesserit, quantum ad præcepti rationem. Quia absolute dicitur ieiunus, qui post medianam noctem nihil sumpsit: quamvis ante cibum non digesserit. Ita communiter Doctores cum D. Thomâ 3. p. q. 80. art. 8.

347
Hoc certum.

Hoc pro�is certum, quia nullo iure precipit illi somnus, vel digestio: nec finis præcepti, scilicet apta dispositio communicantis ieiuniū cadit sub præceptū, sed sola materia: nimirum nihil post medianam noctem comedisse, vel bibisse. Dixi, *Quantum ad rationem præcepti*; quia quantum ad rationem decentiæ pertinet quis dulceret, si quando ex carentia somni, vel digestio grauem mentis perturbationem quis patitur. Et ideo censurum, punitum fuisse Sacerdotem illum propter irreuerentiam, cum totam noctem in taberna bibulus transfigisset.

nime communicare posse; quia possessio stat pro præcepto, tibique incumbit onus probandi ieiunum certum, quod non poteris probare dum est dubium negatiuum.

PROBL. LXXVII.

Dubium quis habet posituum circa ieiuniū: communicare potest, & communicare non potest.

Probabiliter opinans circa ieiuniū, communicare non potest, si veraque pars probabilitatis, quod suppetat probabilitati partis virtutis que fundamenta, nimirum diuersa coniectura, vel horologia diuersa, que diuersimodè designant medianam noctem. Quia sicut datur Sacramentum certum, & non solùm probabile: sic dispositio certa, & non solùm probabilis prærequisitum: & tanti Sacramenti reverentia postulat, vennullus ad illud accedit probabiliter indispositus, quamvis probabilitati dispositus sit. Quare posita speculatio probabilitate virtutis que partis præualere debet in præceptu posse, tum Sacramenti reverentia. Sic Merol. tom. 1. d. 3. cap. 3. corol. 11. n. 139. Manuēl in sum. tom. 1. c. 105. n. 6. Salas 1. 3. tr. 8. d. 1. secl. 25. n. 264. Quorum sententiam Diana part. 4. truct. 3. resol. 19. ait esse probabilem.

Probabiliter opinans circa ieiuniū, communicare potest. Quia sufficit assensus probabilis ad reddendam licitam operationem: & quoad obseruationem præceptorum licet sequimur conscientiam probabilem. Quare si nullum sit horologium, & aliquis ex indiciis vel mensuris, vel suarum operationum mora probabiliter iudicauerit, se non comedisse, nec bibisse post medianam noctem, quamvis ex aliis indiciis videat, oppositum esse probabile, Eucharistiam sufficiere potest. Vbi autem plura sunt horologia mediocriter composita cum solis cursu, vnumquaque (dum eius error non constet) facit probabilem opinionem circa designationem temporis; non enim habemus signa certiora, quibus probabiliter regulemus. Nec plura horologia tollunt pauciorum probabilitatem; quia possunt pauciora, vel vnicum ex parte regulant, vel ex aliis circumstantiis plurium auctoritatem æquare. Ita Fagund. præc. 3. l. 1. cap. 10. n. 3. Villalob. tom. 1. truct. 1. diffic. 2. 1. n. 7. Ioan. Sanc. d. 21. n. 7. Trul. l. 3. decal. c. 2. dñb. 4. p. 8. Thom. Sanc. l. 2. de Matr. d. 41. n. 40.

Hanc teneo sententiam, dummodo circa vnam communionem vnicum horologium sequatur, nec in eodem numero casu opinionem variemus. Moneo, quies est vnicum horologium (vel iam vnum elegi secundum) non posse Eucharistiam accipere, si quando copit sonata hora duodecima, qua designat medianam noctem aliquid comedam, aut bibam. Quia cum primus pulsus hora sonat, iam hora præterita fuit expleta: reliqui vero pulsus adduntur, quoniam hora duodecima, nequit vno pulsus significari, sicut indicatur hora prima. Quare si quis velit die sequenti communicare, ac in ore habeat buccellam, vel aquam dum audit primum horæ pulsus duodecimæ, debet mox ex ore proiecere, qui dñquid habet cibi vel potus: nam si quid de-glutiat

348
In dubio negatiuo communicare potest.

Alii dixi dubium esse posse vel negatiuum vel posituum. Communicare potest, qui dubio negatiuo distrahitur. Quia in dubio melior est possidentis conditio; sed quilibet fidelis possiderius communicandi, dum de aliquo impedimento non constat. Ergo dum est dubia violatio ieiuniij communicare poterit: non enim impedit nisi comelio eiusdem diei certa. Si dubium sit, an aliquid trahatur, communicare etiam poterit. Quia tunc possessio stat pro libertate, atque prohibenti communionem incumbit onus probandi ieiuniij violationem, quæ in dubio negatiuo non probatur. Sic Laym. Lucius, Ioannes Sanctus quos Franc. de Lugo meus sapientissimus Magister retulit tr. de conf. cap. 2. q. 30. n. 175. Martinus tom. 4. d. 35. n. 65. Diana part. 3. truct. 4. resol. 29. Card. de Lugo d. 15. 43. & 44.

349
Non potest communicare.

In utrilibet casu communicare minimè potest. Quia ieiuniū naturale requiritur ut dispositio communioni necessaria, sicut requiritur peccati mortalis confessio. At ad recipiendum Sacramentum certum non sufficit dispositio dubia. Sicut ergo sine sit dubium negatiuum de confessione peccati mortalis, siue de commissione illius, non possum communicare, nisi certam galericam confessio: quia Sacramentum possiderius suum non admittit ad communionem certam sine certa dispositio: si non potest communicare, qui de suo ieiuniū negatiuo dubitat. Semper igitur petenti communionem incumbit onus probandi vel suam conscientiam per examen, aut confessio nem certam, vel suum ieiuniū per notitiam certam illius. Ita Thom. Sanchez Villalob. Bonac. Salas, Palau apud Franc. de Lugo citat Fagund. præc. 3. l. 3. c. 5. n. 18. quos ipse Lugo sequitur.

350
Consentio.

Consentiens addiderim, si scis, te copiædisse sed dubitas, num facit post medianam noctem, mi-

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 69

glutia, et post viciuum pulsuum nihil trahit, iam ieiunium violavit. Imo quoties ante pulsus maiores horum sonant quatuor pulsus leviores ad designandum iam esse finitos quatuor horae quadrantes: a primo talium pulsuum sequens incipit horavnde quando sonat hora media noctis si quis deglutiatur aliquid post primum pulsuum quadrancium, iam ieiunus non erit, quia aliquid post medium noctem trahit.

PROBL. LXXVIII.

Pontifex nocte Natalis Domini dispensat, & non dispensat in ieiunio cum Cardinali, celebrante primam Missam post matutinum in sacello Pontificio.

354 Dispensat proculdubio. Quia reuera tota missa finit afolet ante medium noctem, ut Cardinales opportune die sequenti possint ad tertiam Missam, quam celebret solemnitate Pontificis conuenienter. Sic Pasqualig. & Martinus, quos refert & sequitur Franc. de Lugo de sacram. l. 4. cap. 7. q. 6. n. 6.1. Fator, rato Pontificis dispensat, sed Iulius III. cum Carolo V. dispensauit ob stomachi debilitatem, ut refert Farnian. de Estrada l. 1. de bello Belg. Et Paulus V. cum quâdam Matronâ Lemouicensi, ut scribit Martinus, tom. 3. a. 35. n. 6.4. Quenam ergo repugnatio subest, ut cum Cardinali illo non dispenseat? Imo Pasqualig. assertit, quotannis expedita Breue dispensationis particularis.

355 Non dispensat, cum Cardinali illo Pontifex, sed pro illo loco, & pro nocte illa non nihil sequentis diei anticipari. Quia ieiunium solum est esse debet intrâ diem illum, quando vero dies incipiat pender ab hominum placito, quorum varijs varium initium assignant: Ecclesia computat a media nocte, & eadem potest aliquando diem ab alia hora iustis de causis computare; quales vñque suppetunt, ut Pontifex per duas horas illius diei pro loco illo initium anticipet. Quod autem de facto dies Natalis anticipetur, patet: Quia si missa illa dici censeatur intra Vigiliam, non satisfacceret præcepto audiendi Missam in die natalis, qui Missam illam audirent: Quod contra Pontificis mentem esse videtur, qui Missam illam pro festiuitate Natalis facit celebrari. Ita Auct. de Euchar. q. 8. sect. 8. Diana p. 7. tr. art. 12. ref. 12. Card. de Lugo d. 15. n. 5.6.

356 Haud dubito, quin Pontifex possit in hoc casu, vel anticipare dies principium, vel dispensare cum Cardinali illo, sive ut non ieiunius celebrari. Sive ut ieiunius celebret bis in vigilia & bis in die Natalis iuxta varias sententias, quas breuitatis confusus prætermis. Questionem vero de facto valde dubiam inuenio; quia nec Pontifex facit suam exprimit voluntatem, nec omnes formam Pontifices eandem habuere, nec omnes Cardinales in tali celebrante eandem seruant præceptum, aut eandem sequuntur opinionem. Vnde illationes inde deductas dubiae prorsus rediuntur. Potest quod Pasqualigus de Breui quotannis expediti solito refert, falsum putari. Nam officiales Curie rogari negant brevis aliquius pro Missâ noctis Natalis expeditionem. Cum autem video Ecclesiasticum institutum in-

choandi diem à mediâ nocte, sic esse vñque sum, & vñuersaliter receperunt, ut nunquam, & nusquam immutari, vel dispensari nouerint, cum tamen ieiunium ante communionem sepè non obliget, & aliquando dispensetur: facilius mihi persuadeo dispensationem, quam talem anticipacionem diei afferere.

PROBL. LXXIX.

Ad scandalum vitandum, potest quis & non potest non ieiunus communicare.

357 **V** Idem est. 1. hanc legem, seu regulam denegantem non ieiuniis communionem, aliquas exceptiones pati. Quæsterim in primis num ob scandalum vitandum quis possit non ieiunus Eucharistam recipere? non potest. Quia regulariter scandalum non obocitur ex hoc quod homo ieiunus non sit cum facilis occurrat excusatio: Dum me diluerem aquæ stillam tracie, stomachi, aut capitis debilitate preflus cibum, aut potum sumpsi. Sic Nauar. cap. 21. num. 5.3. & communiter Doctores huius exceptionis gerunt mentionem.

Ob scandalum vitandum (quod quidem non raro accidere afolet) & aliter virari non possit, potest, quæst. q. 358, cessat obligatio præmittendi ante communionem ieiunium. Quia huc animalium salus, & charitatis obligatio præfertur. Ita Card. de Lugo d. 15. n. 70. Suan. d. 68. sect. 1.

Idem affero, quia hæc exceptio vitandum verum scandalum græne actuum, locum habet in idem affero. omnibus præceptis, vbi contrarium non est intrinsecè malum. Idem dixerim, si sequatur infamia, ad quam vitandum Sacerdos celebrare, & laicus communicare posset. Quia communiter leges positiue non obligant cum fama vel honore discriminatione.

PROBL. LXXX.

Ad implendum communionis annuum præceptum; potest, & non potest non ieiunus communicare.

360 **C**um quis a gritudine premitur debilitatis maxima, & licet lecto non adducatur ne- potest quidem, quia omittit, nec differe refectio- nem sine graui damno. Potest ne hic ieiunio soluto, ad implendum Ecclesiæ præceptum com- municare? Potest quidem. Quia hoc in casu communionis præceptum tam eis homini debet reverentia, & mysterio ieiunij præualere. Sic Tolet. l. 2. c. 28. n. 3.

361 Minime potest. Quia Ecclesia suo præcepto non censetur obligare illum, qui non ieiunus ne- potest, quia Eucharistam accipere. Ita Præposit. 3. p. 9. 8. art. 8. dub. 2. n. 42. Diana p. 4. refol. 104.

362 Existimo huiusmodi infirmum expectare de- bere, donec possit ieiunio præmisso commun- potest, idem affirmo. care.

PRO

PROBL. LXXXI.

Quis Eucharistiam æger per modum viatici non iejunus accepit: vult rursum ex deuotione communicare: Certè debet, & non debet iejunum præmittere.

363.

Minime potest. **M**inime potest. Quia ideò moribundus potest communicare haud præmisso iejunio, quod præceptum recipiendi viaticū præuleret præcepto præmittendi iejunum communioni, quando non potest ut: úmque simul assertari. Sed quādo semel infirmus in eo periculo mortis viaticum suū iejunus habet non iejunus recipit, iam præceptum communionis pro tunc non vrget, cum iam sit implenum. Ergo nihil excusat à præcepto præmittendi iejunum communioni, quod omnem plane communionem ex deuotione factam comprehendet. Nec vult casus excipi per epiceiam potest, nisi sit evidens in illo rationem legis cefare contraria: quod in nostro casu non constat. Sic Valq. d. 21. n. 46. Ioan. de la Cruz in direct. part. 2. tractat. de Eucharistia, question. 5. dub. 4. conc. 3.

364.

Potest planè. Potest planè. Quia ratio talis exceptionis non est sola necessitas adimplendi præceptum diuinum Communionis, sed etiam necessitas morientis, qui tunc oppugnatur vehementer, & eget auxiliis, roboreque tanti Sacramenti, quod potissimum ad conseruandam usque ad finem gratiam ordinatur. Ita Suar. d. 65. s. 5. Henrig. cum multis 1.8. cap. 4. n. 1. Nuñus 9. 80. art. 8. Coninch. ibi. n. 5. Reginald. & Sa, quos sequitur Bonac. d. 4. s. 6. pun. 1. n. 23. Diana p. 2. tr. 1. 4. resolution. 7. 5. & 77. & part. 5. tractat. 3. resolution. 5. 7.

Mētem sacerdoti iejunus sit, quoties decuerit. Scio profectò, posse infirmum communicare certum mihi Eucharistiam deferendam & gratus iejunis, quoties petierint. Non me fugit, posse infirmum periculo obnoxium tories viaticum non iejunum accipere, quoties morbus statim mutauerit, ita ut æger, qui fuerat in periculo, conualeat aliquantulum, & inde redeat iteratum periculum; quia tunc sunt quasi diversi morbi, nouūque necesse viatis articulus. Existimò præterea non solùm posse infirmum, sed teneri accipere viaticum si decem vel octo dies transferint, & periculum sit omnino dñus: secū si pauciores dies intercedant. Et quidem si morbus idem & periculum idem durer pluribus diebus, non teneri moribundum, qui semel iam viaticum accipit iterum communicare, suppono. Posse autem compunctione non iejunum, si non ligatus præcepto, vel ita deuotione cum auctoribus secunda sententia probabilis asserto. Quod vero tempus intercedere debet, ut æger possit in eodem itatu morbi cum sit, non iejunum communicare viatib auctoribus definitur. Alij decem vel octo alignant dies. Alij sex. Tercio quoque die dari posse alijs assertunt. Amplectio Filluci, ac Syl. iij sententiam septem dierum interstitium requiriunt. Nec difficit Laymani assertio, nempe ob iustum causam, nimur si quis assuetus frequenter communicare, vel celebrare ob deuotionem, difficile absineat, concedi posse ei se-

quente die non iejuno Eucharistiam, dummodo mortis periculam inestate adhuc videatur.

PROBL. LXXXII.

Sacerdos non iejunus, potest, & non potest ad communicandum moribundum, aliqui sine viatico deceffurum, celebrare.

HAud quaquam potest. Quia cum hoc Sacramentum sit summæ dignitatis, eius reverentia postulat, ut nec moribundo præbeat, quando conuenienti ritu per Ecclesiam præceptio confici non potest. Et quia Ecclesia consuetudo sic hoc præceptum de iejunio præmittendo communioni, interpretatur, ut soli moribundo licet non iejunum communicare: nec est præceptum, ut Sacerdos non iejunus celebret pro exhibendo viatico, sicut nec licet, in hoc casu sine facris vestibus consecrare. Sic Suar. d. 68. s. 5. Vasq. d. 21. n. 61. Henrig. 1.8. c. 46. n. 1. Martin. tom. 4. d. 35. n. 64. Bonac. cum aliis d. 4. q. 6. punct. 2. n. 24. Card. de Lugo d. 15. n. 68. & communiter recentiores.

Potest planè. Quia moriturus diuino præcepto communicare tenet. Ergo præceptum *Potest planè.* diuinum debet humano præscribentie iejunium, præualeare. Et quia præcepta positiva præscriptum humana non obligant cum notabili proximi detrimento. Et quia iura dispensant in hoc iejunio, quando non potest infirmus iejunus communicare, ne sine viatico decedat. Pariter ergo dispensare censemur cum Sacerdoti, quando nisi celebret non iejunus sine viatico æger deceder, Ita Maior in 4. d. 9. q. 3. ad Zambr. c. 4. dub. 6. n. 3. Heredia de Euch. d. 2. punct. 8. dub. 2. num. 8. Granad. 3. p. contr. 6. tr. 10. d. 8. n. 12. Et Filluci. tr. 4. n. 24. 2. Card. de Lugo d. 15. n. 67. Diana p. 8. tr. 1. resol. 7. illam absolutè, csc probabilem, asseruere.

Ego etiam existimo hanc sententiam satis esse probabilem, & quando moribundus non potest aliud Sacramentum accipere, consulo ejus proxim ob summam morientis necessitatem, qui si sit in peccato, & atritus, alio medio salutati nequit. Absolue vero primam sententiam probabilem reputo, quia est communi præcepta: at hac in re plurimum valet confutatio.

PROBL. LXXXIII.

Quando Sacerdos post consecrationem deficit, debet, & non debet alius iejunus aut non iejunus Sacramentum perficere.

Potest quidem, sed non debet. Quia nec tex- 369
tus in Cap. Nihil 7. q. nec D. Thomas 3. p. 9. *Potest quidem, sed non debet.*
8. art. 6. ad 1. & 2. nec Missale præceptum in-
dicavit: & multi Doctores dicunt posse sed non addunt debere. Sic Henrig. 1.8. c. 50. n. 3. lit. O.
quod esse probabile. Azot. tom. 1. lib. 10. c. 3. q. 1.
affirmat.

Potest & debet. Quia licet textus id non potest, & de-
precipit.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 71

principia, certè sacrificij perfectio id exigit, ut inquit D. Thom. dicens. Debet in eo calu Missa celebritas per alium suppleri. At non adest Sacerdos ieiunus: debet ergo hic sacrificium perficere. Cum enim ex via parte licet, ut ex cōmuni sententiâ suppono: & ex alia parte sacrificij complementum vrgeat: non excusatur Sacerdos ab obligatione perficiendi sacrificium incæpsum (nisi forlām obster grānis aliqua difficultas. Ita Nauar. c. 25. n. 86. Suar. d. 68. sett. 6. Valq. apud Dianam p. 2. tr. 14. resol. 66. Bonac. d. 4. q. 6. p. 2. n. 2. & 19. Coninch. q. 80. art. 62. & 63. dicitur, debere Sacerdotem etiam non ieiunus sacrificium perficere.

371 Hanc sententiam probabiliorē puto, quippe maior est obligatio, sine necessitate, complendi of sacrificij quām seruandi ieiunium ante communione. Ita iam præscribit Rubrica Missalis de deficit. §. 10. n. 3. dicens: *In eo casu Missa per alium Sacerdotem expleatur, & in casu necessitatis etiam per non ieiunium.* Igitur si Sacerdos ieiunus adit, tenetur perficere sacrificium: si autem non adit Sacerdos nisi non ieiunus, debet hic sacrificium perficere.

PROBL. LXXXIV.

Reliquias sacrificij potest, & non potest Sacerdos non ieiunus absumere.

372 Non potest. Quia cum in singulis particulis ^{in missa} veium ac integrum Sacramentum continetur, non debent à non ieiuno recipi. Sic D. Antonii. part. 3. tit. 13. cap. 6. §. 9. Rosel. v. Euchar. 3. §. 13. Faut Matifon. Concil. 2. cap. 6. iubens, haſce reliquias dare Laicis ieiunis.

373 Potest proculdubio. Quia totius hostiæ ^{ad placitum} sacrificij sumptio cum ablutione subsequentे censetur una moralis actio pertinens ad ipsam communione decenter perficiendam. Unde iuxta moralem estimationem, praxim, ac intentionem Ecclesiæ censetur totam communione ieiunus peragere, qui ieiunus illam inchoavit, & deinceps nihil sumpsit, quod ex Ecclesiæ ritu sumere non debet. Ita Suar. d. 68. sett. 6. Valq. d. 211. n. 51. Fugund. præc. 1. lib. 15. cap. 8. & præc. 3. l. 3. c. 5. n. 28. Card. de Lugo d. 15. sett. 4. Coninch. q. 80. n. 65. Azor. Reginald. & alii, quos sequitur Bonac. d. 4. q. 6. p. 2. n. 13.

374 Cum communione illud non possit conuenienter sine ablutione peragi, nec ablutione moraliter potest non procedere sumptionem aliquius particulis, que vel remanet in Calice, vel hæret dentibus, vel in Patenâ, aut Corporali post modum apparat: Sacerdos huiusmodi particulas absumens post primam, aut etiam secundam ablutionem, censetur ieiunus sumere secundum intentionem Ecclesiæ, qua præcipit, talem sumptionem eo modo fieri, quo fieri moraliter potest. Enim verò reliquia consecrata esse possunt vel tunc in eâ Missâ sacra, vel in aliis precedentibus. Postquam de his loquitur prima sententia; nam ad sumendas particulas in aliis Missis consecratis, requiritur ieiunium, nisi particulum irreverentia trahimineat, quando reliquia

decenter non valent asseruari. Tunc certè vel Sacerdos, vel Laicus non ieiunus potest illas absumere. At quando Sacerdos renouat Eucharistiam asseruari solitam, aut purificat pyxidem, aut quando ministrat Eucharistiam ex praconferentia; potest reliquias in aliis Missis consecratis cum ablutione sumere, quamvis aliquid ablutionis sumatur ante Sacramentum. Quod si ministrat Sacramentum extra Missam, potest communicanti dare cum absolutione reliquias, ut Missale, ac Rituale præscribunt. De reliquias demum consecratis in eadem Missâ secunda sententia loquitur, & quidem quoties Ecclesia præcibit, aut permittit, aliquid cum Eucharistiâ sumi, velante illam: non violatur tali sumptione ieiunium ab Ecclesiâ præscriptum, licet naturale rigorosum violetur. Vnde probari non debet sententia secunda ex eo quod sufficiat, ut Sacerdos ieiunus illam incipiat actionem, et si ieiunus non sitare singulas eius partes. Nam inde queretur, posse Sacerdotem post sumptam Hostiam, antequam iumat Sanguinem, aliquid comedere sine ieiunij violatione. Itaque non sufficit per se loquendo, præmitti ieiunium ante actionem inchoaram: sed continuari debet singulas illius actionis partes. Amplectòr verò hanc sententiam, & eius fundamentū reputo firmum, quatenus post violatum ieiunium naturale, rigorosum, adhuc censetur Sacerdos ieiunus ad sumendas reliquias eius Missæ, qui nihil prius sumpergit, nisi iuxta præscriptum ritum Ecclesiæ.

PROBL. LXXXV.

Si grandiuscula sint particule absumi possunt, & non possunt post ablutionem.

375 Rogas, cuius quantitatis futurae sint reliquias, ut sumi valeant post ablutionem. Certe si grandiuscula sint, non possunt post ablutionem absumi, sed debent asseruari. Quia si absumuntur, secunda videbitur non ieiuno exhiberi communio. Sic Sotus in 4. distinc. 12. quest. 1. art. 8.

Non est quantitas aut numerus attendendus sed folum an sint reliquiae præsentis sacrificij, ^{Non possunt post ablutionem absumi.} præteriti. Quia vel minutissima reliquia totum ^{Postquam plaz.} continet salvatorem. Ita communiter Doctores vti alterit Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 7. q. 9. art. 8.

376 Profecto minuta reliquia quamvis sint sacrificij præteriti, vix possunt commodè reseruari, ^{Quid sicut} quare sèpibus sumi poterunt, ut Coninch. q. 80. art. 68. docet. Maiores reliquiae sacrificij præfertis sumi poterunt, et si confutius reseruarentur, quando commodè poterunt asseruari, vti Laymanus lib. 5. tractat. 4. capite 6. numero 22. annotavit.

PRO

ESCOBAR
Theat. Mor.
Tom. III. IV.
EIV.

PROBL. LXXXVI.

Hæ reliquæ sumenda sunt, & sumenda necessariò non sunt in continentia.

378 **R**ursum requisieris, intra quod tempus possunt continentia reliquæ sumi? In continentia sumenda sunt, nimirum antequam Calix in altari concessiō sunt, reponatur. Quia si sumptio differatur, ad id coniuvium hæ reliquæ pertinere non videbuntur. Sic Henr. cum multis lib. 8. cap. 50. numero 2.

379 Licet non sit in continentia possunt absundi. Non sunt in Quia quavis ibi moratus sit Sacerdos dispensationi necessariò abitur ministerium expleuisse, & adhuc una moralis menda.

380 Secundam fententiam ut probabiliorem amittit. Hoc indicō probabilius. Pector. Nam dum Sacerdos ab altari non reddit, actionem illam ad idem sacrificium pertinere non dubito.

PROBL. LXXXVII.

In Sacristiâ dum Sacerdos vestes retinet sacras, potest, & non potest, reliquias cuiusvis magnitudinis inuenias in Calice, vel in Patenâ absumere.

381 **P**otest quidem. Quia adhuc talis sumptio pertinet ad perfectam eiusdem sacrificij consummationem, quod nondum est perfectè consummato ob illas reliquias inaduententer relietas. Sic Granad. 3. p. controu. 6. tract. 10. dist. 8. num. 11. Fabris in manu. cap. 11. num. 142. Magal. in promptuar. tom. 2. v. Eucharistiam suscipere. num. 24.

382 Minime potest. Quia iam Sacerdos suum ministerium expleuit, & ideo non censetur eadem mortaliter actio, sed secunda communio contra præceptum bis eadem die non communicandi. Ita Coninch. q. 80. num. 64. Cardin. de Lugo d. 15. num. 82. Villalob. Fagund. Joan. de la Cruz, quos refert, & sequitur Diana part. 5. tractat. 14. resolut. 43. & part. 6. tractat. 6. resolut. 17.

383 **H**oc probabilius, sed in præcepto difficile, nisi promptus sit alius Sacerdos, qui in eodem Calice celebret, summatque reliquias in eo, vel in Patenâ, vel in Corporali repertas. Si vero reliquias commode negantur seruari (vñ sèpè accidet) iam in Sacristiâ, & exutis vestibus sacris, potest Sacerdos illas absumere ob maiorem irreverentiam vitandam. Quod si Sacerdos particulias reperiat, quos dubiter esse consecratas, sumere potest illas post communione, vel etiam post ablutionem: nam eadem actio reputatur. Quod Bonac. d. 4. quest. 6. punct. 2. num. 16. adiicit.

PROBL. LXXXVIII.

Præfata reliquia inuenient post ablutionem in patenâ, Calice, aut Corporali, possunt, & non possunt laicis, qui iam tunc communicarunt, cum ablutione ministriari.

384 **P**ossunt quidem. Quia illa sumptio propter partiam moram censetur eadem actio moralis cum sumptio hostiolarum quam ieiunus accedit. Sic Sotus in 4. dist. 12. quest. 1. art. 8. Henr. lib. 8. cap. 50. num. 2. Si laici sint ieiuni. Philibert. Marchin. assertit posse cum ablutione ministriari, de Sacrah. Ordin. tract. 3. par. 3. cap. 3. n. 16.

Minime possunt. Quia talis sumptio censetur secunda communio, quæ licita non est: Ita Diana cum aliis p. 6. r. 6. resol. 23.

Ego vero cum Coninch. quest. 80. num. 7. & 385 Filliuco tract. 4. num. 241. distinguo. Silaici post communionem sumptum ablutione, vel finitio. nient iam communionem ante ablutionem, haud possunt eis reliquia exhiberi; quia harum sumptio non pertinet ad ipsorum ministerium, quod in ipsa communione compleatur, & ideo non possunt rursus communicare. Si tamen simul dentur cum priori formulae ablutione, censetur una moralis communio, ideoque licet. Et Rituale Romanum prescribit, vt post datum Eucharistiam infirmi detur ablutione postquam in aqua illa Sacerdos digitos diluit. Imò assolte simul vas, in quo delatum fuit Sacramentum dilui. Quia nondum censetur communio finita, donec ablutione sumatur, quasi moraliter hac ad eandem communionis actionem ex Ecclesiæ ritu pertineat.

CAPUT XVI.

Circa Eucharistia necessitatem.

386 PROBL. LXXXIX.

Eucharistia est, & non est medium necessarium ad primam iustificationem.

RECOLO ex fct. 1. dupl. distingui necessitatem, alteram præcepti, alteram Nonnulla medij. Necesitatis præcepti dicitur, supponit, quæ libet, ad vitandum nouum peccatum. Sic omnia, quæ sub gravi culpa præcipiuntur, sunt necessariae necessitate præcepti. Necesitatis medij, vel remedij, vel salutis, vel finis est, quæ possit, ut conducit ad æternam salutem: quia politiæ apponit medium necessarium ultimo fini consequendo: sic contitio, gratia iustificans, & exercitans, ac perseverantia finalis, sunt necessariae necessitate medij; quia politiæ conferunt ad regenerationem spiritualem, & ad æternam beatitudinem confectionem. Igitur ad questioem.

388 Eucharistia est medium ad primam iustificationem necessarium saltem in voto. Quia per Baptismum ordinatur homo ad Eucharistiam, & riu media, idèo eo ipso quod pueruli sacrâ vñdâ alluntur, per

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 73

per Ecclesiam ad Eucharistiam ordinantur: unde fide ex Ecclesie fide credunt, sic ex Ecclesie intentione Eucharistiam desiderant & per consequens accipiunt, rem ipsius. An non Christus Dominus Iohann.6. dixit: *Nisi manduaueritis carnem Fili hominis & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Inde colligunt Patres nemini epiam patruolum posse salvaturi nisi saltem voto fuerit participes corporis ac sanguinis Christi. Lege August. epistol. 106. Circl.14 in Iohann. cap.14. Innocent. p.ist. 68. Cyprian. 1.3. ad Quirin. cap. 5. Et quia illa verba licet generalia sint, & intelligenda iuxta communem Partium interpretationem de communicatione reali, quæ secundum fidem est in precepto: tamen etiam capienda sunt de communicatione spirituali per fidem & vorum Eucharistie, sicut August. Cyprian. & Innocent. capiunt. Sic Suar. distibut. 40. sect. 2. Bonac. dist. 4. quæst. 1. punct. 3. num. 2. ex D. Thom. qu. 79. art. 1. ad 1. profante: *Nec aliquis habet gratiam antea suscepit unius Sacramenti, vel nisi aliquo voto ipsius vel per se ipsum, sicut adulti: vel voro Ecclesie, sicut parvuli.*

389 *Eucharistia, sicut pars missae, non parvulis nec adultis est necessaria, sed necessarium medium in re, vel in voto, ad primam iustificationem. Non quidem parvulis, nam in re, nec in voto proprio requirit ad eorum iustificationem; ergo non est illis necessaria. Prima antecedentis pars definitur in Tridentino *sess. 21. cap. 1. asserenti*, parvulos nullatenus obligari ad sacramentaliter Eucharistia communionem. Secunda pars ostenditur; nam parvuli omnino sunt voti proprii incapaces, quod est obiecti praeogniti deliderunt; cum autem non praeognoscant Eucharistiam, non possunt illam defidere: hanc ergo possumus Eucharistia proprium votum habere. Non adultis, quia Eucharistia non est instituta per se ad primam iustificationem, seu remissionem peccati mortalis, ut docent Florent. & Trident. *sess. 13. cap. 2. & can. 5.* Ergo non potest esse medium ad illam necessarium. Nam esse medium necessarium in Sacramentis: supponit esse medium per se institutum ad talem effectum. Iam probo votum Eucharistia implicitum, aut explicitum hanc esse medium necessarium ad primam iustificationem. Votum explicitum nemo requirit ad primam adulorum iustificationem, cum sepe iustificant per Baptismum, aut contritionem, aut confessionem sine cognitione, aut memoria, Eucharistia. Quod autem nec implicitum requiritur ex Trident. & Florent. ostendo tribuentibus remissionem peccatorum, & primam iustificationem Baptismo, & Poenitentia. Sentiunt ergo, nullum aliud Sacramentum in re, vel in voto proprio ad hunc effectum requiri. Ita D. Thom. 3.p.9.q.80.a.9 & q.97.a.3. Henr. 1.8.c.3.n.4. Coninch. q.73.n.3 & 6. Filiuc. tr.4.n.37. Sua cumulatio d.40. *sess. 1.**

390 *Idem arbitror credens, antiquos loqui de votis
late, quod est improprium, & in Baptismo, vel
in primâ iustificatione continetur, & à Patribus
vocatur spiritualis mandatio secundum my-
sticum sensum verborum *Ioan. 6.* qui pariter ad
infantes extenditur: non tamen conuinicit pro-
prium Euchalisitæ votum esse necessarium. Sæ-
pe quoque Patres & Concilia, dum de Eu-
charistia Sacramento agunt, transiunt ad
Eccles. & Mend. Theol. Moral. T. III.*

Christum in illo contentum, & è contra. Et quoniam unio cum Christo simpliciter est ad iustificationem necessaria, dicere assolent, hoc Sacramentum esse necessarium, scilicet ratione rei contente, vel effectus ipsius.

PROBL. XC.

*Eucharistia est, & non est medium
necessarium ad perseueran-
dum in gratiâ.*

Non est. Quia conseruatio continua gra- 39¹
tia vsque ad mortem non est salutis finalis. *Non est necesse
sufficit enim si quis in gratia misericordie
quamvis antea sepe per culpam decidat,
& per paenitentiam alifugat. Deinde talis perseuerantia continua infallibiliter ab Eucharistia non datur: siquidem multi post communionem citissime relabuntur. At retinere gratiam per breve tempus potest homo sine speciali auxilio, quare si tunc sit finis vita, dabitur perseuerantia finalis quin Eucharistie votum in illam influat. Quamvis vero ad retinendam diu gratiam Dei specialia auxilia requirantur, tamen haec non conferuntur per solum Eucharistie votum: sed etiam per alia opera bona, per orationem per aliorum Sacramentorum receptionem, per virtutum exercitamenta. Sic Ledesma, Hosius, Cajetanus, Durand, Palud, quos sequitur Suar. *distinct. 40. sect. 2.* Bonavent. Gabr. Alens, quos sequitur Vasquez d. 169. c. 3. Valent. Reginald. Angl. quos sequitur Bonac. d. 4. q. 1. punct. 3. Filiiuc. tr. 4. n. 42. Card. de Lugo d. 3. sect. 2. Diana p. 5. tr. 1. 3. resol. 28.*

392
Est medium necessarium ad perseuerandum
in gratiā. Quia illud Sacramentum dicitur ne-
cessarium necessitate medijs, cuius effectus est
simpliciter necessarius ad salutem æternam. Sed
effectus Eucharistia est simpliciter necessarius
ad salutem æternam. Ergo Eucharistia est Sa-
cramentum necessarium necessitate medijs. Mi-
norem probo, nam effectus Eucharistia est con-
seruatio gratiæ, ut cum D. Thomà omnes Theo-
logi fatentur. Sed conseruatio gratiæ non mi-
nus est necessaria simpliciter ad salutem, quam
prima iustificatio. Sicut ergo Baptismus, & Po-
nitentia censentur simpliciter necessaria, quia
causant primam gratiam; sic eriam Eucharistia,
quia causat gratiæ conseruationem. Ita Hen-
riq. l.8.c.3.n.2, referens multos lit. P, Bellarm.
tom.3.lib.1. de Euchar. cap.7. Fagund. præt.3.l.1.
cap.3.n.4. & 6. Zambr. c.3.dub.1. citans Catha-
rin. Ganei. & alios.

Quamvis prima sententia a valde probabilis 593
principiū proper vitorum auctoritatem, secu- Secundū eligi
da mihi amplius articul: quia magis credit Eu- sententia &
christiā in honorem. Illam autem sic expli- expo no men-
co. Domum perseuerantie, iuxta saniori- tem.
Theologian inquit collationem auxiliorum
ad vincenda tentamina, ac seruanda præcepta,
donec bellandi tempus, & labendi periculorum
mors corporis prædictat. Hec auxilia si sint ef-
ficacia, dant infallibiliter actum finaliter perse-
uerandi, nec esse possunt infallibilis Sacramenti
effectus; sed folius prædestinationis: Quippe
non omnes, qui recipiunt Eucratistam etiam

Elscoban
Theak Mor
Tom III. IV.

卷之三

74 Theologiæ Moralis Lib. XX.

in fine vitæ sunt prædestinati. Dico igitur, hæc auxilia sufficiencia necessaria prorius adultis, vt possint conservare vitam spiritualis esse infallibilem communionis effectum, vel voti communicandi saltem impliciti. Quia Christus, sic instituit Eucharistie Sacramentum, conservatio gratiæ destinatum, vt adulis noluerit sua merita communicare quod ad sufficiendum perseverandi, nisi recipiant Euchariastiam in re, vel in voto saltem implicito: quale censetur esse vel contritio peccatoris; vel voluntas recipiendi Baptismum, aut Penitentiam, dum non virget communionis præceptum, vel non superpetit communicandi facultas. Sento cum D. Thoma 3. parte quæst. 80. art. 11. ad 2. *Hoc Sacramentum, (ait) dicitur esse necessarium, sicut Baptismus, quantum ad pueros, quibus potest esse salutis sine hoc Sacramento, non autem sine Sacramento Baptismi. Quantum vero ad adulos virumque est necessarium.*

396
Profecto iam secunda hæc sententia ita in-
valuit, vt Valentia tom. 4. distinct. 6. quæst. 8. *Hoc iam cer-
punct. 4. dixerit: nullum hoc tempore Carbo-
licum docete contrarium. Nullus eorum,
(quos legerim dum cap. 6. Ioannis commen-
tarii illustrauit) qui de cibo Sacramentali ca-
piunt illa verba, haec tenus præceptum huius
Sacramenti diuinum esse negauit.*

PROBL. XCII.

*Hoc præceptum diuinum communicandi,
obligat, & non obligat, non baptizatos,
sive fideles sint, vt Catechumeni, sive
sunt infideles.*

397
Non obligat. Quia sicut Baptismus est om-
nium ianua Sacramentorum, sic etiam est
fundamentum obligationis eadem recipiendi:
quare nullus ante Baptismum ad recipiendum
aliquod Sacramentum obligatur præter Baptismum ipsum: sicut nec tenetur ad ieiunia,
vel obseruationem festorum immediatæ quan-
vis debet per Baptismum ad Ecclesiam venire,
ac eius præceptis subiacere. Sic Sotus in 4.d.18.
q.1.a.3. Sanch. l.1. decal. c.12.n.15. Pitigia. Nuñ.
quos sequitur Bonac. d.4.q.1. punct. 2.n.4.

Obligat omnino. Quia præcepta diuinæ
generaliter prolatæ omnes capaces obligant, *Obligat pli-*
cum omnes diuinæ potestati subdantur. Sed hoc ne,
diuinum præceptum generaliter fuit præclarum
ad adulos, & non baptizati capaces sunt illius
saltem remore, siquidem si velint baptizari,
possunt illud impiere. Ergo obligat etiam illos.
Ita Valsquez d. 214. c.4. Coninch. q. 80. n. 93.
Suan. dist. 69. sect. 2. Reginald. lib. 29. num. 78.
Card. de Lugo distinct. 6. num. 17. qui subinde
censent, adulum non baptizatum, baptizari
debet, vt communicare possit: alioquin pec-
care dupliciter, contra præceptum scilicet Bap-
tismi, & contra communionis præceptum.

399
Censuerim ego, Christum potuisse obliga-
re non baptizatos immediate ad Eucharistiam
recipiendam, cum sit Dominus omnium: & de
facto pro mortis articulo cunctos adulos obli-
gasse ad communicandum ita, vt teneantur
baptizari tunc temporis eo quoque titulo, vide-
lebet vt sint Eucharistia recipienda capaces: &
in hoc sensu veram esse secundam sententiam.
At extra mortis articulum non improbarim senten-
tiam primam, quia vix designari potest tem-
pus determinatum, pro quo tale præceptum
obliget immediate non baptizatos. Quapropter
extra talen articulum nuncquam determinatè
delinquent contra præceptum diuinum commu-
nionis.

PROBL. XCIII.

*Præceptum diuinum communicandi, obli-
gat, & non obligat sapis in vita.*

400
Per accidens obligamur ad communionem,
quories indicamus illam necessariam esse
simpliciter ad resistendum alicui tentationi, vel
ad vitandum lethale peccatum: sicut etiam
genemur in vita.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 75

tenemur ad alia similia media. Quæstio autem procedit de obligatione per se. Obligat igitur hoc diuinum præceptum non sibi, sed semel in virâ. Quia præceptum affirmatiuum per vim actum sufficiens impletur. Vnde si quis iam semel in virâ communicauit, non obligatur diuinio præcepto in mortis articulo. Si Palud. Victor. Caict. apud Suan. d. 69.

Divinum precepsum obligat ad commun-
icandum non solum semel, sed sapius in
vita. Quia hoc Sacramentum institutum est
per modum cibi concurrentis ad spiritualem
nutritionem: sed necessitas cibi materialis po-
stulat repetitis commissione ad reparandum
id, quod actione continuati caloris dependi-
tur: Ergo proportionaliter Eucharistie ne-
cessitas cum sic cibus spiritualis postulat ite-
rata sumptus, ad reparandum, id quod
continua fomoris impugnatione debilitatur.
Ita D. Thomas 3. parte questione 80. ar-
ticulo 1. Sotus, Henriquez, Coninch.
Reginaldus, & alij, quos sequitur Bonacina
dissertatio 4. questione 7. punto 1. numero 8.
Franco, de Lugo de Sacrament. lib.4. cap.9. qu.3.

402 Idem alterens, addo, Christum non determinasse tempus communioni, sed reliquise determinandum non tam singulorum arbitrio, quam Ecclesie designationes, qua proinde semper curauit, vt hoc Sacramentum excepit a fidibus sumeretur: & demum praecepit communionem annuam in Paschate, qua quidem extra mogis articulum sufficieret impletur Communionis praeceptum, vt facetus Vafquez distinctione 214, capite 3. Coninch, quaffione 80, numero 101. Cardin. de Lugo distinxit 16. numero 28. Posita ergo Ecclesie determinatione, iam fideles tenentes non solum ex Ecclesiastico, sed etiam ex diuino praecepto sepe communicare, quod licet eis tempus non determinet, obligat ad talem frequentiam, quem Ecclesia determinauerit.

PROBL. CXIV.

Qui communicant in Paschate, tene-
tur, & non tenetur praecepto diuino
in mortis articulo recipere Eu-
charistiam sub mortali
picculo.

403 **Q**ui communicavit in Paschate, & in articulo mortis non ex contemptu, sed ex negligientia communionem omittat, non peccat mortaliter. Quia iusticium non est necessitatis Sacramentum, & Ecclesie confusci-
tudo non videtur amplius quam sub veniali obligare. Sic Victor. *in sum. num. 86. Chame-
tora. & Grafflapud Bonac. dif. 4. quest. 7. punct. 4.
num. 1. Sa. v. Eucharistia, num. 1. fante: Qui in
Paschate communicavit, si in articulo mortis non
communicat ex negligientia quicquam, sine contemp-
tu, non peccat mortaliter. Quod editio correcta
non abstulit.*

404. Precepto diuino tenemur communicare in mortis articulo, quamvis communicaverimus in Pachate. Quia id affermas antiquissimum. Escob. & Mená. Thol. Moral. T. III.

Ecclesia mos Communionei præbendi moribundis, quem in multis Conciliis commendatum, & vnu verutissimo receptum fuisse Tridentinum eff. 1.4.6. testatur, retinendūmque fore decernit. Ita Suar. Vafq. Bonac. Pitigian. Huitad. P̄p̄p̄, quos sequitur Diana p. 3. rr. 4. refol. 40. Conimch. 9.80. n. 95. & q. 8. Hentiq. 1.86. 4. Reginald. l. 29. n. 64.

Hoc mihi certum afferenti, prudenter colligi, 405
hanc consuetudinem ab Apostolis derivatam, ex *Hoc mihi certum*
diuinōque praeceptō natam fuisse. Hinc existi-
mo, Doctores primas sententias, si semel admittant
vllum praeceptum pro mortis articulo, vel
saltem consuetudinem Ecclesias, quæ praecepti
vum habeat, parum consequenter addere, non
esse mortale, quando sine contemptu per so-
lam negligientiam talis communio omittitur.
Nam cum materia sit gravis, & ad animas lau-
tem valde conferens, gravis erit obligatio. De-
mum affirmo, sine temeritate negari non posse
praeceptum communicandi pro mortis articulo.
Quia sèpè Concilia præcipiunt, ne morientes
vita viato decendant.

PROBL. XCIV.

*Qui communicauit paulo ante periculum
mortis, tenetur, & non teneatur ad di-
uinum preceptum inplendum,
rursum in periculo com-
municare.*

Tenerit omnino. Quia non est impletum 406
diuinum præceptum communionis obli- Tenetur om-
gans pro mortis articulo. Nullus enim implet nig.
præceptum antequam incipiat eius obliga-
tio: sed obligatio huini diuini præcepti ve-
rè non incipit, donec mortis periculum im-
mineat: Ergo non potest ante mortis periculum im-
plicari; sicut in aliis præceptis affirmati-
vius obligantibus pro determinato tempore
Doctores profitentur. Ex. gr. Qui Misam
audit hodie, vel Officium recitat, non implet
præceptum audiendi Misam, vel Officium re-
citandi die crastina. Sic Valsquez d. 214. cap. 2.
Luis de Torres summ. part. 1. cap. 5. 8. dub. 2. num. 3.
Hurtado, de Euchar. diff. 10. diff. 2. Bressler. de
consci. 3. c. 8. n. 100.

Non tenetur ad diuini præcepti implectionem
rursus in mortis periculo communicare, qui pau- 407
cis retro diebus ante mortis periculum Eucha-
ristiam accepit. Quia finis hujus communionis
est, ut homo Sacramento Eucharistia tanquam
cœlesti Viatico se præpararet ad exitum: sed suf-
ficienter censetur se præparasse, qui paucis retro
diebus ante mortem Eucharistiam accepit
etiam sanus: Ergo sufficienter hoc præceptum
(quod censendum est obligare secundum ad acci-
piendam Eucharistiam paulò ante mortem, ne
quis sine hoc Sacramento proximè recepero de-
cedat) implebitur. At Henricus Tabie, Graff. quo
sequeitur Bonac. *disq. 47 q. 7. punt. 1. n. 2.* Martin.
tom. 4 d. 35. sect. 6. n. 68. Laym. *l. 5. tom. 4. c. 5. n. 2.*
Fagund. *præc. 3. l. 1. n. 3.* Cardin. de Lugo *d. 16. n.*
n. 38. Merat. *tom. 3. disq. 35. sect. 2.* Amic. *tom. 7.*
d. 27. sect. 2.

Cum his opinor, quia si quis bene valens sci- 408
ret ex reuelatione, &c breui moriturum, vel ^{Cum his op-}
G 2 ^{er}ri non

76 Theologiæ Moralis Lib. XX.

occidendum esse sine Sacra menta recipiendi opportunitate: teneretur, statim communicare, nè sine viatico obiret: sicut proculdu-
bio tenetur, qui monetur à iudice de senten-
tiâ mortis intra biduum exequenda. Ergo ta-
le præceptum incipit obligare pro tempore
morti proximam sanum, quâm infirmum: &
per consequens impletum potest toto tempore
morti proximam ab ignorantia mortem pro-
ximam, quâm à cognoscente. Si quidem
obligatio præceptorum pro tali, vel tali tem-
pore pender ab intentione legislatoris suffi-
cienter expressa: non à notitia, vel ignoran-
tiâ subditorum, licet hæc excusat ab execu-
tione, quando est innincibilis. Si autem pe-
ras, quot diebus ante mortem debeat præ-
cessisse communio, ut præceptum commu-
nicandi censeatur impletum quoad viatici
sumptionem? respondeo rem esse magis ar-
bitrio prudentis, quâm iurius decrens regu-
landam. Crediderim tamen, sufficere, si quin-
decim ante diebus quis communicauerit. Le-
ge Suarium, d.69.

PROBL. XCVI.

*Qui post sumptum viaticum mortaliter
deliquit, tenetur, & non tenetur,
ad præceptum diuinum imple-
dum, iterum communicare.*

409 *T*eneur profecto. Quia moribundus, qui
tenetur pro-
ficio. post receptum Eucharistia Sacramentum
mortaliter deliquit, tenetur iterum confiteri;
quoniam Sacramentum Pœnitentia necessaria
est, necesse est medij. Sed pariter Eu-
charistia est necessaria necessitate medij. Er-
go deber post mortale commissum iterum
communicare, nè sine viatici necessario iua-
mine in agone supremo succumbat, qui post
sumptum viaticum mortaliter peccauit. Sic
Sotus in 4. distin. 12. quæst. 1. art. 11. Tabie.
v. Communio, numero 16. Atmilla ibi, num-
ero 11.

410 *M*inimè tenetur. Quia non est medium ne-
cessarium, & præceptum iam impletum fuit.
Et quia consuetudo fidelium ostendit, sufficere
eunc Pœnitentia Sacramentum sine iterata
communione. Ita Suar. d.69. sct. 3. Henr. 1. 8.
cap. 5. num. 3. Coninch. quæst. 80. num. 100. Card.
de Lugo distin. 16. num. 46. Hurad. Ochagau.
& alij, quos sequitur Diana part. 5. træt. 3.
resolution. 43. & parte 3. træt. 6. resolution
no 18.

411 *I*derg assero, & aptius probarim ab incon-
venienti; nam interdum esse necessarium in
eadem die communicare bis, aut sèpè, si
post sumptum viaticum eadem die sèpè delin-
queret moribundus mortaliter, & eadem die de-
cessurus videretur.

PROBL. XCVII.

*Si in mortis articulo Laicus deglutire non
potest Eucharistia & particulam, mini-
stranda est ei, & non est ei mi-
nistranda Sanguinis species.*

412 *M*inimè ministranda est. Qui Ecclesiasti-
ca lex Laicos prohibens viu Calicis, vi-
deatur inibi præuelere, ne detur notabilis irreue-
tentia occasio, si sub pretextu necessitatis sit
species Sanguinis ad infirmos referenda. Sic
Suar. d.71. sct. 3. Fagund. præc. 3. l. 3. c. 4. n. 20. Pi-
tigian. in 4. dist. 8. q. 3. art. 6. Mercer. 3. p. 9. 80.
art. 12. prop. 2. Sylvi. ibi quæstio 4.

*M*inistranda profecto. Quia præceptum diui-
num recipiendi viaticum est præstendum etiam
tunc humanæ legi prohibenti Laicos vñfū.
Ita Nuñus 3. p. 9. 80. a. 2. concl. 3. Ochagau. tr. 2.
de Eucharistia effectib. q. 18. n. 9.

413 *C*ausa quidem est rarissimus in quo possit
huiusmodi moribundo languinis species infundi-
fuisse vomitionis, aut profusionis periculo. Si ta-
men vñquam acciderit, vt qui non potest Ho-
fistæ particulam trahi, valeat sine irreuentia
periculo Sanguinis stillam absuvere, ei poterit
ministrari. Vtramque enim sententiam proba-
bilem arbitror esse cum Diana part. 5. træt. 3. re-
sol. 3. 4. Ego vero tali abstinerem ministrare,
credens, eum, qui non potest panis speciem re-
cipere, satis à præcepto diuino communionis ex-
cusiari.

PROBL. XCVIII.

*P*er hunc tempore, potest, & non potest Eucha-
ristia moribundo ministrari instru-
mento aliquo medio, ne Sacer-
dos manu tangat infirmum,
& inficiatur.

414 *P*otest profecto. Quia tuendæ vita ius eam
abstrahit indecentiam. Sic Venerus in Exam.
Episc. 1. 4. c. 46. n. 47. dicens: posse apponi Eucha-
ristiam super cochlear argenteum, & morienti
dari. Iacob. Mancin. de visit. infirm. præc. 8. dub.
18. dicit, in Diæces quadam Eucharistiam à Sa-
cerdote apponi super scabellum albæ pagina ex-
tenua super scabellum ad id paratum; vt lingua
sumat infirmus particulam, & mox Sacredos ac-
censa candela in summitate virgæ paginam com-
burit. Quem vñsum probabile reputat Marchant.
p. 5. tr. 3. resol. 50.

415 *M*inimè potest. Quia ritus ab Ecclesiæ præ-
scriptis, & communi more receptus est, vt Sa-
cerdos manu propriâ Eucharistiam ministret,
& hoc exigit tanti Sacramenti reverentia. Ita
Bonacip. Chapeaul. Barthol. à Sancto Fausto,
quo se sequitur Diana part. 4. træt. 4. resol. 114. &
p. 5. tr. 3. resol. 50.

416 *H*oc probabilis reputo, dum lego Con-
cilium Mediolanense quindecim Episcoporum Hoc probabi-
de curâ pessim. capit. 15. numer. 2. approbatum ius inibi
à Summo Pontifice vñsum instrumenti pro hu-
iusto

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 77

iusmodi administratione reprobare. Profecto
potius est subeundum periculum contagio-
nis, quam tantum Sacramentum irreueren-
ter ministrare.

PROBL. XCIX.

Die Veneris Sancti, licet, & non licet
Laicalis Communio.

418 **P**rotest quis quolibet per annum die Eu-
charistiam accipere diem Parasceue si de-
mas, in quo nulli Laico licet communicare
nisi graui agitudine pressus sit viaticum re-
cepimus. Quia cap. Sabbathi, de consecra-
tione diffinit, id verat Innocentius. Et quia
Rubrica Missalis praescribit, ut Sacerdos tenet
quintam aliquas particulas consecratas afferat,
si opus fuerit pro infirmis die Veneris commu-
nicandis. Ergo duntaxat infirmis licet eo die
Eucharistiam accipere. Sic Francon. de Horis
Canon. cap. 30. num. 12. Gauant. in Rubrica
Missalis part. 4. tit. 9. num. 25. referens rogatam
Sacram Rituum Congregationem die 19. Fe-
bruario anno 1622. respondit, seruandam esse
vniuersaliter vtilior omnibus existentibus
non ministrandi tali die nisi moribundis Eucha-
ristiam.

419 **L**ice die Veneris Sancti cuilibet fidei Laica-
li refici communione. Quia communio huius-
modi nulli prohibetur. Innocentius namque
capitulo Sabbathi solum prohibet celebratio-
nem. Rubrica Missalis communionem infirmis
non autem sanis degeneri si illos non expre-
sset; quia communiter eo die a Sacro cibo as-
solent abstiner. Verum hoc confuetudo pre-
cepti necessitatem non inducit; quia non est in-
ducta cum obligationis intentione, nec est vni-
uersaliter recepta. Ita Suar. d. 80. sect. 2. Vasq.
Laym. Tanner. quos sequitur Hurtad. de Mis. d.
4. diff. 3. Vega. Fillme. quos sequitur Diana
p. 4. tr. 4. resol. 237. Pellezar. de Regular. tom. 2.
tr. 8. cap. 1. n. 108.

420 **C**um his opinor, sciens Benedictinos suis in
Templis Religiosis, quam secularibus Eu-
charistiam eo die ministrare solitos. Etex anti-
quis ritibus Suares colligit, olim viguisse mo-
rem de Sacra Veneris communicandi. Præsen-
tem vero confuetudinem non obligare cum Pel-
lizaro, ac Diana iudico. Quoniam facie Rituum
Congregationis responsiones dantur solum pro
dubius particularibus interrogantium. Ideo nec
publicantur, nec obligare videntur. Quin ipsa
met sacra Congregatio per suum decretum edi-
xit, ne sue responsiones conferentur authenticas,
nisi legitimis subscriptionibus, ac sigillo munite
proponerentur. Si qua tamen alicubi talis res-
ponsio per modum decreti ligantis repertatur:
ibi quidem erit asserenda non tam vi consue-
tudinis antiquæ, quam nouæ constitutio-
nis.

Escob. & Merd. Theol. Moral. T. III.

PROBL. C.

Communio quotidiana est, & non est,
vniuersaliter omnibus existentibus
ingratia vtilior: ideoque est,
& non est consulenda, seu
concedenda.

421 **S**cio fidelibus non habentibus peccati lethalis
conscientiam licere quotidiana commu-
nionem. Scio per se loquendo quotidiam ^{Nonnulla super}
Eucharistia vsum perfectorem esse, quam ra-
tiorem: ac proinde cunctis entendum esse ad
quotidianam Eucharistia frequentiam si possint.
Questio igitur non procedit de talis frequentia
perfectio secundum se; sed respectu talis in-
dividui, vel talis generis personarum. Quippe
sepe contingit, aliquid esse secundum se perfe-
ctius, & ramen huic, vel illi vtilius non esse;
quamvis alioquin non sic illicet. Dubium igitur
est: num haec maior perfectio Communionis
quotidianae sit vniuersaliter vtilior omnibus ex-
istentibus in gratia, & per consequens omnibus
consulenda, ac persuadenda?

Magis vtilis est, & ideo consuli, ac persuade-
tri debet. Quia si suadet vsum nascentis Ecclesie,
in qua fideles omnes quotidie Eucharistiam reci-
piebant ex precepto tam Apostolorum, quam
Pontificum. Et quia Paulus i. Cor. 11. solam pu-
ritatem a lethali culpâ requirit, ut fidelis edat, &
bibat. Et quia passim Patres quotidianam com-
munionem suadent. Et quia panis Eucharistius
quotidianus vocatur, eo quod quotidie
sit absumendus. Et quia hoc Sacramentum
confert iustus ex opere operato gratiam, virtutum
robur, medicinam, & antidotum. Et quia Sacer-
dotes quotidie celebrant, cum tamen ad cele-
brandum eo maior puritas requiratur, que maior
est celebrantis dignitas Sacerdotis, quam Laici
communicantis. Et quia si hodie communicare
non licet, nec post octo dies licebit, quia non
erit tunc maior puritas, aut deuotio. Et quia si
non communicare quotidie, perfectius esset,
quam quotidie communicare: poterit fieri vo-
luntum de non communicando quotidie, saltem
dum non adest dispositio congrua, quamvis ad-
sit necessaria: Vnde qui post emissum tale vo-
luntum communicaret, mortaliter delinqueret;
quod videtur pluquam falsum. Sic Retrus Vin-
centius de Marcilla in quodam Memoriali, de
hoc re cum suis addition. Mauritius de Valderas in
Theolog. certam. Iean. Sandius d. 22. citans pro
se Modernos aliquos, & inducens alios anti-
quiores.

Non en magis aliquibus vtilis, & ideo confi-
li omnibus, ac persuaderi non debet. Quia tam
Sacramenti reuerentia postulat in recipiente
quotidie non solum munditium a lethalibus cul-
pis, sed eriam a venialibus frequenter. & deli-
berate commissis, qua plangunt tollant cibi celestis
spiritualem famem, diuinam terrenis curis & volup-
tibus animum dedunt, & panem pingue ha-
bentem omnem dulcedinem, ac saporem redi-
cant insipidum. Ideo D. Gregor. i. Reg. 1. de
culpis etiam venialibus loquitur, dum ait: Non
saturantur nisi famelici, qui a vitiis perfecte ieu-
nantes divina Sacramenta percipiunt in plenitudi-

ne virtutis; & quia sibi peccato electi etiam viri esse non possunt, quid restat, nisi ut à peccatis, quibus eos humana fragilitas maculare non desinit, vacuari quotidie contentur; nam qui quotidie non exhaeret, quod delinquit, & si minima sunt peccata, que congerit, paulatim anima repletur: atque ei merito auferunt fructum interna saturitatis. Hac replezione nos evacuare Paulus insinuans, ait: Probet autem se ipsum homo. Vbi sentit, Apostolum de probatione non solum mortalium, sed de venialium evacuatione fuisse locutum. Requirit præterea tanti Sacramenti reuerentia rectam recipiens intentionem, & actualē feruorem, quæ vix possunt quotidie à quibuslibet adhiberi: nec nisi ab illis, qui purius viuunt, meliusque sunt ad res diuinæ affecti, nec adeo curis, & negotiis secularibus implicati, vt nequeant accedere quotidie cum debitâ dispositione: nec tantum temporis huic actioni dare, quām pat est. Unde periculum imminet, ne communionis frequenter in metam veniat consuertudinem, ac sensum reuerentiam minuens pariter tempore, negligenter, ingerant, & contemptum. Ergo id omnibus præterim Laicis, & conjugatis quotidiana communioni est consuenda, imo vix permittenda nisi sic receptum viuatur, vt quotidie mereatur accipere, quod in paucissimis inuenietur. Porro cum effectus Eucharistia proueniat maior, vel minor eriam ex opere operato iuxta maiorem, vel minorem sumentis dispositionem, certè qui communicaret quotidie tepidus, aut parum dispositus, exiguum ex communione fructum perciperet; si tamen interdum abstineat, vt diseat reueteri, purgari, feruere, multo percipiet maiorem. Ita D. Thom. 3. part. quæst. 8o. art. 10. Alensis, Albertus, Soto vtque, Caet. Ouand. Ledet. Medina, Tapia, Sylvest. Nuñus, Angel. Tabie. Magister Aula, Sua. Henr. Valent. Coninch. quos Card. de Lugo dif. 17. sest. 2. Gerfon. Blot. Rusbochi, Ludouicus Granat. Ludouicus de la Puenta, Franciscus Arias, Ildephonius Rodriguez, & alij, quos sequitur Ferdinandus Quirinus de Salazar in *præctica communio*, cap. 13. §. 13. Vasquez Manuél. Durand. Rosel. Vega, Nauar. Chaves. Villalob. Filliuc. Posseuin. & alij, quos referit Joan. Sanctius citauit. 5. Bonac. d. 4. q. 7. punct. 2. n. 16. Martinon. tom. 4. d. 35. sest. 7. Franc. de Lugo de *Sacram*. l. 4. c. 9. q. 6. a. n. 57. & alij quamplurimi, quos breuitat dudius omitto.

424 Ego quidem huic communi hæreo labens sententia, quam reor ab omnibus fere Patribus, quid opinio- nis huius est, quotidie communio scripsere, con- vis afferat, firmari. Neminem enim legi, qui absolute fide- expono eam libus indifferenter quotidiana suaderet communionem, sed solum eis, qui sanctitatem vita premissa, digni tam frequenti facerimo epulo reddenterunt. Porro cum pulchram D. Thom. sententiam recolo, video omnium Patrum ex ore locutum. Fasit Angelicus Doctor qu. 8. art. 10. Circa usum huius Sacramenti duo possunt considerari, unum ex parte ipsius Sacramenti, cuius virtus est, hominibus salutis; & ideo uita est, quotidie sumere ipsum, ut homo quotidie eius fructum persipiat. Alio modo potest considerari ex parte sumendi, in quo requiritur, ut cum magnâ devotione, ac reuerentia ad hoc Sacramentum accedat. Et ideo si aliquis se quotidie ad hoc paratum inuenias, laudabile est, quod quotidie sumat. Sed quia (addit) multoties in pluribus hominum multa impedimenta

huius deuotionis occurruunt propter corporis indispositionem, vel anima, non est utile omnibus hominibus quotidie ad hoc Sacramentum accedere. Quid accommodatius quæstioni? Pro maiori autem mensis meæ declaratione exiffimo vacuos esse cōmunicandi frequenter terminos, vel raro fideli- bus communes, inter quos possit medium aliquod regulariter conuenienter timoratis, aenti- bus scilicet vel occasione, vel voluntariâ consuetudine delinquēdi, vel aliquo peccato permanenti, quod sufficienter non retractauerint. Porro qui communicant semel in anno, vel etiam ter, aut quater, ad raritatem pertinent: in quibus longa dilatio difficultatem reddit dispositionem debitan, nè dum congruentem; quia difficultor est post longam moram conscientiæ disculso, minor de peccatis dolor post diuernam in illis complacientiam, minor rerum diuinatum sensus, quibus tam diu non attenditur. Ideo doceat experientia, raro communicantes in culpas mortales labi fre- quenter. Qui communicant singulis mensibus etiam pertinent ad raritatem; nam experientia teste, licet non tot mortalia committant, non illa prorsus evitant; & ita tepidè, ita ferè difficile dis- ponuntur ac illi, de quibus nuper locuti sumus. Qui communicant decimoquinto die reduci posunt ad frequentiam; quia raro labuntur gra- uiter, & minorem habent in discutiendâ conscientiæ difficultatem, quām raro Eucharistiam accipientes. Ceterum amittunt magnum fructum, quem ex maiori frequentiâ percipient: & non acquirunt illam maiorem dispositionis facilitatem, quam communio simpliciter frequens tribueret. Qui communicant octauo quoque die, vel bis in hebdomade, tenent absolute frequentiam cum eius fructibus, & sine quotidiana communio periculis. Qui communicant quoti- die pertinent ad summan frequentiam, que tam in viris, quām feminis vita communis haber difficultatem continuationis, & temporis pericu- lum. Itaque medium, quod inter extrema nimia frequentia, vel infrequentia nonnunquam vi- tioſa, vel periculoſa temperatix præscribit om- nibus fidelibus vita communis etiam perfectis, est hebdomadaria communio. Nam in tali mora nec nimia dilatio reddit difficultem disposi- tionem, nec nimius familiaritas reuerentiam immi- nuit, nec nimius usus fastidium ingenerat, nec consuetudo parit inconsiderationem, vel hypo- chrisim singularitas, aut inanem gloriam adscicit. Maneat igitur certum, communionem hebdo- madariam omnibus fidelibus timorare conscientiæ tam perfectis, quām imperfectis esse con- fundendam: communionem vero quotidianam vi- liorem esse perfectionibus duntaxat, selectionibus, & purioribus, qui charitatem augeant, quin mi- nuant reuerentiam. Do Blotij in *Monilic. 6. clau- sulam* totam meam doctrinam confirmantem, quam asserit Sanctam Gertrudem à Domino di- cisse. Quotquor (inquit) viri, vel feminæ se- culares viuunt in aliquo statu, qui à Deo & Ec- clesiæ non discedet, siue sine in matrimonio, siue extra matrimonium: siue yendant, siue emant, siue alia licet ratione viatum sibi parent: si bona voluntate prædicti ex Dei gratiâ perseverant in bono, & à grauibus culpis se continent, vitamque suam secundum Dei præcepta, ac sanctæ Ec- clesiæ de cœta dirigere volunt: hi omnes de Dei misericordiâ confisi, venerandus Eucharistia Sacramentum in solemnitatibus vel diebus à Pa- tre

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 79

tre spirituali ipsorum statutis percipere possunt, Licit enim rebus externis multipliciter occupati sint, & in leuiores culpas sepius cadant, pro viribus ramen iusti sunt in omnibus, ob idque Deo placere. Inueniuntur autem nonnau- quam inter eos, qui habent facultatem gestant, aliqui tam puri, & ferentes, vel sancti, ut quoti- die sacram communionem percipere possint. Ad- nota illud: *vel diebus à parte spirituali ipsorum statutis*. Oportet enim ad rem tanti momen- ti, fideles Confessari subiacere iudicio. Vnde Vincentij de Marcella citati nunquam potui approbare sententiam assertentis non debere fideles quoad communionem quotidianam Con- fessari expedire iudicium, nec eius monitis re- luctantibus ac confuso parere: sed obtenta semel mortalium absolutione, invito etiam ac dissuadente Confessario, posse quotidie communicare non solum licet, sed magis perfecte. Quod asser- tum quam si absurdum, vel cœci conspiciunt. Cum doctrina communis sit apud Sanctos, & spirituales virtus, in rebus ad spiritualem profes- sum pertinentibus debere quilibet Patris spiritualem consilium & directionem stare, nec pro- pio iudicio duci. Grauissimum enim est spiri- tuali vite periculum cum sine fæno con- filij directioniſe quisquam audet proce- dere.

CAPVT XVIII.
Circa Eucharistiæ Ministrum.

PROBL. CI.

Si Sacerdos Pastor ad sit, & iniquè deneget Diacono facultatem ministrandi mori- bundo Eucharistiæ: potest Dia- conus, & non potest eam ministrare.

Vidimus *sef. 1.* duplicit posse aliquem Eucharistiam dispensare, primo potestate, scilicet per po- testatem sibi competentem, quo- modo Sacerdotes omnes dispen- fiant, nam habent ordinis potestatem, & solum deest illis iurisdictio, per quam dentur subditi, circa quas talis potestas exerceatur. Secundò autem ministerialiter, nimirum, ut merum instru- mentum aletius, quomodo ministrat Eucha- ristiam Diaconus. Vidiimus præterea etiam nunc secundum præsentem Ecclesiæ statutum posse Sa- cerdotem in casu necessitatis Eucharistiæ dis- pensationem Diacono committere, nec requiri ad hoc necessitatem extreamam, sed moralem, vi- delicit, quod Sacerdos sit infirmus, vel debilis, vel impeditus, nec ad eam alii Sacerdotes, qui mi- le possint & velint. Vidiimus demum pos- se Diaconum Sacerdote absente deferre viari- cum moribundo vel ex præsumpta voluntate Pastoris, vel ex concessione iuris. At extra mor- tis articulum raro suberit necessitas sufficiens, ut Diaconus Eucharistiam ministrat sine iussu Pa- toris expresso.

His præmissis, ad questionis procedo resolu- tionem. Si Pastor ad sit, & iniquè deneget Dia- cono facultatem in casu necessitatis ministrandi Eucharistiam, non potest illam ministrare. Quia Diaconus discutere non debet, ac Sacerdos recte prohibeat, nec ne: sed obedire. Sic Sylvi, v. Diaconi n. 4. & alij.

Potest Diaconus Eucharistiam hoc in casu ministrare. Quia præsens Pastoris abutens suâ potestate censetur nulla proindeque recur- rendum est ad præsumptam Superioris volunta- tem, nempe vel Episcopi, vel Pape, vel ad ius commune talen facultatem concedens. Ita Suar. d. 7.2. sef. 1. Zambr. c. 3. dub. 7. n. 6. Laym. 1.5. tr. 4. c. 7. n. 2. Vasp. d. 219. sef. 1. n. 12. Valent. tom. 4. d. 6. q. 10. punct. 1.

Idem asseruimus. Caendum ramen est, ne sequatur scandalum, aut rixa: constare quod debet denegationis iniquitas: nam in dubio pa- rendum esse reor.

PROBL. CII.

Necessitate urgente, potest, & non po- test Sacerdos administrationem Eu- charistie Clericis inferioribus, & etiam Laicis com- mittere.

Non potest. Quia cap. *Peruenit de conse- crat. dif. 2.* carpuntur acriter Presbyteri, qui per Laicos ad infirmos Eucharistiam impri- bant. Et quia non est tanta Eucharistia nec- cessitas, ut qui non est Sacerdos, vel Diaconus, va- leat ob indigentiam moribundi contra commu- nem Ecclesiæ ritum viaticum ministrare. Ha- benda siquidem maior ratio reverentia Sacra- mento debite, quam fructus infirmorum, quibus sic impeditis spirituallis communio sufficiet. An non minus est, sine planeta celebrare? Ita plane, nec tamen id Ecclesiæ permittit ad dandum mor- ribundo viaticum. Igitur à fortiori non permit- tet, quod Laicus vel Clericus inferior Diacono deferat. Sic D. Thom. Palud. Sylvi. Henr. Sa- vior. Posseuin. Vialud. quos sequitur Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. n. 6. Fagund. præc. 3. l. 3. c. 1. & 3. Præposit. Hurrad. Faust. Ochagau. Tanner. apud Dianamp. 5. tr. 3. r. fol. 47.

Potest quidem. Quia si cui moribundo iudi- caretur hic & nunc valde necessaria communio, præterit dum aliud Sacramentum non potest recipere, nec adeat Sacerdos, vel Diaconus, qui posse Eucharistiam deferre non est ex natura rei malum, nec contra Sacramenti reverentiam, ut Diacono inferior Clericus, vel Laicus mini- strer ei viaticum, à quo forsitan motientis laus pendet æterna. Ita Suar. d. 7.2. sef. 1. Laym. 1. tr. 4. c. 7. Reginald. l. 29. m. 9. 3. Qu. tanad. tom. 1. tr. 4. singul. 8. Granad. 3. p. controu. 6. tr. 12. d. 1. n. 4. & merelato in Theol. Moral. tract. 7. exam. 6. c. 5. n. 6. 2. meus sapientissimus Magister Franc. de Lugo de Sacrament. lib. 4. cap. 11. nume- ro 11.

*In sententiâ, quam inibi tradidi, perfido. Vel *enim illud esset malum propter contactum, & hoc non; nam olim Sacerdos dabant Eucha- ristiam in manus fidelium, qui domum etiam illam portabant manu sumendam, ut refert Baronius**

426
*Non potest
ministrare.*

427
*Ministrare
potest.*

428
*Hoc probat
luna.*

ESCOBAR
Theol. Mor.
Tom. III. IV.

ELIZ.

80 Theologiæ Moralis Lib. XX.

tom. 1. pag. 472. Et quamvis nunc sit prohibitum, Eucharistiam à Laicis attingi: tamen hæc prohibitio ad casum necessitatis non extenditur; alias non licet Laico, lapsam Eucharistiam à terrâ levare, vel etiam absumere, ne trahatur indignè quod ut vidimus alibi, D. Thomas, & omnes cum illo facentur. Vel esset malum propter usum Sacramenti, & hoc non: quia supponitur ex parte recipientis sufficiens, & ex parte dantis debita reverentia subiecte necessitas: quia nullus adest alius, qui ministret. Vel esset malum, quia prohibitum, & hoc non, quia nec appetit ius diuinū talem prohibens dispensationem; nec iura Canonica quæ generaliter prohibent Eucharistia ministracionem per Laicos, hunc casum necessitatis vel extrema, vel admodum grauius censentur comprehendere. Ergo talis dispensatio nullo ex capite vitiatur, dummodo caueatur puerorum scandalum, si quando suberit.

PROBL. CIV.

Deficiente Parocho, vel iniquè viaticum indigeni denegante, quius Sacerdos potest, & non potest illud ministrare.

Non potest Sacerdos quilibet. Quia cum Eucharistia non sit Sacramentum sim-
pliciter necessitatum, non presumit Parochi quinis Sacer-
voluntas circa eiusmodi commissiōnem. Sic
Nauat. c. 21. n. 52. & c. 27. n. 102. Sylvest. v. Ex-
communicatio 7. S. Antonin. p. 3. 1st. 24. cap. 54.
Tolet. l. 1. c. 3. 6. n. 2.

Quilibet potest Sacerdos. Quia presumitur rationabiliter consensus Pastoris saltem mediati.

Assolent etiam Pontifices maioris claritatis gra-
tia, quoties in privilegiis excipiunt viaticum, de-
clare, huiusmodi exceptionem non intelligi,
quando propter absentiam Parochi, vel ob simi-
lem cauam, necessitas virgeret. Ita Suar. d. 72.
scit. 2. Henr. q. 1. 8. c. 55. n. 2. Coninch. d. 8. n. 32.
Filliuc. rr. 4. n. 266. Bonac. d. 4. q. 5. p. 1. n. 10.
Diana p. 5. rr. 3. resol. 47. & 51.

Eiusdem mentis sum, quia iure naturali pra-
scribente, tenemur fidibus subvenire praesertim eiusdem sum
quando virget necessitas in spiritualibus: ne
cessitas autem huius Sacramenti licet non sit
extrema, tamen est valde grauius, & interdum pen-
det ab illo salus morientis aeterna. Imò assue-
rim, non solùm posse, sed & teneri quilibet Sa-
cerdotem, vel secularem, vel Regularem in eo
casu viaticum morienti ministrare, qui non pos-
sit, aliud Sacramentum recipere, ne cum damnationis
periculo exponat. Addiderim, in tali casu
si non adsit alius Sacerdos, posse viaticum recipi
a Sacerdote excommunicato vitando, vel ha-
retico, si excludatur scandalum, & Religionis in-
iuria, ve bene Laym. lib. 5. tratt. 4. cap. 7. anno-
ravit.

PROBL. CV.

Possunt, & non possunt Regulares mini-
strare Eucharistiam in die Paschatis
materialiter sumptu, & non
sumptu materialiter.

Vidimus scit. 1. post Clement. Religiosi de
primi. habere Religiosos plurima priuile-
gia Pontificum, ut Eucharistiam omnibus fidelibus
in suis Ecclesiis, excepto die Paschatis, & at-
ticulo mortis, licentia Pastrorum minime requiri-
ta ministrant. Quæsieris, quid per Pascha, seu di-
die Paschatis intelligatur in praefatis priuilegiis. In-
telligitur dies Paschatis materialiter sumptu. In
illo non possunt Regulares Eucharistia ministrare
facularibus, sive convenienter ad præceptum
implendum, sive solùm ex devotione. Quis licet
Nicolaus V. excepit festum Resurrectionis, vbi
totum tempus Paschale videtur includi: ramen
Sixtus IV. & Leo X. diei Resurrectionis dun-
taxat excipiunt, & generaliter loquuntur de hu-
iuse diei communione. Sic Nauat. cap. 21. n. 52.
Henr. lib. 8. c. 55. n. 1. Azot. tom. 1. lib. 7. 4. 1. 9. 7.
Fauent.

PROBL. CIII.

Omnes Sacerdotes possunt, & non omnes
Sacerdotes possunt Eucharistiam
ministrare.

432 **P**ossunt omnes. Quia canit Ecclesia, Cuius
Officium committit solis Presbyteri, qui-
bus sic congruit, ut sumant, & dent ceteris. Ergo
omnes sicut habent ius sumendi, dum celebrant,
habent etiam ius distribuendi ceteris Eucha-
ristiam. Et quia Tridentinum optat, ut omnes fi-
deles in omnibus priuatis Missis communient.
Igitur supponit, omnes Sacerdotes posse com-
munionem ministrare: alioquin optaret Concilium,
ut fideles ab eo qui dare non potest Eucha-
ristiam acciperent. Sic Vincent. Marcilla in me-
moriâ, pro frequenti comm.

433 **N**on possunt omnes. Quia omnis Sacra-
mentorum administratio iurisdictionem requirit,
ut licet sit. Ergo quamvis omnes Sacerdotes
habeant ordinis potestatem sicut ad confi-
ciendum, sic ad dispensandam Eucharistiam: ulterius
requiritur iurisdictionis potestas, ut licet illam
ministrant; quapropter vel esse debent ordinarii
Pastores, vel ab ordinario commissione ha-
bentes vel expressam, vel saltem presumptam. Et
quia in particulari de Eucharistia sic decernunt
Concilium Carthagin. 1. cap. 7. & Mileuit. c. 8.
quod Ecclesiæ praxis confirmat innixa iuri naturali
distante, ne quisius alienum usurpet. Ita
Henr. q. cum multis lib. 8. c. 55. n. 1. Suar. d. 72.
scit. 2. Valsq. d. 219. c. 2. Laym. lib. 5. rr. 4. n. 259. Bonac.
cum aliis d. 4. q. 5. p. 1. n. 6. Coninch. q. 82.
n. 28. Filliuc. rr. 4. n. 259.

434 **C**um his primam sententiam omnino falsam
esse crediderim. Quia ius est proprium Pa-
strorum Ecclesiæ suas oves Sacramentis pascer, &
hoc præcipue, quod est spirituale animarum ali-
mentum. Sufficere autem presumptam, vel in-
terpretatiuam Pastoris voluntatem, vel spem pro-
babilem consensu ab ipso præstandi, quæ pru-
denter habetur iuxta præsentem praxim, dum
non constat contraria voluntas eiusdem, non
dubito.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 81

Fauent declaraciones super Tridentino *seff. 13.*

can. 9.

439 *Incoligitur dies Paschæ formaliter sumptæ, ita ut mens Pontificum fuerit communionem Paschalem excipere illam, qua præcepto satisfiat, quodcumque geratur. Quia cum hæc exceptione facta fuerit in favorem Parochorum, sine dubio respexit præceptum annuæ Communio- nis, cui volunt Pontifices, in Parochiâ non alibi fieri sat. Ita Suar. *d. 7.2. seft. 2. Or. tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 3.* Coninch. *quæst. 8.2. n. 31.* Valq. *d. 21.9. cap. 4.* Manuël *tom. 1. Regul. qq. 9.5. 6. art. 3.* Laym. *5. tr. 4.6. 7. n. 4.* Bonac. *d. 4.9.5. para. 11. num. 12..**

440 *Hoc fitmire defendeo, quia alias sequeretur, in lepro. eam, qui Dominica Palmarum in Ecclesiâ Regularium communicauit, impleuisse præceptum, nec teneri die Paschatis in Parochiâ communica- care, si nolite die communionem accipere, quod aduersarii non admittent. Sequeretur etiam, eum, qui die Louis in Parochiâ communicauit, si vellet in Paschâ rursum communicare, debere Parochiam adire, vel omittere communionem, quod est durum, & contra præceptum. Ergo attendendum non est materialis verborum sonus, sed intentio Pontificum. Hanc sententiam sequuntur nostra Societatis constitutiones p. 7. cap. 4. lib. D. ex illâque colligunt, posse die Paschatis in Templis nostris communicare illos, qui iam ante sui Parochiis satisfecerint, vel inten- derint postea ante Dominicam in Albis satisfa- cere.*

PROBL. CVI.

Etiam in Paschate possunt, & non pos- sunt Regulares, ministrare fidelibus Eucharistiâ, ad præceptum annuæ con- fessionis implendum.

441 *Posseunt planè. Quia ut habetur in compend. primileg. S. Hieronym. §. 2. & 6. Nicolaus V. anno 1458. concessit, quod deputati, vel pro tempore deputandi Confessores in Monasterio B. MARIE de Guadalupe Sacramentum Eu- charistiæ quibuscumque personis ad prædictum Monasterium conuenientibus, etiam in die Paschatis ministrare liberè, & licet possint Dioces- sanorum, sit cuiuslibet alterius licentia minimè requisita. Quod confirmavit Paulus III. & ve- testatur Antonius Cardini vitta vocis oraculo declaravit, quod si præcepto Ecclesiæ satisfaciant, non obstantibus contrariis quibuscumque. Hanc autem concessionem vni Monasterio D. Hieronymi factâ Pius IV. per Bullam, quam expedivit Pius V. fecit communem omnibus eiusdem Ordinis Monasteriis, ut afferat Manuël citandus. Quapropter alietiam Ordinibus communicari censerunt. Sic Beia in respons. p. 4. e. a. 4. Ioan. de la Gruz. l. 2. c. 5. dub. 4. Hier. Rodrig. in compend. refol. 127. n. 3. Sonibus in compend. primileg. v. com- municare. Dianap. 2. tr. 14. refol. 7. 3. Probabilem reputa Fagund. præc. 3. l. 1. 5. n. 1. 6. adden, ita sive iudicatum in Lusitanâ contra Parochum de hac re cum Minoribus expostulante.*

442 *Minime possunt. Quia declaratio Cardina- lium p. 4. fol. 1. c. 1. censet, sacerdotes etiam in Re- gularium Monasteriis seruientes non satisfacere*

*hunc præcepto, nisi in suâ Parochiâ communica- cent. Farinac. super Trid. *seff. 13. can. 9.* refert, Cardinales declarasse anno 1386. communican- tes de manu Regularium Paschali tempore non satisfacere præcepto, quod equidem obligat, ut omnis fidelis a proprio Parochio annuam communionem accipiat. Et quia Pontifices men- tem esse suam, ut ius Parochorum quoad com- munionem obligatoriam seruetur illæsum, sèpè declararunt. Vnde prudenter ortum ut aliae Religiones ausæ non fuerint tali vt privilegio: nec constat, reliqua D. Hieronymi Monasteria eodem uti nisi pro suis familiaribus, aut aliis ita sibi coniunctis, ut difficile possint in Parochiâ forsan distante communicare. Ita Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 10. l. 9. c. 3. n. 6. & 8.* Portel. *in du- biis Regul. vi. Sacramentor. administr. n. 5.* Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. n. 1. 2. Nuñus. *part. q. 8.3. art. 4. concl. 5.* Villalob. *tom. 1. n. 7. diffic. 47. n. 4.* Fa- gund. *citatus.**

*Censo, primam sententiam, eti forsan pro- babilis sit speculatiæ, non posse prudenter ad Secundam senten- tiam præ- deduci propter maximam Pastorum *re- clesia offensionem, quæ communice inde sequo- sequendam affirme.**

443

PROBL. CVII.

Qui Bullam habet Crucia- tæ, potest, & non potest, Eucharistiâ à quoli- libet Sacerdote accipere.

444 *Potest profecto. Quia Bulla concedit, ut possit quisquam Eucharistiâ & alia Sacra- menta, præterquam in die Paschatis, recipere. Quæ verba non restringunt concessionem ad tempus interdicti, sed potius ampliant, ut quovis tempo- re possit eligi minister, à quo sine consensu Paro- chi Eucharistiâ recipiatur, quamvis sit tempus Interdicti, præterquam in die Paschatis. Et quia si concessio non esset eligendi ministrorum frustra fieret exceptio diei Paschatis, si quidem tempore interdicti, si quis etiam in oratorio pri- uate Eucharistiâ recipiat à Parochio vel eum- eius licentia die Paschatis, proculdubio præcep- to communionis annuæ satisfacit. Igitur hæc concessio præscindit à licentiâ Parochi, & idem communionem Paschalem excipit, sicut etiam in privilegiis Regularium excipitur. Sic Valq. d. 21.9. cap. 5. num. 47. Diana part. 1. tract. 11. reso- luti. 20.*

Virtute Bullæ non potest recipi communio à quolibet Sacerdote sine consensu Parochi saltem præsumpto. Quia ipsa Bulla præscribit facultatem, tempore Interdicti celebrandi, vel audiendi sacram simili cum suis familiaribus in Ecclesiâ, Monasteriis, vel Oratoriis priuatis ab Ordinariis designatis, & visitatis: & accipiendo Eucharistiâ, & alia Sacra- menta, dum tamen ipsi Interdicto causam non dederint. Vbi appareat, solum dari privilegium quoad circumstantiam Interdicti non

445

Non potest.

non quoad seipstæ circunstanciam. Ita Suar. d. 72. scđt. 2. Quintana. tom. 1. tract. 5. singul. 3. n. 2. Card. de Lugo. d. 18. n. 45. Nuñus 3. p. 9. 8. art. 3. qui contraria fententiam improbabilem vocat. Manuél in Bul. part. 1. addit. ad §. 5. numero 31.

446 *Hoc teneo, & expono.* In primis ibi non concedetur simpliciter celebrandi facultas, vel faciendo celebrare in Oratorio priuato: sed folium id faciendo tempore Interdicti, supposita videlicet aliund facultate legitima talis Oratorij. Quod constat ex præcepto; nam postquam Paulus V. prohibuit, ne concederent Ordinarij facultatem celebrandi Missam in Oratoriis domesticis: adhuc in Bullâ ponuntur prædicta verba, nec ramus illus, etiæ Bullam habeat, vt titulus Oratorio priuato sine Pontificis facultate. Deinde quod causa Sacraentorum que concedit ibi, scilicet penitentiam, & extreamam vñctiōnem, certum videri, non dari facultatem eligendi ministrum, à quo Sacramentaliter absoluatur, cum non requiratur Ordinarij approbationem, quam expresse requirit infâ, dum talem electionem concedit. Similiter praxis ostendit, quamvis quis habeat Bullam, non posse citra necessitatem recipere Sacramentum Vñctiōnis nisi à suo Parocho, vel de ipius expreso consensu. Constat igitur, facultatem ibi non concedi circa ministrum, sed circa tempus interdicti; nimis ut concedatur ibi solum facultas recipendi Sacramentum Eucharistie, Penitentie, vel Extremæ- Vñctiōnis (scilicet à legitimo ministro) nonobstante Interdicto locali.

PROBL. CVIII.

Extrâ casum necessitatis potest Sacerdos, vel Diaconus aliquando, & non potest propria manu Eucharistiam accipere.

447 *Nomina suppono.* **L**iquor de communione Laicæ, quæ sit extra Missam. Constat ex scđt. 1. extra casum necessitatis regulariter non licere, quoniam Ecclesia consuetudo præscribit, vt qui non celebrans communicat, de alterius Sacerdotis manu Eucharistiam accipiat. Constat, non extare ius illum, quod necessariò requirat distinctionem inter ministrum & recipientem hoc Sacramentum. Constat, posse Sacerdotem in necessitate communicare seipsum, vt si iaceret moribundus, & posset ex sacramento consecratam hostiam sibi sumere, nec adesset alius, qui posset illam ministrare. Quæstio igitur est, num hæc facultas extra casum necessitatis extendatur.

448 *Non potest seipsum communicare.* Non extenditur. Quia non præsumitur concilia, nisi pro mortis articulo, ne Sacerdos, vel Diaconus sine via coedecat, quando non potest illud ab alio recipere. Sic Caiet. in summ. v. communionis minister. Villalob. tom. 1. tract. 7. diff. 4. 8. Filliuc. tract. 4. n. 285.

449 *Extenditur plane.* Quia Concil. Nicen. potest seipsum. 1. can. 14. iubentur Diaconi accipere secundum sum communis ordinem post Presbyteros ab Episcopo, vel à Presbitero sacram Communionem. Quod si non fuerit in presenti Episcopus, vel Presbyter, tunc ipse proferant, & edant. Cum autem omnes Sacerdotes sint Diaconi, iam hinc facultatem habent, vt

in Sacerdotis absentiâ, qui ministrare possit, & velit, valeant scipios communicare. At Canon Concilij minimè reuocatus absolute concedit facultatem huiusmodi sine restrictione ad mortis articulum, vel ad similem necessitatem. Ita Laym. 1. 5. scđt. 4. 7. n. 4. Manuél, Viuald, Poffeuin, & alij, quos sequitur Bonac. d. 4. 9. 5. punt. 1. n. 13. Sylui. & Homobon. quos sequitur Diana part. 2. tr. 14. ref. 5. 3. & p. 5. scđt. 4. ref. 47.

Sacerdos quidem, & Diaconus in absentiâ Sacerdotis poterunt communione pro-
pria manu recipere non solum in mortis articulo, ne sine viatico decadant: sed etiam extra talem articulum. Nam ille Canon Diaconis concedit facultatem communicandi scipios, nec illam ad mortis limitat articulum: secluso tamen scandalo iuxta præceptum iuris naturalis: & supposita necessitate, quæ sufficiat, ut Diaconus in absentiâ Parochi possit Eucharistiam ministrare: raroque contingit.

PROBL. CIX.

Diacono præsente, potest, & non potest. Sacerdos, seipsum communicare.

451 **N**on quidem potest. Quia in eo casu Diaconus est minister legitimus, & Sacerdos communicat ve Laicis: & idem debet Eucharistiam de manu Diaconi recipere. Sic Vasquez diffin. 219. num. 17. Fagund. prac. 3. lib. 3. c. 3. num. 7.

Potest profecto. Quia in præsentiâ Sacerdotis non potest Diaconus ministrare. Ergo si Sacerdos ægrotet, & non adest nisi Diaconus, qui Sacramentum deferat, debet Sacerdos propriis manibus Eucharistiam accipere. Ita Durand. in 4. diff. 13. q. 4. n. 7. Suar. d. 7. scđt. 3. Filliuc. tr. 4. num. 285.

Ego censco, posse Diaconum Sacerdoti moribundo propriis manibus Eucharistiam ministrare. Quia in eo casu vero minister est sufficiens, & præsenta Sacerdotis voluntatis Eucharistiam ministrare impedit Diaconum respectu aliorum non respectu ipsiusmet Sacerdotis communicaturi. Congruum sanè est, ut Sacerdos moribundus, dum communicat more Laicorum, de manu Diaconi Eucharistiam accipiat, ne propriis manibus, que affolent ex morbo debiles esse, & immundæ sacram hostiam contriceret. Quando vero Sacerdos sanus communicare vult ex devotione, nec adest alius Sacerdos, sed Diaconus: aptius ager, si de manu Diaconi communionem accipiat; nam hoc est magis præceptum communione conforme. Verum non video, cur ad id sit obligandus, cum Canon Concilij Nicen. solam absentiâ Presbyteri requirat. Similiter Diaconus, de quo Canon ille (Problemat. 109. exp. 14) loquitur, dum adest alius Diaconus, melius ager, si recipiat ab illo communionem: quamvis possit seipsum ipse communicare.

PRO

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 83

PROBL. CX.

Clerici Diacono Inferiores, & Laici possunt aliquando, & non possunt communicare se ipsis.

vel declarauit esse nisi preceptum eiusmodi, vel in illo iustis de causis dispensavit. Probator. Quia scripturæ verba, quibus ostenditur Eucharistiæ necessitas, pariter probare videntur, sumendi utramque speciem, necessitatem. Siquidem de utramque dixit Dominus Ioh. 6. *Nisi manducaveris carnem Filii hominis, & bibieris eius sanguinem, non habebitis vitam in nobis.* Ergo concedendum est preceptum utramque speciei, vel negandum preceptum communicandi. Sic quidam Catholicæ, quos suppresso nomine memorat Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 12. n. 2. Claud de Sainctes reperit. 10. c. 4.

Minime possunt. Qui cum in cap. *Præsente*, dis. 9. 3. in calu necessitatis soli Diacono concedatur facultas Eucharistiæ ministrare, videatur in eo etiam casu certe denegari. Et quia necessitas Eucharistiæ non est tanta, ut Clericus Diacono inferior, aut Laicus possit in articulo mortis Eucharistiæ sibi sumere, haud communi Ecclesiæ rite afferuato. Et quia nemo potest Eucharistiæ sibi sumere nisi de voluntate sicut presumpta Pastoris, vel Ecclesiæ. Sed haec facultas nec habetur expressè nec potest prudenter presumi. Ergo nec Clericus Diacono inferior, nec Laicus potest sibi Vaticum sumere. Sic *Præposit.* 3. p. 9. 82. art. 3. dub. 1. n. 11. *Valq.* d. 219. n. 18. *Hurtad. de Euch.* dis. 1. dis. 3. *Tanner.* tom. 4. d. 5. qu. 8. dub. 8. n. 182. *Sylneft. Armil. Tabie. Ledetm. Sotus. Cathier.* quos sequuntur *Fagund.* *præc.* 3. l. 3. c. 3. n. 8.

455 Polluit proculdubio. Quia nullo iure diuino

prohibetur: *Canonicum autem in Cap. Peruen-*

niis, de confit. a. 2. Non solum necessitatem gra-

ne, sed quamlibet moralē sufficere decernit, ut Diaconus à Pastore iustus Eucharistiæ mi-

nistrat. Ergo non est, cur Clericus Diacono in-

ferior, aut Laicus nequeat seipsum communica-

re, quoniam in articulo mortis virgē preceptum

diuīnum Communionis: & Salus eius aeterna

foram à Communione pender, sicut solum at-

tritus, & nequeat aliud accipere Sacramentum.

Fauer Regine Scotie exemplum, qua Martiri-

um subiit pius Eucharistiæ, quam apud se

habet, propius manibus sumpsit cum omnium

*laudo. Ita Caet. *Mat.* 26. *Suar. dis. 7. 2. sect. 3.* Va-*

*lent. 10. 4. dis. 6. q. 10. punct. 1. *Fill. tr. 4. n. 28. 5.* Gra-*

*nad. 5. p. contr. 6. tr. 1. 2. dis. 1. n. 4. *Laym.* l. 3. tr. 4.*

6. 7. n. 4. Diana 3. p. tr. 4. resol. 47. & p. 5. tr. 3. resol.

*47. Probabile dicunt esse Coninch. *quest.* 82.*

n. 27. & Card. de Lugo d. 18. n. 23.

456 Primum sententiam communionem esse non

abngeo: sed secundam sufficienti hærentem

probabilitati, & que tuto possit in proxim re-

ducimini eligi. Rerum enim, prudenter presu-

mi hoc in calu Pastoris voluntatem vel imme-

diati, vel sicutem mediati. Cum autem id rati-

onem contingat, non mirum, sine Ecclesia, nec

Pastores factum approbent, vel improbent. Et

quidem legi apud Auctores factum Regine Scotie

approbari, & commendari, & quodlibet

simile panis laudibus efferrere.

CAPVT XIX.

Circa Communionis Ritum.

PROBL. CXI.

Præceptum diuīnum aliquando fuit, & præ-
ceptum diuīnum nunquam fuit in diuīnum
Laicis sub utramque specie cōmunicandi.

457 **N**ITIO latum fuit à Christo Do-
mino præceptum communicandi
sub utramque specie, durauitque per
aliquid tempus: sed jam Ecclesia

adductam, ut communionem Laicis sub utramque specie prohiberet, quā ipsā annuente olim posse fideles vtebantur. Haec fuerunt vitandarum ha-
refusum studium, de quo Bellarm. *de Euchar. c. 18.*
Effusione periculum. Vt vini difficilis in
regionibus septentrionalibus, abstemis mo-
rem getere. Vt Sacerdotes in hoc Laicis ex-
cellerent, si non fecerit, saltem significationis
magis expressæ Dominicæ passionis. Et
quamvis aliquo gratia augmēto priuarentur
Laici, merito potuit Ecclesia magis reverentia
Sacramenti, quam sumptum prospicere velili-
tati. Igitur Ecclesia, que prohibuit Laicis sub
utramque specie communionem, potest dispen-
sare in hac proibitione, cum si solius iustis Ec-
clesiastici: validè quidem sine causa, licet vero,
si causa subist. Hoc premisso, quæseris, an ali-
quando Laicus possit sine Ecclesia dispensatio-
ne sumere sanguinis speciem?

Nun

*dispreceptum
utramque specie
communicandi*

458
Nunquam pre-
ceptum diuī-
num fuit

459
Hoc teneo.

ESCOBAR
Theo. Mor.
Tom. III. IV.

IV.

84 Theologiæ Moralis Lib. XX.

461
Nunquam po-
test.

Nunquam potest. Quia cum Ecclesia sum
specie sanguinis prohibuerit ob tot iustissimas,
quas retuli causas, nefas erit, si secularis sine Ec-
clesia dispensatione quacumque causa ausus
fuisset Sanguinis speciem absumere. Sic Sotus
in 4. dist. 13. quæst. 2. articul. 6. ad 1. Tolent.
lib. 2. cap. 9.

462
Aliquando po-
test.

Sine dispensatione Ecclesia potest Laicus
sumere sanguinem ob euitandam Sacramenti
ireuerentiam. Quia præceptum Ecclesiasticum
ob maiorem Sacramenti ireuerentiam indu-
ctum non obligat cum maiori ireuerentie per-
iculo. Ita Suarti. d. 71. s. 1. Vafq. d. 216. c. 2.
C. 3. Coninch. q. 83. n. 271. Filiuc. tr. 4. n. 203.
Fagund. præc. 3. l. 3. cap. 4. Diana part. 5. tr. 3.
resol. 34.

463
Hoc mihi co-
perium.

Si Sacerdos post consecratum, & ante sum-
pnum Calicem deficiat, nec adit alius Sacerdos a
quo possit absumi, sed prudenter timetur spe-
cies vini consecratae in infidelium manus de-
uenturas, vel effundendas, vel corrumpendas:
quis dubitet posse Laicum illas ieenum, aut
sumptum periculum non ieenum exhaurire: si-
milibet si sanguis Dominicus in terram profun-
dat, nec adit Sacerdos, qui velit illum lambere,
potest lambere Laicus, ut contra nonnul-
los Suar. Filiuc. & Fagund. edocent, Monu-
erim tamen esse caendum scandalum, & curan-
dum, ut reverenter admodum Sanguis facer-
tius recipiat.

PROBL. CXIV.

Cum Sacerdos communicat more Lai-
corum debet, & non debet
stolam gestare.

D Ebet planè. Quia in cap. Ecclesiast. dist. 467
23. præscribitur: Cum Sacerdos ad solem- Debet quid.
nia Missarum accedit, aut pro se Deo Sa-
cristicum oblatum, aut Sacramentum corpo-
rū ac sanguinis Domini nostri IESV
CHRISTI sumptus, non aliter accedat,
quam oratio utrōque humero circumseptus, ita ve-
de uno, eodemque oratio cernicet pariter, &
utrūque humerum premens, signum in suo appa-
reat pectori crucis. Si quis autem aliter egerit,
excommunicationi debet subiacebit. Vnde col-
ligitur; obligationem esse grauem, si quidem ex-
communicationis pena imponitur. Sic Ho-
mobon. tr. 4. p. 1. c. 11. q. 106. Nald. v. Missa,
n. 6. Angel. v. Sacerdos n. 4.

Non debet. Quia textus ille loquitur de Sa-
cerdote communicante, dum celebrat. Quod Non debet.
indè colligitur. Nam loquitur de sumente cor-
pus, ac sanguinem Domini: cùm Sacerdos
communicans laicorum more, non sumat san-
guinem sub specie vini, ac proinde hoc præcep-
to non comprehendatur, nec peccat sic com-
municans sine Stolâ. Ita Sylvest. v. Sacerdos, n. 4.
Nuar. c. 21. n. 54. Gaff. l. 2. c. 40. n. 2. Fagund.
præc. 3. lib. 3. c. 6. n. 1.

Vetum textus ille loquitur de communione 469
Sacerdotis extra celebrationem. Nam id vide-
tur mihi magis consonum ius verbis sub distin- mibi senten-
tia. Probabiliter
misi sententia. Probabiliter
tione referentibus Sacerdotem vel celebrantem tenet. hæc
vel communicantem. Nec obstat aduersario-
rum conjectura, nam olim etiam extra sacri-
ficium fideles sub utrāque specie communica-
bant. Vnde iudico, tenet Sacerdotes commu-
nicantes extra celebrationem Stolam præfere; haec
ceremonia dimanans ex iure, receptaque
praxi communi obligationem aliquam inducit.
Ita significant Suar. d. 68. s. 1. A. 20. tom. 1. l. 10.
c. 28. q. 12. Reginald. l. 29. n. 112. dum grauem
solum obligationem sub mortali secludunt.
Obligationem itaque adesse reor, sed non gra-
uem, quia res nec admodum graui, nec vnu
communi tam graui obligatione recepta videtur:
sicut nec obligatio superpellicium gerendi, seu
formandi cum stola in pectori crucem, siquidem
hac à virtus timorat omittuntur. Et in hoc sen-
su verum erit, quod Pirigan. in 4. tom. 1. dist.
13. q. 2. a. 5. & Diana p. 2. tr. 14. resol. 20. dicunt,
de præterit illud istem abrogatum vnu contrario;
intellige quoad excommunicationem, & quoad
obligationem sub mortali.

PRO

464

Nisi ut Viati-
cum exhibeat.

N Villatus potest, nisi moribundus aliter
non valeat Viaticum accipere. Quia Sa-
cerdos consumere debet totum Sacrificium,
quod sibi sumendum destinavit. Ergo solum
ob morientis necessitatē, si alia Hostia non si-
poterit Hostia particulam communicanti præ-
bere. Si Graff. p. 1. lib. 1. c. 33. n. 31. Zambr. c. 3.
dub. 6. n. 7. Zanard. p. 1. de Euchar. c. 9. n. 13.

465

Potest extra
Viatici occa-
sionem.

Cum non suppetat alia forma consecrata dari
potest pars Hostia principialis Laico solum ex
deuotione communicare volenti. Quia sacri-
ficium non definit esse perfectum ob talis parti-
cula dispensationem; nec irrogatur iniuria, vel
ireuerentia sacrificio, si participes fiant adstan-
tes fructus realis Hostia, partem eius realē
suscipiendo, sicut participant fructum ipsius spi-
ritualem. Ita Antonin. Sylvest. Palud. Angel.
quos sequitur Henr. l. 6. cap. 46. n. 2. lit. E.
Bonac. d. 4. q. 5. punct. 3. tom. 14. Sa v. Euchar.
n. 13. Poileuin. Anton. de Literatis, Ochagau.
Granad. Scorz. Homobon. quos sequitur Diana
parte 2. trattatu 14. resol. 37. & part. 5. tr. 3.
resol. 54.

466

Hac mihi se-
cundum cap. Relatum, de conser. dist. 2. iubatur Sacer-
dotes integra Sacra menta percipere, sibi carpe-
ntridet.

Hac mihi sententia probabilius. Licer enim
Sacerdotes integra Sacra menta percipere, sibi carpe-
ntridet. Sacrificantes, qui in aliquibus Missis nihil
Sacrificij recipiebant. Et quamvis Synodus To-
letana celebrata anno 1622. absolute prohibeat,
ex Hostia diuidi, ad Laici Communionem, parti-
culam: intelligo, quando possunt aliae formu-
lae consecrari. Porro quod quidam assertunt,
quam in eo casu nullam subesse culpam, cum

CAPVT XX.

Circa Eucharistiâ Effectus.

PROBL. CXV.

Eucharistiâ confert, & non confert habitualem gratiam, cum primum est in ore Sacramentum.

470 **V** IDIMVS section. 1. quatuor Eucharistiâ recepta enumerari effectus, infusionem gratiæ, spiritualiæ refectionem, præfationem à peccatis, somnis repressionem. Et quidem infusioni gratiæ habituæ communis est omnium Sacramentorum effectus: tres alij pertinent ad gratiam Sacramentum Eucharistiâ, per quam auxilia robusti confundunt ad excitandum, & augendum charitatis fervorem contra tentationes, ac culpas omnes, ut perficiant in virtute gratiæ, qui proprius est nutritionis effectus. Itaque circa tempus actualis sumptionis, quæsternam, an Eucharistiâ confert gratiam habitualem, cum primum est in ore Sacramentum?

471 Confert Eucharistiâ habitualem gratiam, cum primum est Sacramentum in ore. Quia iam tunc dicitur manducari: sed manducanti gratia promittitur: Ergo tunc temporis gratia præfatur. Sic quidam Theologo, quos prelio nomine, memorat Franc. de Lugo de Sacr. l. 4. c. 4. n. 6.

472 Non confert Eucharistiâ gratiam habitualem, cum primum in ore versatur. Quia tunc non dicitur manducari; sed cum Hostiâ trahitur ad stomachum secundum aliquam partem continentem totum Christum. Ita Suar. d. 63. sett. 4. Coninch. q. 79. à. n. 22. Henr. lib. 8. c. 43. Bonac. d. 4. q. 4. pun. 2. Diana p. 3. rr. 6. resol. 96. Card. de Lugo d. 1. sett. 2. Martinon tom. 4. d. 14. sett. 2.

473 Placeat Gabrielis Valsq. d. 203. c. 2. sententia afferentis, ignotum esse nobis, & soli Deo cognitum, quoniam tempore, vel instanti gratia per Eucharistiâ confertur. Vnde in re rubrica iudicium probabilis, gratiam confiri, vel cum primum Christus guttæ irrevocabiliter attingit, ita ut naturaliter iam extra hi non valeat: vel cum primum attingit stomachum. Nam hæc manducatio promittitur, Ioh. 6. Porci autem manducatio sumi vel in fieri, dum Hostia per guttas trahitur, & peruenit ad terminum, vnde nequeat ad os reuocari vel in facto esse, quando primum recipitur in stomacho secundum aliquam partem. Nam qui sic recipit Eucharistiâ, proprie dicitur manducare. Quare credidimus, si quis diu in ore retineat species, donec inibi corrumpantur, vñciantur, prius quam deglutiuntur, eum Sacramenti fructum non accipere: quia vere non manducavit. Secus est, si postquam species in stomacho excepta, silas euomuit, quod enim euomitur, dicitur fuisse manducatum.

Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

PROBL. CXVI.

Quis sacrilegè communicauit indignus in parte primâ sumptionis, & durante sumptione, respuit itâ ut aliquam partem rite dispositus acceperit: Hic recipit, & non recipit Sacramenti effectum.

474 **M** Inimicè recipit gratiam. Quia iudicium ex Apostoli sententia manducavit. Non est autem æquum, ut quis per eandem refectionem paret sibi iudicium & gloriam. Quare Patres huic Eucharistiâ aiunt esse mortiferam, non dignum reputant, ut ex vi receptionis initio sacrilegæ nullus ei gradus gratiæ postmodum conferatur. Sic Henr. l. 8. c. 43. Bonac. d. 4. q. 4. pun. 2. Valsq. d. 203. c. 2.

Recipit proculdubio gratiam. Quia adhuc Sacramentum in sui manducazione reperit subiectum rite dispositum. Ex quidem si prior sumptio non præcessisset, sequens effectum subiecto di spacio exhibetur. Quod autem prior præcessit, non impedit: quia peccatum in illa commissum per pœnitentiam poruit deleri. Ita Cai. Valent. Nuñius, Regin. apud Bonac. citatum. Suar. d. 63. sett. 4. Coninch. q. 79. n. 22. Martinon tom. 4. d. 34. sett. 2.

475 Certe cum Sacramentum, licet totum sit in priori sumptione, torum etiam in posteriori adhuc eandem retinens virtutem: poterit etiam tunc non sumum effectum producere. Conscientia Villalob. tom. 1. rr. 7. diff. 31. & Diana p. 3. rr. 13. ref. 29. quando Sacerdos post Hostia sumptionem cum obice, ante Calicis sumptionem conteritur: vel si quis sumens duas formulas ante sumptionem secunda contritionem eliciat. Nam ibi datur sumptio moraliter distincta.

PROBL. CXVII.

Quis dignè communicans post acceptam gratiam in prima particula sumptione iuxta presentem dispositionem, melius disponitur per intensorem, aut perfectiorem actum, dum adhuc durat sumptio. Hic recipit, & non recipit maiorem gratiam ex opere operato.

476 **N**on recipit gratiam ex opere operato maiorem. Quia tota gratia ex opere operato primo manducatioq; in instanti confertur. Sic Henr. l. 8. c. 43. Martinon tom. 4. d. 34. sett. 2.

477 Maiores gratiam ex opere operato recipit. Quia Sacramenta conferunt gratiam iuxta recipientis dispositionem. Ita Suar. diff. 6; sett. 4. Coninch. q. 79. n. 28. Filluc. rr. 4. n. 172. Franc. de Lugo de Sacr. l. 4. c. 4. n. 7.

478 In casu posito adhuc durat vis actiua Sacramenti, & sufficiens eius applicatio dum sumptio durat. Ergo si meliorem inueniat dispositionem, maiorem gratiam ex opere operato producet. Ideo sententiam hanc probabiliori esse iudico.

PROBL. CXVIII.

Dum species sacramentales in stomacho
perseuerant, producunt, & non produ-
cunt adhuc ubiorem gratia effectum.

480 *Produs. n.* Producunt toto tempore, quo species in sto-
macho durant maiorem gratia fructum.
Quia sufficiens cum dispositio persistat operatorum
Sacramentum otiosum non existit. Sic
Caiet. 3. p. 9. 79. a. 1.

481 *Ns producunt.* Si dispositio non melioretur gratia ex vi Sa-
cramenti minimè augetur. Quia cum Sacramen-
tum agat ad modum naturalis agentis, in primo
instanti producit totum, quod potest iuxta pre-
sentem dispositionem. Ita Suare distinet. 63.
sect. 7. Coninch. qu. 79. n. 41. Filliac. tr. 4.
n. 175. Vafq. d. 112. n. 4. Henr. l. 8. c. 43. Bon-
ac. d. 4. q. 4. punt. 2.

482 *Hoc verum.* Existimo minimè augeri Sacramenti effe-
ctum, dum dispositio non variatur. Ideò hanc ve-
ram reor etiè sententiam. Problem. proximo
roborabo.

PROBL. CXIX.

Cum dispositio recipientis Eucharistiam,
melioratur, dum species sacramentales
in stomacho durant, augetur, & non an-
getur gratia ex opere operato.

483 *Minimè au-
getur.* Minime augetur. Quia nec ex institutione
huius Sacramenti, nec ex Ecclesiæ traditione
constat talis vis Eucharistia, sive talis
Christi Domini voluntas circa ipsius effectum.
Sic Vafq. d. 203. n. 20. Bonac. cum aliis d. 4. q. 4.
punt. 2. Filliac. tr. 4. n. 175.

484 *Augetur qui-
dem.* Augetur profecto. Quia promissio gratia, pre-
cipue facta fuit huic Sacramento ob Christum
mandatum, non ratione solius mandationis
sed termini manentis, & quasi per illam appli-
cati, ut indicat Dominus, Ioh. 6. & August. ibi
tr. 26. Ergo dum hic panis vita manet in no-
bis, efficax erit ad producendam gratiam iuxta
subjecti dispositionem. Quare si dispositio melio-
retur, crearet pariter effectus ex opere operato
sicut merum ex opere operantis increscit. Ita
Suar. d. 63. sect. 7. Coninch. q. 79. V. Lambert. 3. p.
q. 79. d. 3. art. 2. Card. de Lugo d. 12. n. 46.

485 *Hoc pars pro-
babilior.* Hanc partem probabiliori puto. Hincque
sequitur per se loquendo, communicantem non
recipere maiorem gratiam ex eo, quo maiores,
aut plures Hoffas abfumit: aut quia diutius in
his sumendis, aut digerendis hæret, sed ratione
melioris dispositionis. Facio tamen longiore in
moram sumptionis, aut digestioñis per accidens
posse esse occasionem maiorem gratiam acci-
piendi, quatenus interim plures, ac perfectiores
quis charitatis elicit accus. Sequitur deinde, si
quis indigne communicauit, & postea dum spe-
cies permanent in stomacho, sufficienter ad grati-
am disponatur, eum vere fructum Sacramenti
esse percepturum. Legi Martinonem tom. 4. d.
3. sect. 2.

PROBL. CXX.

Vtrique species simul confert, & non con-
fert recipienti maiorem gratiam,
quam seorsim singula.

486 *Confert ma-
iorem gratiam.* Videlicet suprà, communicantem recipere
nouum gratia augmentum, si communica-
cans sub utrâque specie post receptionem spe-
ciei panis, melius ad receptionem speciei vini
diponetur. Quæstio tamen, an etiam in va-
riata dispositione, precice ratione Sacramenti
maiorem gratiam recipiat communicans sub
utrâque specie, quam sub altera tantum? Reci-
pit profecto. Quia Sacraenta nouæ legis effi-
cient, quod significant: Sed Eucharistia non
solum in ratione Sacrifici per duplum specie
significat separationem sanguinis à corpore Chri-
sti patientis; sed etiam in ratione Sacramenti
significat perfectam rationem coniuncti sub cibo
& potu: quorum quilibet suo particuli modo
reficit, & ad nutritionem conducit. Ergo quilibet
species quatenus huius Sacramenti pars est,
suum diuersum habet significationem, ac subin-
dè suam peculiarem efficaciam, alioquin inanis
esset illius significatio, quæ non semper in re & e
disposito produceret effectum, quem significat.
Sic Alen. Cafallus, Arboreus, quos sequitur
Vafq. d. 215. c. 2. Præpos. qu. 80. art. 12. dub. 3.
Merat. d. 33. sect. 4. Martinon. d. 3. 4. sect. 3. Card.
de Lugo d. 12. sect. 3. Videlicet hanc sententiam
amplecti Clemens VI. qui concedens Regi Gal-
lia anno 1341. cōmunicandis sub utrâque specie
priuilegiū, subdit: *Ad maioris gratia augmentum.*

487 *Non confert.* Minime recipit. Quia gratia promittitur com-
municanti, quatenus recipit Christum panem
vium, fontem bonorum omnium, refectionem
animarum perfectissimam: sed Christus tam
perfectè continetur, & sumitur sub singulis spe-
ciebus, ac sub utrâque simul: Ergo cum æquali
dispositione parem recipiet gratiam, qui sumit
vnam speciem, ac qui sumit utramque. Ita D.
Thom. 3. p. q. 80. a. 12. ad 3. Bonavent. Richard.
Gabri. vterque Sotus, & alij, quos sequitur Suar.
dist. 63. sect. 6. Henr. Bellarm. Coninch. quos
sequitur Bonac. d. 4. q. 1. punt. 4. n. 5. Fagund.
prec. 3. l. 4. c. 4. n. 4. Franc. de Lugo de Sacram.
l. 4. c. 4. n. 3. 14. c. 15.

Hanc eligo sententiam. Licet enim utrâque
species significet aliquammodo perfectius grati-
am, quatenus magis integrum exprimit refec-
tionem: tamen perfectiorē refectionem, seu
gratiā non significat; quia res significata, qua
reficitur animus, est eadem omnino. Utrâque
pars probabilis, sed hanc ut probabiliorē eligo.
Lege Dianam part. 3. tractat. 6. resolution
n. 97.

PROBL. CX XI.

Eucharistia confert per accidens aliquan-
do, & non confert primam
gratiā.

488 *Hanc eligi
partem.* Non confert. Quia hoc Sacramentum est
institutum per modum cibi, ac spiritualis
nutriūt unquam.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 85

nutrimenti. At cibus necessariò expostulat; sumptuose vivere: non enim mortuum nutrire potest. Ergo hic cibus spiritualis necessariò supponere debet, sumptuose vivere spirituali vita, ut spiritualiter illum nutrire, ac corroborare possit. Et quia Eucharistia instituta non est ad remittendam peccata mortalia, sed ad remittendam venialia, & preteriandum à mortalibus, ut in Tridentin. *sess. 13. cap. 2.* Si igitur primam gratiam aliquando conferret, ad remittendam peccata mortalia esse institutum; non enim hunc effectum aliud, quam ex institutione potest habere Sacramentum. Sic Bonav. in 4. *dist. 9. art. 2. q. 3.* Gabriel. *ibid. qu. 2. art. 2. concl. 1.* Vafq. *d. 205. c. 4.* Hurrad. *d. 8. diff. 8.* & plures apud ipsum.

490 Aliquando hoc Sacramentum primam gratiam conferit, & peccatum mortale remittit: ut in gratia delictum peccator ad Sacramentum suscipiat, priedum accedit attritus credens esse contritum vel ignarus sui peccari suscipit Sacramentum attritione cognita. Quia Christus Dominus Sacramenta omnia instituit efficacia ad conferendam gratiam non ponenti obicem. At peccator attritus credens esse contritum si suscipiat hoc Sacramentum, obicem gratiae suscipienda non ponit. Ergo. Minor probatur. Non ponit obicem ob peccatum in communione commissum, quia hoc nullum est, cum bona fide Sacramentum suscipiat; neque etiam ponit obicem ob peccatum ante commissum, siquidem illius attritionem habet, quia postea diuinam bonitatem decet, Sacramenta efficacia esse ad gratiam suscipientibus conferendam. Ita D. Thom. 3. *p. q. 79. art. 3. & 8.* Valen. *tom. 4. d. 6. q. 5. pun. 1.* Coninch. *q. 79. art. 3. n. 3.* Suar. *d. 6. 3. scilicet 1.* Bonac. *d. 4. q. 4. pun. 1.* Castr. *Pal. 10. q. 17. 2. 1. pun. 9. 5. 1. n. 3.* & alii plures.

491 His hæc, & fateor, hoc Sacramentum esse institutum per modum cibi non solum nutritiuncula, sed & etiam aliquando viuificans, in quo à cibo materiali longè distat. Cum enim media gratia hoc Sacramentum nutrit, & hæc natura facit viuificare, non est mirum, quod aliquid ex accidenti viuificeret. Neque inde fit, est Sacramentum mortuorum: qui ad viuificantur non est per se, sed per accidentem institutum. Cum vero Trid. alterit prædicta à mortalibus, & veniam remittere, loquuntur de effectu per se huius Sacramenti, non de effectu qui ex accidenti contingit.

PROBL. CXXII.

Vt augmentum gratia recipiat qui Eucharistiam sumit, requiritur, præter statum gratia, devotionis affectus.

492 **R**equiritur aliquis devotionis affectus. Quia ut quis cibo corporali nutritur, neceſſarium est, quod vitaliter concurrat, & cooperetur: Ergo ut quis spirituali Eucharistia cibo nutritur, neceſſum est, ut vitaliter concurrat, aliquo adhibito devotionis affectu. Et quia si actualis aliqua devotio necessaria non sit, innumeri Sacerdotes, qui in statu gratia Sacramentum sumunt, in genere quoddam, & incredibile gratia obtinent, sine deuotione augmentum quotidie

Escr. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Missæ sacrificio operam gerentes. Sic Alexand. 4. *p. q. 10. membr. 8. art. 3.* D. Thom. in 4. *diff. 12. q. 2. art. 1. question. 13.* Durand. *q. 4.* Palud. *q. 1. art. 2.* Catec. *q. 79. art. 1.* Antonin. *3. p. tit. 1. 3. 6. 6. Sylvest. v. Eucharistia.*

In suscipiente Eucharistiam præter statum 493 gratia nulla alia actualis deuotio requiritur ad Non requiri recipiendum gratia augmentum ipsius Eucharistie virtute. Quia Concilium Tridentin. *sess. 13. cap. 3.* præter gratia statum nullam aliam requirit dispositionem, quam si necessaria esset, ablique dubio requireret. Et quia alia Ecclesia inutiliter, & indignè antiquitus Eucharistiam parvulis administrasset: & nunc iis, qui post rationis usum incidunt in amentiam: quia parvuli, & amentes nequeunt actuali aliquam deuotionem elicere. Ita D. Thom. 3. *par. quest. 79. articul. 8.* mutato consilio Gabriel. *lection. 85.* Sotus in 4. *distinction. 11. quest. 2. articul. 2.* Adrian. *ibid. question. 1.* Vafquez *dist. 206.* Suarez *dist. 6. 3. sess. 3.* Coninch. *quest. 79. art. 1. dubio 1.* Reginaldus *lib. 29. cap. 6.* *quest. 3.* Bonac. *dist. 4. questione 6. puncto 1.* Hurrad. *de Eucharistiâ distinction. 7. difficultas 3.*

Hoc mihi certum. Nam alia qui absque 494 actuali deuotione Eucharistiam recipere, pec. *Boc mibi teraret* lethaliter, quia illius impedit effectum, *rum* eiisque efficacitatem omnino hebetaret. Qui ergo in statu gratia absque actuali deuotione recipit Eucharistiam, non solum recipit gratia augmentum, sed nullatenus peccat; quia non frustat Eucharistie efficacitatem.

PROBL. CXXIII.

Virtute Eucharistie præter unionem animalium Deo factam medio gratia augmentum, fit etiam, & non fit uniuersalia aliqua inter carnem suscipientis, & inter carnem Christi.

495 **P**räter unionem spiritualis animæ cum Deo, mediante augmentum gratia virtute Eucharistie collato, nulla alia reperitur vno inter carnem Christi & carnem dignè suscipientis. Quia si vno aliqua virtute Sacramenti huius daretur, esset quasi inter materiam & formam: vel tanquam inter agens, & passum: nulla enim alia potest excogitari. Sed neque esse quasi inter materiam & formam; quia ex carne suscipientis, & ex carne Christi non resultat aliquid tertium compositum tanquam ex partibus, sicut ex materia, & forma resultat. Neque esse potest tanquam inter agens, & passum: Quia neque ex carne Christi sub speciebus neque ex speciebus ipsius derivatur aliquid in carnem suscipientis & quamvis derivaretur, non esset sufficiens ad unionem realem inter carnem illius, & carnem Christi. Nam ex sole plures effectus in hac inferiora derivantur, & tamen cum illis realiter non vniuit. Sic Doctor. Complut. (vt refert Vafq. *a. 204. c. 1.* contra Cardinalem Mendoza, qui in publicâ cōcione docuit oppositum. Damasc. *l. 4. de fide. c. 14.* Pseudo Cyprian. *ser. de Cœnâ Do.*

Virtute Sacramenti Eucharistie non tantum 496 fit vno spiritualis animæ suscipientis cum Deo, *ut plures* vno quodam, & cum animâ Christi per affectum ratione aug-

86 Theologiae Moralis Lib. XX.

menti gratia, & charitatis collata Sacramenti virtute; sed etiam fit peculiarius vno realis inter carnem Christi, & carnem dignè suscipiens: quæ etiam corruptis speciebus, & non manente Christo secundum substantiam in stomacho, perseverat. Ratio est, quia Christus *Ioann. 6.* profatur. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in illo.* Quod de permanentia, seu vniione animæ & corporis Patres exponunt. Nam particula *Qui* pro toto homine supponit. Hoc proculdubio tradunt *Hilar. 1.8. de Trin. Chryl. Dom. 46. in Ioan. Cyril. Ierol. categ. 4. Damasc. lib. 4. de fide, cap. 14. Cyril. Alex. lib. 4. in Ioan. c. 14. Irenæ. 1.4. ad uer. heret. cap. 34. Leo I. epist. 3. Innocent. III. lib. 4. de mister. Miss. cap. vlt. Omnes prædicti Patres assignant peculiarem unionem, realem inter carnem Christi, & carnem dignè suscipiens Sacramentum Eucharistiae tanquam peculiarem eius effectum: & contendunt, hanc vniunionem tandem perseverat, quandiu dignè suscipiens in gratia perseverat. Ita Rophens.*

1.4. contra Ecolampad. c. 21. & 32. Ossius in confess. cathol. c. 42. Bellarm. 1.1. de Euchar. c. 28. Suar. d. 64. sect. 3. Valq. d. 204. c. 2. Hurtad. d. 8. diffi. c. 4.

497

Idem affro, Crespono do- ctiminam.

Idem assertor doctriminam expono. Peculiaris præfata vno inter carnem Christi, & carnem dignè suscipiens Eucharistiam proueniens specialiter ex digna illius sumptione, & tandem perseverans, quandiu suscipiens in gratia perseverat adhuc post specierum corruptionem: non est vno aliqua physica, sed vno quandam moralis simili vniōne moralis, quæ est inter corpora coniugum prouenienti ex copula abilis irreuerentia, & iniuria ab uno in alterum facta, ratione prius fuit vna caro & vnum corpus: quia sicut coniuges non solum fuit vna caro physica ratione copulae quomodolibet adhuc iniuriosa habita, nam fuit principium physicum vnius carnis & prolis: sed etiam fuit vna caro moraliter ratione copulae inter ipsos liberè & absque iniuria habita; quia hæc coniunctio tam intima liberè, & absque iniuria habita exigit moraliter, vt vnum coniux carnem alterius quasi propriam respiciat, habeat, & trahat: & è contra: Ita etiam ex eo quod Christus in Eucharistia carnem suam liberè communicet suscipienti tanquam cibum, quo specialiter nutritur, & eam dignè suscipiens illam intra suam carnem & viscera liberè suscipiat absque iniuria & irreuerentia in Christum: caro Christi, & caro dignè sumentis illam fuit vna caro, & vnum corpus non physicè, sed moraliter; nam hæc tam intima coniunctio liberè, & dignè facta exigit moraliter, vt Christus carnem nostram, intra quam ipse, & caro ipsius vt cibus spiritualis liberè & dignè suscipitur, habeat quasi pro-

priam, & eam quasi propriam trahet; & è contra, vt dignè suscipiens Eucharistiam carnem Christi, quam intra se liberè ac dignè recipit, eam habeat & trahet vt propriam. Nihilominus vno hæc quamvis tantummodo sit moralis, dicitur à Patribus realis, naturalis, & substantialis; quia non filtratione solius affectus, sed etiam ratione receptionis realis carnis Christi secundum rem, & secundum naturam, & secundum substantiam intra nos; & ob hanc vniōne moralis inter carnem Christi & carnem nostram prouenientem ex digna Eucharistiae susceptione, Sacramentum Eucharistiae à Patribus *Communio* dicitur. Perseuerat autem hæc moralis vniōne post corruptionem specierum, quandiu dignè suscipiens accepta perseuerat in gratia. Quia quandiu est in eā perseuerat, caro dignè suscipiens digna est, vt mixtionem præcedentem cum carne Christi à Christo quasi propria trahetur: non ita post gratia amissionem.

PROBL. CXXIV.

Eucharistia in hæc vitâ producit, & non producit in corpore suscipientis dignè aliquam qualitatem.

Sacramentum Eucharistiae producit in dignè 498 qualitatem, ratione cuius corpus illius Christi corpori vniōt, & ad immortalitatem præparatur. Quia qualitas huiusmodi necessaria est ad vniōnem, & ad præparationem à Patribus exp̄ressam. Sic Recentiores nonnulli, quod præf. nomine memorat Gaspar. Hurtad. de *Euchar.* d. 8. diffi. 6.

In corpore dignè suscipientis Eucharistiam 499 nihil in hæc vitâ producitur ad præfata munia. *Non producit qualitatem.* Quia qualitas hæc absque fundamento singitur, nam necessaria non est ad assignatam. Problem. præcedenti, vniōnem realem inter carnem Christi, & carnem dignè suscipientis: quia tantum est moralis: neque est necessaria, vt caro nostra ad immortalitatem præparetur; nam tantum præparatur mediate, quia scilicet Eucharistia est causa gratia quæ ex ius ad gratiam animæ, ad quam debito coniugiatis corporis gloria consequitur: & quia est causa perseuerantiae in gratia, ad quam consequitur animæ gloria, ad quam corporis gloria consequitur. Ita Suar. d 64. *secc. 1. Vazquez d. 204. numero 28. Coninch. q̄stion. 79. articul. 8. Hurtad. cit.*

Secundam sententiam veram esse credide- 500 *Hoc milia q̄d*
rim, primam vero reiiciendam vt quæ debili ad-
modum fundamine nititur.

LIBER